

PASĂREA ALBASTRĂ

MAURICE MAETERLINCK

Feerie în şase acte şi douăsprezece tablouri

în româneşte de N. MASSIM

EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURĂ ŞI ARTĂ 1958

Cuprins

CUVÎNT ÎNAINTE

Maeterlinck (1862 —1949), creatorul teatrului simbolist autorul „Pasării Albastre" s—a născut în Belgia, la Gand unde a absolvit Facultatea de drept pregătindu—se pentru cariera de avocat. Lansat de critica pariziană, care face o primire entuziastă primei lui piese de teatru (La Princesse Maleine — Prinţesa Maleine, 1889) şi primelor lui plachete de versuri (Serres chaudes — Sere calde, 1889 şi Douze chansons — Douăsprezece cîntece, 1890), Maeterlinck ajunge repede un scriitor cunoscut.

Urmează, în 1892, piesa Pelleas et Melisande (Pelleas şi Melisande) care ulterior a servit lui Claude Debussy drept pentru opera cu acelaşi nume.

Poezia și teatrul din această primă perioadă a activității lui Maeterlinck aparţin curentului simbolist şi au toate viciile caracteristice acestui curent reacţionar apărut în arta şi literatura burgheză la sfîrşitul veacului al XIX—lea. Întorcînd spatele lumii reale pe care o consideră a fi înşelătoare, poezia lui Maeterlinck caută să dezvăluie cu ajutorul simbolurilor sensul intim” al vieţii şi să pătrundă esenţa tainică a unei închipuite lumi superioare, inaccesibile cunoaşterii experimentale. La fel şi dramele din această perioadă fug de realitate și ocolind acţiunile şi sentimentele puternice, se mărginesc să redea ”conversaţia mută" a sufletelor. Dar odată cu maturitatea intervine o dublă cotitură în concepțiile lui Maeterlinck. Pe de o parte, el face paşi hotărîţi în direcţia acceptării active a lumii reale în care rolul decisiv nu mai aparţine destinului, ci omului. „Înţelepciunea — scrie el într—un volum de meditaţii filozofice — ne este dată pentru a ţine în frîu destinul. Cu ajutorul înţelepciunii ne stă în putere să ne făurim o viaţă frumoasă, senină..." (La Sagesse et la Destinée — Înţelepciunea şi Destinul, 1898.) Pe de altă parte, atras de tainele firii, Maeterlinck începe să observe cu luare—aminte, în amănuntele ei cele mai delicate, viaţa gîzelor, şi ca rod al acestei îndeletniciri publică în 1901 La Vie des Abeilles (Viaţa Albinelor).

Această dublă cotitură se oglindeşte şi în lucrările lui dramatice ulterioare.

Abandonînd „teatrul tăcerii", el scrie mai întîi o tragedie în înţelesul tradiţional al cuvîntului, clădită pe material istoric (Monna Vanna — 1902). Apoi scrie, între altele, două feerii optimiste (Joyzelle — 1903 şi L'Oiseau Bleu — Pasărea Albastră, 1909), iar după primul război mondial o puternica dramă în care înfierează cotropirea Belgiei de către Germania imperialistă (Le Bourgmestre de Stilmonde — Primarul din Stilmonde — 1919).

Paralel cu activitatea de dramaturg, Maeterlinck îşi urmează observaţiile asupra lumii gîzelor şi florilor şi nu lasă condeiul din mînă decît o dată cu moartea.

★

„Pasărea Albastră" ocupă un loc deosebit în moştenirea literară lăsată de Maurice Maeterlinck. Această feerie, a cărei premieră mondială a avut loc la Teatrul de Artă din Moscova, s—a bucurat de un neobişnuit răsunet, asigurîndu—i autorului ei Premiul Nobel pentru literatură pe anul 1911.

Deşi „Pasărea Albastră" aparţine unui gen teatral oarecum minor, prin mesajul ei are dreptul să stea alături de cele mai de seamă creaţii dramatice ale literaturii universale, fiind un minunat poem filozofic închinat temei capitale a fericirii. De fapt, tema feeriei lui Maeterlinck are puternice asemănări cu tema lui Faust. Pasărea Albastră, pe care Tyltyl şi Mytyl, cei doi copii ai unui sărman tăietor de lemne, o caută pretutindeni, simbolizează „marea taină a lucrurilor şi a fericirii", idealul spre care omul năzuieşte de milenii. Peste tot însă Tyltyl şi Mytyl sînt dezamăgiţi. Ori nu găsesc pasărea căutată, ori păsările albastre pe care le găsesc îşi pierd culoarea şi, implicit, virtutea de a aduce fericirea. Dar omul nu renunţă niciodată la căutarea fericirii şi deci nici ei nu—şi pierd nădejdea şi nu renunţă la căutarea adevăratei Păsări Albastre, ci îşi urmează neobosiţi pelerinajul.

Ca orientare „Pasărea Albastră" se deosebeşte de toate celelalte lucrări ale lui Maeterlinck. În ea, mai mult decît în oricare altă operă a sa, elementele realiste, observaţiile asupra inegalităţii sociale, năzuinţa spre fericire, încrederea în forţele omului, în progresul ştiinţei şi convingerea că lumina va birui întunericul precumpănesc asupra, pesimismului şi pasivităţii.

Anumite particularităţi ale acestei creaţii se datoresc, poate, influenţei exercitate asupra lui Maeterlinck de Konstantin Stanislavski, pe atunci directorul Teatrului de Artă din Moscova. Aportul marelui regizor este însă anevoie de precizat întrucît piesa n—a văzut lumina tiparului decît în 1909,

după premiera de la Moscova. Totuşi, influenţa lui este mai mult decît probabilă, deoarece, în intervalul în care s—a pregătit montarea piesei, Stanislavski şi—a petrecut în 1907 vacanţa de vară în Normandia ca oaspete al lui Maeterlinck, cu care prilej a discutat cu el în mod amănunţit montarea fiecărui tablou, interpretarea fiecărui personaj şi a fiecărei replici în parte.

Montarea ridicînd numeroase probleme tehnice, a fost necesară o îndelungată muncă prealabilă. Premiera „Păsării Albastre" a avut loc la Moscova, la 30 septembrie 1908, după 129 de repetiţii în cursul cărora fantezia plină de poezie a lui Stanislavski şi a colectivului Teatrului de Artă din Moscova a cizelat fiecare detaliu reuşind să pună în deplină lumină toate elementele de reală valoare ale feeriei. Spectacolul a obţinut un mare succes.

Un an mai tîrziu, în decembrie 1909, „Pasărea Albastră" a fost montată pe o scenă londoneză iar la 4 martie 1911 a fost prezentată în premieră la Paris, pe scena Teatrului Rejane, după planurile lui Stanislavski, în regia lui L.A. Sulerjiţki şi F.B. Vaktangov, costumele fiind identice cu cele de la Moscova, executate după schiţele pictorului V.E. Egorov.

„Pasărea Albastră" continuă să incinte ochiul şi sufletul cititorilor şi spectatorilor din lumea întreagă. Veşnic tînără, această feerie mai figurează şi azi în repertoriul Teatrului Academic de Artă din Moscova, pe scena căruia a fost reprezentată de peste 1400 de ori (pînă la 1 ianuarie 1958).

În lumina jumătăţii de veac care s—a scurs de la premiera „Păsării Albastre" se impune concluzia că, sub un anumit aspect, morala ei este depăşită. Istoria celor cincizeci de ani din urmă o dovedeşte cu prisosinţă. Fericirea nu—i o pasăre albastră după care omul este osîndit să alerge zadarnic în vecii vecilor. Avîntul ştiinţei şi marile fapte istorice care se săvîrşesc sub ochii noştri justifică întru totul convingerea că Pasărea Albastră se găseşte aievea.

Deşi parcă a bănuit marile fapte care erau în pregătire şi parcă a prevestit într—un fel triumful geniului uman asupra tainelor firii, asupra nedreptăţii sociale, Maeterlinck nu şi—a dat seama că Pasărea Albastră poate fi găsită. Formaţia lui intelectuală nu i—a făgăduit să înţeleagă istoria altfel decît a înţeles—o, şi, de aceea, cînd a scris această vibrantă mărturie a credinţei omeneşti în adevăr, în frumos, în fericire, poetul Maurice Maeterlinck, cîntăreţul Păsării Albastre, n—a putut să întrevadă marile cuceriri ale minţii omeneşti în domeniul ştiinţific şi social, cuceriri pe care se întemeiază azi certitudinea că omenirea se află în pragul împlinirii idealurilor ei milenare.

COSTUMELE

TYLTYL: Costumul lui Prichindel din basmele lui Perrault: pantalonaş roşu—aprins, vestă scurtă albastră—deschis, ciorapi albi, pantofi sau ghete de piele roşcată.

MYTYL: Costumul lui Gretel sau al Scufiţei Roşii.

LUMINA: Rochie de culoarea lunii, adică de un auriu palid cu reflexe de argint, din voal strălucitor, care alcătuieşte raze etc, în stil neo—grec sau anglo—grec, în genul Walter Crane[1] sau chiar mai mult sau mai puţin Empire[2]. Talia înaltă, braţele goale etc. Pe cap, o diademă sau o coroană delicată.

---

[1] Pictor englez
[2] stil

ZÎNA BERYLUNE, VECINA BERLINGOT: Costumul clasic al femeilor sărmane din basme. În actul I se poate suprima transformarea Zînei în prinţesă.

TATĂL TYL, MAMA TYL, BUNICUL TYL, BUNICA TYL: Costumele legendare ale tăietorilor de lemne şi ale ţăranilor germani din povestirile fraţilor Grimm.

FRAŢII ŞI SURORILE LUI TYLTYL: Variante ale costumului lui Prichindel.

TIMPUL: Costumul clasic al timpului, manta largă, neagră sau albastru—închis, barbă albă şi fîlfîitoare, coasă, ceasornic cu nisip.

DRAGOSTEA DE MAMĂ: Costum aproape identic cu cel al Luminii, adică vălul subţire şi transparent al statuilor greceşti, alb dacă se poate. Mărgăritare şi pietre scumpe cît de multe şi cît de frumoase, care să nu strice însă armonia pură şi candidă a întregului.

MARILE BUCURII: Cum se arată în text, rochii luminoase în culori subtile şi suave, de culoarea bobocilor de trandafiri, a surîsului apelor, a picăturilor de chihlimbar, a azurului etc.

FERICIRILE CASEI: Rochii de culori diferite, sau, dacă vrem, costume de ţărani, de păstori, de tăietori de lemne etc. dar idealizate şi interpretate feeric.

MARILE FERICIRI: Înainte de transformare: bogate şi grele mantii de brocart roşu şi galben, bijuterii mari şi grele etc. După transformare: tricouri cafenii sau de culoarea ciocolatei care le dau înfăţişarea unor marionete străvezii.

NOAPTEA: Veştminte negre lungi şi largi, misterios înstelate, cu reflexe brune—aurii. Văluri, maci întunecaţi etc.

FETIŢA VECINEI: Păr blond, luminos, rochie albă lungă.

CÎINELE: Haină roşie, pantaloni scurţi albi, cizmuliţe de lac, joben de muşama — costum care aminteşte oarecum pe cel al lui John Bull.

PISICA: Tricou de mătase neagră cu fluturaşi.

Capetele acestor două personaje trebuie să aibă o oarecare asemănare cu capetele animalelor respective.

PÎINEA: Costum bogat de paşă, caftan lung şi larg din mătase sau catifea cărămizie brodată cu aur. Turbau foarte mare, iatagan. Pîntec voluminos, faţă roşie, bucălată.

ZAHĂRUL: Caftan de mătase, de felul celor purtate de eunuci, jumătate alb, jumătate albastru, pentru a aminti hîrtia cu care se împachetează căpăţînile de zahăr. Pe cap găteala păzitorilor seraiului.

FOCUL: Tricou roşu, manta de culoarea chinovarului, avînd reflexe sclipitoare, căptuşite cu aur. Egretă din pene multicolore.

APA: Rochie din epoca basmului Peau d'Âne[3] adică albăstrie, sau albastră—verzuie, cu reflexe transparente, împodobite cu fîşii de voal, tot în stil neo sau anglo—grec, dar mai bogată, mai amplă. Pe cap, flori şi alge sau trestii.

ANIMALELE: Costume populare sau ţărăneşti.

---

[3] *Peau d'Âne* (Piele de măgar; un cunoscut basm de Ch.Perrault (1628—1703).

COPACII: Haine lungi în diferite nuanţe de verde sau în culoarea scoarţei de copac, împodobite cu frunze sau ramuri îngăduind identificarea.

PERSOANELE

MAMA TYL

TYLTYL

MYTYL

ZÎNA

PÎINEA

FOCUL

APA

LAPTELE

ZAHĂRUL

CÎINELE

PISICA

LUMINA

ORELE

TATĂL TYL

BUNICUL TYL

BUNICUL TYL

PIERROT

ROBERT

JANNETTE

PAULINE

RIQUETTE

NOAPTEA

SOMNUL

MOARTEA

GUTURAIUL

NOUĂ COPII ALBAŞTRI

REGELE CELOR NOUĂ PLANETE

ALŢI PATRU COPII ALBAŞTRI

ÎNDRĂGOSTITUL

ÎNDRĂGOSTITA

TIMPUL

FRĂŢIORUL CARE VA SĂ SE NASCĂ

ALŢI TREISPREZECE COPII ALBAŞTRI

PĂZITORII

CĂPETENIA MARILOR FERICIRI

CELELALTE MARI FERICIRI

FERICIRILE MĂRUNTE

ADOLESCENŢII

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI

FERICIREA DE A FI SĂNĂTOS

FERICIREA AERULUI CURAT

FERICIREA DE A—ŞI IUBI PĂRINŢII

FERICIREA CERULUI SENIN

FERICIREA PĂDURII

FERICIREA ORELOR ÎNSORITE

FERICIREA PRIMĂVERII

FERICIREA APUSURILOR DE SOARE

FERICIREA DE A VEDEA IVINDU—SE STELELE

FERICIREA PLOII

FERICIREA FOCULUI DE IARNĂ

FERICIREA GÎNDURILOR NEVINOVATE

FERICIREA DE A ALERGA PRIN ROUĂ CU PICIOARELE GOALE

BUCURIA DE A FI DREPT

BUCURIA DE A FI BUN

BUCURIA GLORIEI

BUCURIA DE A GÎNDI

BUCURIA DE A ÎNŢELEGE

BUCURIA DE A VEDEA FRUMOS

BUCURIA DE A IUBI

DRAGOSTEA DE MAMĂ

VECINA BERLINGOT

BUCURIILE NECUNOSCUTE

FETIŢA ei.

ACTUL I

TABLOUL 1. COLIBA TĂIETORULUI DE LEMNE

Scene reprezintă o încăpere în coliba unui tăietor de lemne, simplă, rustică, dar nu sărăcăcioasă. Vatră cu horn, în care abia mai pîlpîie un foc de butuci. Vase de bucătărie, un dulap, o copaie de păstrat pîinea, o pendulă, o vîrtelniţă, o cişmea etc. Pe o masa, o lampă aprinsă. Lîngă dulap, de o parte şi alta, dorm, ghemuiţi, covrig, un cîine şi o pisică. Îi desparte o căpăţînă mare de zahăr, învelită în hîrtie albastră. Agăţată de perete, o colivie rotundă cu o turturică. În fund două ferestre ale căror obloane interioare sînt închise. Sub una din ferestre, un scăunel. În stînga, uşa de intrare a casei, ferecată cu un ivăr mare. La dreapta, altă uşă. O scară duce la pod. Tot în dreapta, două pătuțuri de copil, la căpătîiul cărora pe două scaune, împăturite cu grijă, veștmintele copiilor.

La ridicarea cortinei, Tyltyl şi Mytyl dorm adînc în pătuţurile lor. Mama Tyl îi înveleşte, se apleacă asupra lor, priveşte o clipă cum dorm și face un gest cu mîna chemîndu—l pe Tatăl Tyl care tocmai bagă capul prin uşa întredeschisă. Mama Tyl pune un deget pe buze, făcîndu—i semn să nu vorbească, apoi după ce stinge lampa iese în vîrful picioarelor prin dreapta. Scena rămîne puţin în întuneric, pe urmă, o lumină a cărei intensitate creşte cu încetul se strecoară prin scîndurelele obloanelor. Lampa de pe masă se reaprinde de la sine. Cei doi copii par că s—au trezit şi se ridică în capul oaselor.

TYLTYL: MYTYL?

MYTYL : TYLTYL?

TYLTYL: Dormi?

MYTYL: Dar tu?...

TYLTYL: Nu, cum să dorm dacă vorbesc cu tine..

MYTYL: E Crăciun, aşa—i?...

TYLTYL: Încă nu; abia mîine. Dar Moş Crăciun n—o s—aducă nimic anul ăsta...

MYTYL: De ce?

TYLTYL: Am auzit—o pe mămica spunînd că n—a putut să se ducă la oraş să—l înştiinţeze... Dar o să vie la anul...

MYTYL: E mult pîn' la anul?...

TYLTYL: Nu e puţin... Dar vine în noaptea asta la copiii bogaţi...

MYTYL: Ah?

TYLTYL: Uite! Mămica a uitat lampa... Ştii ce?

MYTYL: ?

TYLTYL: Hai să ne sculăm...

MYTYL: N—avem voie.

TYLTYL: Dacă nu era nimeni... Vezi obloanele?

MYTYL: Vai! Ce luminate sînt!

TYLTYL: Sînt luminile sărbătorii...

MYTYL: Ce sărbătoare?

TYLTYL: Peste drum, la copiii tăi bogaţi. Pomul de Crăciun. Hai să deschidem obloanele...

MYTYL : Se poate?

TYLTYL: Sigur că da, dacă sîntem singuri... Auzi muzica?... Hai să ne sculăm...

Cei doi copii se ridică, aleargă la una din ferestre, se urcă pe scăunel, împing obloanele. O lumină vie pătrunde în cameră. Copiii privesc curioşi afară.

TYLTYL: Se vede tot!...

MYTYL (care nu găseşte decît un colţişor nesigur pe scăunel): Nu văd...

TYLTYL: Ninge!... Uite două carete cu şase cai!...

MYTYL : Din ele coboară doisprezece băieţaşi!...

TYLTYL: Eşti toantă... Sînt fetiţe...

MYTYL: Au pantaloni...

TYLTYL: Ai dreptate... Nu mă împinge aşa...

MYTYL: Nici nu te—am atins.

TYLTYL: (care ocupă singur tot scăunelul): Ai luat tot locul...

MYTYL: Dar n—am loc de fel.

TYLTYL: Taci din gură, se vede pomul!...

MYTYL : Ce pom?

TYLTYL: Ei, pomul de Crăciun... Te uiţi la pereţi.

MYTYL: Mă uit la pereţi pentru că n—am loc...

TYLTYL: (Îi face cu zgîrcenie puţin loc pe scăunel):Poftim ! Ţi—ajunge?... Nu e locul cel mai bun? Uite ce de lumînări... Ce multe.

MYTYL: Oare ce fac ăia de iese atît tărăboi?

TYLTYL: Muzică!...

MYTYL: S—au supărat?...

TYLTYL: Nu, dar e obositor.

MYTYL: Încă o caretă trasă de cai albi!...

TYLTYL: Taci... Mai bine uită—te...

MYTYL: Ce atîrnă acolo, pe ramuri, parcă—s de aur...

TYLTYL: Păi, jucării; ce vrei să fie?... Săbii, puşti, soldaţi, tunuri...

MYTYL: Ei, dar păpuşi n—au pus?

TYLTYL: Păpuşi?... prostii, nu le plac.

MYTYL: Şi pe masă, ce sînt toate alea?...

TYLTYL: Prăjituri, fructe, torte cu frişca...

MYTYL: Am mîncat şi eu odată, cînd eram mică...

TYLTYL; Şi eu; sînt mai bune ca pîinea, dar ne dă prea puţine...

MYTYL: Ei n—au prea puţine... E plină masa... Crezi că au să le mănînce?...

TYLTYL: Sigur că da; ce vrei să facă cu ele?...

MYTYL: Dar de ce nu le mănîncă numaidecît?

TYLTYL: Fiindcă nu le e foame.

MYTYL: (uimită): Nu le e foame?... De ce?

TYLTYL: Fiindcă mănîncă d—astea cînd vor...

MYTYL (neîncrezătoare): În fiecare zi?...

TYLTYL: Aşa se zice..

MYTYL: Şi au să mănînce tot?... N—au să mai dea şi la alţii?...

TYLTYL: Cui?...

MYTYL: Nouă...

TYLTYL: Nici nu ne cunosc...

MYTYL: Dar dacă le—am cere?...

TYLTYL: Nu—i frumos.

MYTYL: De ce ?

TYLTYL: Fiindcă n—avem voie.

MYTYL (bătînd din palme) ; Oh ! Dar ce frumoşi sînt!...

TYLTYL (plin de entuziasm): Şi rîd, şi rîd!...

MYTYL: Şi ăia mici care dansează!

TYLTYL: Da, da, hai să dansam şi noi.

Amîndoi ţopăie de bucurie pe scăunel.

MYTYL: Oh! Ce frumos e!...

TYLTYL: Le dă prăjituri... Au pus mîna pe ele!..Uite, mănîncă!... Mănîncă ! Mănîncă!...

MYTYL: Uite şi cei micuţi!... Au cîte două, trei, patru...

TYLTYL (beat de bucurie) : Oh, ce bune sînt! Ce bune ? Ce bune!

MYTYL (numărind nişte prăjituri imaginare): Mie mi—au dat douăsprezece!...

TYLTYL: Şi mie de patru ori douăsprezece... Dar o să—ţi dau şi ţie... (Bătăi în uşa colibei. Tyltyl se potoleşte pe dată și e cuprins de frică.) Cine—o fi?

MYTYL (înspămîntată): E tăticul...

Cum ei întîrzie să deschidă, ivărul mare se ridică singur, scrîşnind, uşa se deschide şi o bătrînică îmbrăcată în verde purtînd o bonețică roşie pe cap intră în colibă. E cocoşată, şchioapă şi chioară; nasul şi bărbia—i parcă se—ntîlnesc şi umblă cocîrjată, sprijinindu—se într—un băț. De bună seamă e o vrăjitoare.

ZÎNA: N—aveţi aici iarba care cîntă sau pasărea care e albastră?

TYLTYL: Avem iarba dar nu cîntă...

MYTYL: Tyltyl are o pasare.

TYLTYL: Dar nu pot s—o dau...

ZÎNA: De ce?

TYLTYL: Fiindcă—i a mea.

ZÎNA: Ai dreptate, desigur. Dar pasărea unde e?

TYLTYL (arătînd colivia) : În colivie...

ZÎNA (punîndu—şi ochelarii ca să cerceteze pasărea) : N—o vreau, nu e destul de albastră. Trebuie să vă duceţi să—mi căutaţi pasărea de care am nevoie.

TYLTYL: Dar nu ştiu unde e...

ZÎNA: Nici eu. De—aia trebuie s—o căutaţi. La urma urmei, de iarba care cîntă mă pot lipsi; dar îmi trebuie neapărat Pasărea Albastră pentru fetiţa mea care e tare bolnavă.

TYLTYL: Ce are?

ZÎNA: Nu se ştie bine; ar vrea să fie fericită.

TYLTYL: Ah?

ZÎNA: Ştiţi cine sînt?

TYLTYL: Parcă aduceţi puţin cu vecina noastră, eu d—na Berlingot.

ZÎNA (înfuriindu—se deodată): Nicidecum... Da' de unde... Nemaipomenit... Sînt zîna Berylune.

TYLTYL: Da?! Foarte bine...

ZÎNA : Trebuie să plecaţi numaidecît.

TYLTYL: Mergeţi cu noi?...

ZÎNA: Mi—e cu neputinţă, ciorba pe care am pus—o la fiert azi—dimineaţă dă în foc dacă lipsesc mai mult de un ceas. (Arătînd pe rînd tavanul, vatra şi fereastra:) Vreţi să ieşiţi pe aici, pe colo, sau pe dincolo?...

TYLTYL (arătînd timid spre uşă) : Aş prefera să ieşim pe acolo...

ZÎNA (înfuriindu—se din nou): Nu, nu se poate, e un obicei care mă scoate din sărite... (Arătînd spre fereastră:) O să ieşim pe acolo... Ei, hai!... Ce aşteptaţi?... Îmbrăcaţi—vă numaidecît. (Copiii o ascultă şi se îmbrăcă repede.) Am să—i ajut lui Mytyl...

TYLTYL: N—avem pantofi...

ZÎNA: N—are a face. Vă dau eu o pălăriuţă fermecată. Dar unde vă sînt părinţii?...

TYLTYL (arătînd spre uşa din dreapta): Sînt acolo; dorm.

ZÎNA: Şi bunicul şi bunica?...

TYLTYL: Au murit...

ZÎNA : Şi frăţiori şi surioare... aveţi?

TYLTYL: Da, da, trei frăţiori...

MYTYL: Şi patru surioare...

ZÎNA: Unde sînt?...

TYLTYL: Au murit si ei...

ZÎNA: Vreţi să—i vedeţi?

TYLTYL: Oh, da!... Vrem... Arătaţi—ni—i!

ZÎNA: Nu—i am în traistă... Dar se potriveşte de minune ; o să—i vedeţi cînd o să treceţi prin Ţara Amintirii. E în drumul vostru spre Pasărea Albastră. Prima la stînga, după cea de—a treia răscruce. Ce făceaţi cînd am bătut?

TYLTYL: Mîncam prăjituri, aşa, în joacă...

ZÎNA: Aveţi prăjituri?.. Unde sînt?

TYLTYL: Colo în palatul copiilor ălora bogaţi... Veniţi să vedeţi, e aşa frumos!...

Trage Zîna spre fereastră.

ZÎNA(la fereastră): Bine, dar le mănîncă ceilalţi!...

TYLTYL: Da, dar se vede tot...

ZÎNA; Şi nu ţi—e ciudă pe ei?...

TYLTYL: Dar de ce?

ZÎNA: Fiindcă mănîncă tot. Cred că fac rău că nu—ţi dau şi ţie.

TYLTYL: Ba nu, ei sînt bogaţi... Ce frumos e la ei...

ZÎNA : Nu e mai frumos ca la tine.

TYLTYL: Ehe !.. La noi e mai întuneric, mai strîmt, n—avem prăjituri...

ZÎNA: Ba e la fel; numai că tu nu vezi...

TYLTYL: Ba da, văd foarte bine, am ochi buni. Citesc chiar şi ora pe orologiul din turla bisericii, pe care tata nici nu—l vede...

ZÎNA:(supărîndu—se deodată): Eu îţi spun că nu vezi... Uite, cum mă vezi pe mine?... Ia spune, cum sînt? (Tyltyl tace stingherit) Hai, răspunde? Ca să văd dacă vezi!... Sînt frumoasă sau urîtă?... (Tăcere tot mai stingherită.) Nu vrei să răspunzi?.. Sînt tînără sau bătrînă?... Sînt rumenă, sau gălbejită?... Sau poate am cocoaşă ?...

TYLTYL:(împăciuitor): Nu, nu. Nu e mare...

ZÎNA: Ba, după mutra ta, s—ar zice că am coşcogea cocoaşă... Am nasul coroiat şi—s chioară de ochiul stîng ?

TYLTYL: Nu, nu, n—am spus asta... Cine ţi l—a scos?

ZÎNA:(din ce în ce mai înfuriată): Dar nu e scos. Obraznicule! Păcătosule!... E mai frumos ca celălalt, mai mare, mai limpede, e albastru ca cerul... Şi părul, vezi?... mi—e ca spicul grîului... ai zice că—i aur curat... Și e atît de bogat, de bogat, că mi—e capul greu. Se răsfiră de peste tot... îl vezi?

Arată cu mîndrie două şuviţe prizărite *de păr cărunt.*

TYLTYL: Da, văd cîteva fire...

ZÎNA (indignată): Cîteva?... snopi! braţe! tufe! valuri de aur! Ştim bine că sînt oameni care spun că nu văd, dar cred că tu nu ești dintre oamenii ăştia răi și orbi?...

TYLTYL: Nu, nu, văd foarte bine cele ce nu se ascund...

ZÎNA: Dar trebuie să le vezi şi pe celelalte cu aceeaşi îndrăzneală.. Oamenii sînt tare ciudaţi... De cînd nu mai cred în zîne, nu mai văd de loc şi nu le trece prin gînd că ar mai exista... Din fericire am întotdeauna la mine tot ce trebuie ca să reaprind ochii stinşi... Ce am scos din traistă?...

TYLTYL: Oh! Ce frumoasă pălăriuţă verde... Ce străluceşte aşa pe fundă?

ZÎNA: Marele Diamant care te face să vezi...

TYLTYL: Ah!

ZÎNA: Da; după ce pui pălăria pe cap roteşti puţin Diamantul, de la dreapta la stânga, uite, de pildă, aşa, vezi?... El apasă atunci ne un loc din creier, de nimeni cunoscut, şi deschide ochii...

TYLTYL: Şi asta nu face rău?...

ZÎNA: Dimpotrivă, face minuni... Vezi într—o clipită ce este în lucruri, vezi de pildă, sufletul pîinii, al vinului, al piperului.

MYTYL: Şi sufletul zahărului?...

ZÎNA: (deodată supărată): Nici vorbă că da!... Nu—mi plac întrebările fără rost... Sufletul zahărului nu e de loc altfel decît cel al piperului... Iată, vă dau ce am ca să vă ajute în căutarea Pasării Albastre... Ştiu bine că Inelul care te face nevăzut sau Covorul zburător v—ar fi mai de folos... dar am pierdut cheia de la dulapul în care le—am închis... Ah! Era să uit... (Arătînd Diamantul:) Cînd îi ţii aşa, vezi... dacă—l suceşti numai puţin, revezi Trecutul... încă o mică învîrtitură şi poţi vedea Viitorul... E ciudat şi practic, şi nu face zgomot...

TYLTYL: O să mi—l ia tata.

ZÎNA: N—o să—l vadă, nimeni nu—l poate vedea, atîta vreme cît e pe capul tău... Vrei să—l încerci? (îi pune lui Tyltyl pălăriuţa verde.) Acum suceşte Diamantul... O învîrtitură şi pe urmă...

De—abia a rotit Tyltyl Diamantul şi o schimbare neaşteptată, uimitoare, se petrece în toate lucrurile. Deodată bătrîna zînă a devenit o prinţesă minunată, bolovanii din care sînt clădiţi pereţii colibei se luminează, se fac albaştri ca safirele, devin transparenţi, scînteiază şi—ţi iau ochii ca cele mai preţioase nestemate. Sărăcăcioasa mobilă se înviorează şi începe să strălucească, masa de lemn alb se arată la fel de impunătoare ca o masă de marmoră, iar cadranul ceasului clipeşte din ochi şi surîde cu, blîndeţe, în timp ce uşa de sticlă îndărătul căreia umblă pendulul se întredeschide şi lasă să iasă Orele, care, ţinîndu—se de mînă şi rîzînd în hohote, încep să danseze în sunetele unei muzici suave. Tyltyl e pe drept cuvînt, uluit şi strigă arătînd Orele.

TYLTYL: Cine sînt toate aceste frumoase doamne?...

ZÎNA: Nu—ţi fie frică; sînt ceasurile vieţii tale, fericite că sînt libere şi pot fi văzute o clipă...

TYLTYL: Şi de ce sînt atît de luminoşi pereţii?... Sînt de zahăr sau din pietre preţioase?...

ZÎNA: Toate pietrele sînt deopotrivă, toate pietrele sînt preţioase; dar omul nu vede decît unele dintre ele...

În timp ce vorbesc astfel, feeria continuă şi se desăvîrşeşte. Sufletele Pîinilor Duble, sub forma unor oameni îmbrăcaţi în tricouri de culoarea cojii de pîine, zăpăciţi şi pudraţi cu făină, scapă din copaia de pîine şi ţopăie în jurul mesei unde îi întîmpină Focul, care, ieşit din vatră în tricou ca pucioasa şi chinovarul, îi fugăreşte, prăpădindu—se de rîs.

TYLTYL: Cine sînt urîţii ăştia?

ZÎNA: Nu—ţi fie frică. Sînt sufletele Dublelor de Pîine, care profitînd de domnia Adevărului au ieşit din copaie, unde prea erau înghesuite...

TYLTYL: Dar vlăjganul ăla mare şi roşu care miroase a pîrlit?

ZÎNA: Sst!... Nu vorbi aşa tare, e Focul... e cam rău din fire...

Acest dialog n—a întrerupt feeria. Scoţînd deodată un ţipăt puternic, Cîinele şi Pisica, care dormeau încolăciţi lîngă dulap, dispar printr—o trapă şi în locul lor răsar două personaje, din care unul poartă o mască de buldog iar celălalt un cap de pisică. Omuleţul cu mască de buldog, pe care, de acum înainte, îl vom numi Cîinele, se repede numaidecît la Tyltyl pe care—l îmbrăţişează năvalnic, copleşindu—l cu gălăgioase şi înfocate dezmierdări; în vreme ce femeiuşca cu mască de pisică, pe care o vom numi pe scurt Pisica, se piaptănă, îşi spală mîinile şi—şi netezeşte mustaţa, înainte de a se apropia de Mytyl.

CÎINELE: (chelălăind, sărind, răsturnînd totul, devenind insuportabil): Stăpînul meu! Bună ziua, bună Ziua, stăpînul meu! În sfîrşit, în sfîrşit! putem vorbi!... Aveam atîtea lucruri să—ţi spun. Zadarnic latram, dădeam din coadă... Nu mă înţelegeai... Dar acum!... Bună ziua!.. Bună ziua !... Mi—eşti drag!... Tare drag!... Vrei să fac ceva nemaivăzut?... Vrei să fac frumos?... Vrei să merg în mîini sau să joc pe funie?

TYLTYL: (către Zînă): Cine e acest domn cu cap de cîine?

ZÎNA: Bine, dar nu vezi? E sufletul lui Tylo pe care l—ai eliberat.

PISICA:(apropiindu—se de Mytyl şi întinzîndu—i mîna, ceremonios şi circumspect): Bună ziua, domnişoară ! Ce frumoasă sînteţi în dimineaţa asta.

TYLTYL: Bună ziua, doamnă... (Către Zînă) Cine e?

ZÎNA : Nu e greu de ghicit... E sufletul Dylettei care—ţi întinde mîna... sărut—o...

CÎINELE (îmbrîncind—o pe Pisică): Şi eu... îmi sărut stăpînul... O sărut pe fetiţă... Sărut pe toată lumea. Straşnic... O să ne veselim! Hai s—o sperii pe Tylette. Ham! Ham! Ham!

PISICA : Domnule, nu vă cunosc...

ZÎNA (amenințînd Cîinele cu băţul): Tu să stai liniştit, altfel te—ntorci la tăcere, pînă la capătul veacurilor...

În timpul acesta feeria şi—a urmat cursul: în colţul ei Vîrtelniţa a început să se—nvîrtească vertiginos, depănînd splendide raze de lumină; în celălalt colţ. Cişmeaua începe să cîrîie cu o voce foarte ascuţită şi, transformîndu—se într—o fîntînă luminoasă, revarsă în jgheab perle şi smaralde din care se—nfiripă Sufletul Apei, avînd chipul unei tinere fete strălucitoare, cu părul despletit, plîngătoare, care imediat începe să se hîrjonească cu Focul.

TYLTYL: Şi doamna asta udă ..?

ZÎNA: Nu—ţi fie frica, e Ana, care iese din Cişmea...

Ulcica cu lapte se răstoarnă, cade de pe masă, se sparge de podea, și din laptele revărsat se înalţă o formă mare albă şi sfioasă căreia parcă—i e frică de toți.

TYLTYL: Dar persoana asta fricoasă în cămaşă cine mai e?

ZÎNA: E Laptele, care şi a spart ulcica...

Căpăţîna de Zahăr de lîngă dulap se măreşte, se lăţeşte şi rupe învelitoarea de hîrtie din care se iveşte un ins dulceag şi prefăcut, îmbrăcat într—o manta de pînză groasă, pe jumătate albă şi pe jumătate albastră, care surîzînd fericit şi cucernic se îndreaptă spre Mytyl.

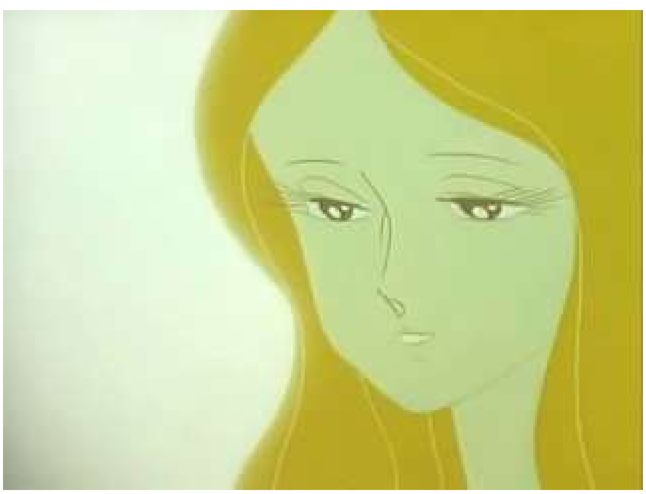
MYTYL: (îngrijorată): Ce vrea?

ZÎNA: E sufletul zahărului!

MYTYL (liniştită): Are acadele?

ZÎNA : Îi sînt pline buzunarele şi fiecare deget este o acadea..

Lampa cade de pe masă și în aceeaşi clipă flacăra ei se înalţă transformîndu—se într—o fecioară strălucitoare de o neasemuită frumuseţe. E înveștmîntată în lungi văluri orbitoare şi stă nemişcată într—un fel de extaz.

TYLTYL: E Regina !

MYTYL: Ba Sfînta Fecioară!

ZÎNA: Nu, copii, e Lumina!...

Între timp cratiţele şi tigăile de pe poliţe se învîrtesc ca nişte sfîrleze, dulapul de rufe îşi deschide cele două uşi şi începe o măreaţă desfăşurare de stofe de culoarea lunii şi a soarelui, printre care se amestecă, nu mai puţin splendide, cîrpele şi zdrenţele care coboară pe scara din pod. Dar iată că la uşa din dreapta se aud trei bătăi destul de puternice.

TYLTYL (înfricoşat): E tata!... Ne—a auzit!...

ZÎNA: Roteşte Diamantul... De la stînga la dreapta. (Tyltyl răsuceşte repede Diamantul.) Nu aşa repede... Doamne! E prea tîrziu! L—ai răsucit prea brusc. N—au să aibă timp să—şi reia locurile, şi—o să iasă bucluc... (Ziua redevine babă, zidurile colibei, îşi pierd splendoarea. Orele reintră în ceas. Vîrtelniţa se opreşte etc. Dar în graba şi zăpăceala generată, în timp ce Focul fuge înnebunit în jurul încăperii, în căutarea vetrei, unul din Sufletele Dublelor de Pîine, care nu şi—au regăsit locul în copaie, izbucneşte în plîns urlînd de spaimă.) Ce s—a întîmplat?

PÎINEA (printre lacrimi): Nu mai am loc în copaie!...

ZÎNA (aplecîndu—se deasupra copăii): Ba da, ba da. (Împingînd celelalte pîini care îşi reiau locurile de la început:) Hai, repede, mai înghesuiţi—vă puţin...

Din nou bătăi în uşă.

PÎINEA (desperată, se căzneşte zadarnic să intre în copaie): Nu—ncap... Are să mă mănînce pe mine întîi.

CÎINELE (săltînd în jurul lui Tyltyl) : Stăpînul meu! Sînt tot aici! ... Mai pot încă vorbi!... Mai pot încă să te sărut!... Mai pot! mai pot! mai pot!

ZÎNA: Cum, şi tu?... Mai eşti aici?

CÎINELE: Am noroc... Nu m—am putut întoarce în tăcere. S—a închis prea iute chepengul.

PISICA: Şi—al meu... Ce—o să se întîmple? Ceva rău?

ZÎNA: Doamne, Dumnezeule, trebuie să vă spun adevărul; toţi cei care au să—i întovărăşească pe ce doi copii au să moară la capătul călătoriei.

PISICA: Şi cei care nu—i vor întovărăşi?

ZÎNA: Au să mai supravieţuiască cîteva clipe...

PISICA (către Cîine): Hai să intrăm la loc sub chepeng...

CÎINELE: Nu, nu! Nu vreau!... Vreau să—l întovărăşesc pe stăpînul meu!... Vreau să—i vorbesc tot timpul!..

PISICA: Ce nătărău!

Noi bătăi în uşă.

PÎINEA (plîngînd cu lacrimi fierbinţi) : Nu vreau să mor cînd s—o sfîrşi călătoria!... Vreau să intru numai decît înapoi în copaie!...

FOCUL (care n—a încetat să alerge înnebunit prin odaie şuierînd înspămîntat): Nu—mi mai găsesc vatra..

APA (încercînd zadarnic să reintre pe cană) : Nu mai pot intra pe cana...

ZAHĂRUL (învîrtindu—se în jurul învelişului său de hîrtie): S—a rupt hîrtia în care eram împachetat.

LAPTELE (vlăguit şi sfios) : S—a spart ulcica...

ZÎNA: Dumnezeule, proşti mai sînt!... Proşti şi fricoşii. Vasăzică v—ar plăcea mai mult să trăiţi închişi în cuştile voastre păcătoase, sub chepengurile şi pe canelele voastre, decît să—i întovărăşiţi pe aceşti copii care se duc să caute Pasărea Albastră?

TOŢI (afară de Cîine şi de Lumină): Da! Da! Numaidecît! Canana mea !... Copaia mea !... Vatra mea!... Chepengul meu!....

ZÎNA (către Lumină care priveşte visătoare cioburile lămpii): Şi tu, Lumină, ce spui?...

LUMINA: Am să—i întovărăşesc pe copii...

CÎINELE (urlînd de bucurie): Şi eu! Şi eu!...

ZÎNA: Bine. De—altminteri e şi prea tîrziu ca să mai daţi înapoi; nu mai aveţi de ales, veţi ieşi toţi cu noi împreună... Dar tu, Focule, să nu te apropii de nimeni. Cîinele să nu se mai hîrjonească cu Pisica, iar Apa să se ţie dreaptă şi să nu se mai reverse peste tot...

Se aud iar bătăi puternice în uşa din dreapta.

TYLTYL (ascultînd): E tot tata!... De data asta s—a sculat, îl aud mergînd...

ZÎNA: Să ieşim pe fereastră... O să veniţi cu toţii la mine şi am să vă îmbrac cuviincios. (Către Pîine:) Pîinea să ia colivia în care o să închideţi Pasărea Albastră... Tu ai s—o păzeşti. Repede, repede, să nu pierdem timpul...

Brusc, fereastra se alungeşte, devenind ca o uşă. După ce ies toţi, îşi reia forma iniţială şi se închide nevinovată. Camera a redevenit întunecoasă şi cele două pătuţuri sînt cufundate în umbră. Uşa din dreapta se întredeschide şi prin crăpătura ei apar capetele Tatălui şi Mamei Tyl.

TATĂL TYL: N—a fost nimic... Cîntă greierele..

MAMA TYL: Îi vezi?

TATA TYL: Sigur că da... dorm liniştiţi..

MAMA TYL: Îi aud cum răsuflă...

Uşa se închide la loc.

CORTINA

ACTUL II

TABLOUL 2. LA ZÎNĂ

O sală magnifică în palatul Zînei Berylune; coloane de marmoră albă cu capiteluri de aur și argint, scări, *portice*, balustrade etc.

Somptuos îmbrăcaţi, Pisica, Zahărul şi Focul intră prin fund din dreapta, ieşind dintr—o încăpere din care filtrează raze de lumină; e garderoba Zînei. Pisica şi—a aruncat un voal uşor peste tricoul de mătase neagră. Zahărul s—a gătit cu o haină de mătase jumătate albă, jumătate albastru—deschis iar Focul şi—a pus pe cap egrete multicolore și a îmbrăcat o mantie lungă roşie—închisă căptuşită cu aur. Toţi trei traversează sala şi coboară în primul plan, la dreapta, unde Pisica îi pofteşte sub un portic.

PISICA: Pe aici. Cunosc fiecare ungher al acestui palat... Zîna Berylune l—a moştenit de la Barbă—Albastră. Să folosim aceste ultime clipe de răgaz, cît copiii şi Lumina mai stau cu Fetiţa Zînei. V—am poftit aici să ne sfătuim asupra strîmtorii în care ne aflăm... Sîntem toţi de faţă?...

ZAHĂRUL: Iată şi Cîinele, tocmai iese din garderoba Zînei.

FOCUL: Uită—te la el cum s—a gătit!

PISICA: A îmbrăcat livreaua unuia dintre lacheii care însoţeau caleaşca Cenușăresei. I se potriveşte de minune... Are suflet de slugă... Să ne ascundem după balustradă... N—am încredere în el... Ar fi mai bine să nu audă ce am să vă spun...

ZAHĂRUL: Degeaba... Ne—a zărit... Uite şi Apa căre tocmai iese şi ea din garderoba Zînei... Doamne, ce frumoasă e!...

Cîinele şi Apa se alătură grupului.

CÎINELE (zburdînd): Ia te uită ! Ia te uită ! Ce frumoşi sîntem! Priviţi dantelele şi broderiile astea!... Sînt de aur, de aur adevărat!

PISICA (către Apă): E rochia de culoarea vremii a prinţesei Peau d'Ane... Mi se pare c—o cunosc...

APA: Da, asta îmi vine cel mai bine...

FOCUL (printre dinţi): Dar şi—a uitat umbrela...

APA: Ce ai zis?

FOCUL: Nimic, nimic...

APA : Credeam că vorbeşti de nasul cel mare roşu pe care l—am văzut mai deunăzi...

PISICA: Lăsaţi, să nu ne certăm, doar avem ceva mai bun de făcut... Nu lipseşte decît Pîinea, unde—o fi?...

CÎINELE: Nu mai termină cu mofturile la alegerea costumului.

FOCUL: Apoi, că şi face, cînd ai o mutră tîmpită şi cînd ai un pîntec cît toate zilele.

CÎINELE: Pînă la urmă şi—a ales un caftan turcesc împodobit cu pietre scumpe, un iatagan şi un turban...

PISICA: Uite—o! A îmbrăcat cel mai frumos caftan al lui Barbă—Albastră...

Intră Pîinea în costumul descris mai sus.Caftanul de mătase de—abia o ajunge din pricina pîntecului său enorm. Cu o mînă ţine garda iataganului trecut prin cingătoare, cu alta ţine colivia destinată. Pasării Albastre.

PÎINEA: (fîţîindu—se cu ifose): Ei?... Cum mă găsiţi?...

CÎINELE (săltînd împrejurul ei): Ce frumoasă e! Ce toantă e! Ce frumoasă e! Ce frumoasă e!...

PISICA (către Pîine): S—au îmbrăcat copiii?...

PÎINEA: Da. Domnul Tyltyl a îmbrăcat vesta roşie, ciorapii albi şi pantalonii albaştri ai lui Prichindel, iar domnişoara Mytyl, rochia lui Gretel şi pantofiorii Cenuşăresei... Dar a fost bucluc mare cînd a venit rîndul să se îmbrace Lumina...

PISICA: De ce?

PÎINEA: Zîna, găsind—o foarte inimoasă, nici n—a vrut să—i dea haine să se îmbrace... Atunci am protestat în numele demnităţii noastre de elemente esenţiale şi eminamente respectabile; în cele din urmă am spus că aşa refuz să ies cu ea...

FOCUL: Trebuia să—i cumpere un abajur!...

PISICA: Şi Zîna ce—a răspuns?

PÎINEA: Mi—a croit cîteva cu bastonul peste cap şi peste burtă...

PISICA : Şi atunci?...

PÎINEA: M—a convins îndată că are dreptate; dar în cele din urnă. Lumina s—a hotărît să—mbrace rochia de „Culoarea Lunii", care se afla în fundul cufărului printre comorile prinţesei Peau d'Ane.

PISICA: Ei, destulă vorbărie, timpul ne zoreşte... E în joc viitorul nostru... Aţi auzit ce—a spus Zîna, sfîrşitul acestei călătorii va însemna şi sfîrşitul vieţii noastre.. Trebuie deci s—o prelungim cît se poate; prin orice mijloace... Dar trebuie să ne gîndim şi la moartea neamului nostru şi la destinul copiilor noştri...

PÎINEA : Bravo, bravo!... Are dreptate Pisica !...

PISICA : Ascultaţi... Noi toţi, cei de faţă, animale lucruri şi elemente, avem un suflet pe care Omu încă nu—l cunoaşte. De aceea ne mai rămîne oare care libertate, dar dacă va pune mîna pe Pasăre Albastră va şti tot, va vedea tot şi vom fi cu totul la cheremul său... Mi—a spus mie vechea mea prietenă Noaptea, care e păzitoarea tainelor vieţii... Deci e spre folosul nostru să—i împiedicăm cu orice preţ să găsească această pasăre, chiar de—ar fi să primejduiţii viaţa copiilor...

CÎINELE (scos din sărite): Ce tot spune asta?... Ia mai spune o dată să aud mai bine ce vrei...

PÎINEA: Tăcere!... N—ai cuvîntul!... Eu prezidez adunarea.

FOCUL: Cine te—a pus preşedinte?

APA (către foc): Taci!... De ce te—amesteci?

FOCUL: Mă amestec fiindcă trebuie... Nu primesc observaţii de la dumneata!

ZAHĂRUL (împăciuitor): Dă mi voie... să nu ne certăm... Sîntem la grea răscruce... În primul rînd trebuie să ne—nţelegem ce măsuri să luăm...

PÎINEA: Împărtăşesc întru totul părerea Zahărului și a Pisicii...

CÎINELE: Prostii!... Omul e totul! Să—i dăm ascultare şi să facem tot ce vrea el! Asta e supremul adevăr!... Nu recunosc nici o altă autoritate! Trăiască Omul!... Pînă la moarte şi dincolo de moarte, totul pentru Om! Omul e Dumnezeu!

PÎINEA: Împărtăşesc întru totul părerea Cîinelui.

PISICA (către Cîine): Dar pentru ce motive...

CÎINELE : Nu există motive !... Îl iubesc şi asta ajunge !... Dacă faceți ceva împotriva lui, întîi vă sugrum şi pe urmă mă duc să—i dezvălui tot...

ZAHĂRUL (intervenind cu blîndețe): Daţi—mi voie... Să nu înăsprim discuţia... Dintr—un punct de vedere, aveţi dreptate şi unul şi celălalt... Există argumente pentru şi contra...

PÎINEA : Împărtăşesc întru totul părerea Zahărului.

PISICA: Bine dar noi toţi cei de faţa, Apa, Focul şi chiar voi, Cîinele şi Pîinea, nu sîntem noi oare victimele unei tiranii fără seamăn? Aduceţi—vă aminte de vremurile în care, înainte de venirea despotului, cutreieram slobozi tot pămîntul... Apa şi Focul erau stăpînii lumii; şi ia uitaţi—vă ce au ajuns... Cît despre noi, urmaşii jigăriţi ai marilor animale de pradă... Băgaţi de seamă!... Faceţi—vă niznai!... Se apropie Zîna şi Lumina! Lumina s—a dat de partea Omului; ea e duşmanul nostru cel mai de temut... Iată—le !

Din dreapta intră Zîna și Lumina urmate de Tyltyl şi Mytyl.

ZÎNA: Ei?... Cei? Ce faceţi aici în ungherul acesta? Parcă aţi pune ceva la cale... E timpul s—o porniţi. Am hotărît ca Lumina să fie mai mare peste voi... Să—i daţi ascultare, cum îmi daţi şi mie, îi încredinţez bagheta mea... Astă seară, copiii au să meargă să—i vadă pe bunicii lor, care sînt morţi. N—o să mergeţi cu ei, din discreţie... Au să petreacă seara în mijlocul neamurilor răposate... Între timp, voi să pregătiți tot ce trebuie pentru drumul de mîine, că o să fie cale lungă... Hai, sculaţi—vă, porniţi, şi fiecare la postul său...

PISICA (cu ipocrizie): Tocmai asta le spuneam şi eu adineauri, doamnă Zînă... Îi îndemnam să—şi îndeplinească conştiincios şi cu curaj toate îndatoririle; din păcate, Cîinele care m—a întrerupt într—una...

CÎINELE: Cum?... Ia stai!...

Se repede la Pisică, dar Tyltyl care i—a luat—o înainte îl opreşte cu un gest ameninţător.

TYLTYL: Stai cuminte, Tylo !... Ia seama, dacă se mai întîmplă o singură dată să...

CÎINELE: Stăpîne, tu oare ştii, ea e aceea care...

TYLTYL: (amenințîndu—l) : Taci !

ZÎNA: Mă rog, să terminăm... Pîinea să—i dea colivia lui Tyltyl încă astă seară.. S—ar putea o Pasărea Albastră să se ascundă în Trecut, la bunici... În orice caz, e un prilej pe care nu trebuie să—l scăpăm... Ei, Pîine, ce—i cu colivia?

PÎINEA (solemn): O clipă, vă rog, doamnă Zînă... (Ca un orator care ia cuvîntul:) Dumneavoastră toţi, fiţi martori că această colivie de argint care mi—a fost încredinţată de către...

ZÎNA (întrerupînd—o): Ajunge... fără vorbe late.. Noi o să ieşim pe acolo, iar copiii pe aici...

TYLTYL (destul de neliniştit) : Să ieşim singuri, singurei?

MYTYL: Mi—e foame!

TYLTYL: Şi mie!

ZÎNA (către Pîine): Desfă caftanul şi taie—le cîte o felie din pîntecul tău gustos...

Pîinea desface caftanul, trage iataganul şi numaidecît taie două felii din pîntecul său, pe care le dă copiilor.

ZAHĂRUL (apropiindu—se de copii) : Daţi—mi voie să vă dau şi eu cîteva acadele...

Îşi rupe unul după altul, cele cinci degete ale mîinii stîngi şi le oferă copiilor.

TYLTYL: Ce face?... Îşi frînge toate degetele...

ZAHĂRUL (îndatoritor): Gustaţi—le, sînt minunate...Acadele adevărate...

MYTYL (sugînd un deget): Doamne, ce bune sînt! Ai multe?

ZAHĂRUL (modest): Sigur, cîte vreau...

MYTYL : Şi te doare rău cînd le rupi aşa?...

ZAHĂRUL: Nu, de loc... Dimpotrivă; îmi face bine, cresc la loc numaidecît, şi aşa am totdeauna degete noi şi curate...

ZÎNA: Ei, copii, nu mîncaţi prea mult zahăr... Nu uitaţi că o să cinaţi în curînd la bunicii voştri...

TYLTYL: Sînt aici?

ZÎNA: O să—i vedeţi într—o clipă...

TYLTYL: Cum o să—i vedem, dacă sînt morţi?

ZÎNA : Cum să fie morţi dacă trăiesc în amintirea voastră?... Oamenii nu cunosc această taină, fiindcă nu ştiu decît puţine lucruri; mulţumită Diamantului, tu ai să vezi că morţii de care ne aducem aminte trăiesc la fel de fericiţi ca şi cînd n—ar fi morţi.

TYLTYL: Nu vine şi Lumina cu noi?

LUMINA: Nu, e mai potrivit ca lucrurile astea să se petreacă în familie.. Am să aştept aici aproape, ca să nu stingheresc... Nu m—au poftit...

TYLTYL: Pe unde s—o luăm?

ZÎNA: Pe aici... Sînteţi în pragul „Ţării Amintirii". Cum vei roti Diamantul, vei vedea un arbore mare, cu o tăbliţă care—ţi va arăta că ai ajuns... Dar nu uitaţi că trebuie să vă întoarceţi la nouă fără un sfert... E cît se poate de important... Fiţi punctuali; altfel, dacă întîrziaţi, totul e în zadar... La revedere, pe curînd... (Chemînd Cîinele, Pisica, Lumina etc.:) P—aici... Micuţii pe acolo...

Iese prin dreapta împreună cu Lumina, animalele etc, în timp ce copiii ies prin stînga.

CORTINA

TABLOUL 3. ŢARA AMINTIRII

Pîclă deasă, din care se iveşte, în primul plan la dreapta, trunchiul unui stejar bătrîn pe care este bătută o tăbliţă. Lumină lăptoasă, difuză, de nepătruns.

Tyltyl şi Mytyl la rădăcina stejarului.

TYLTYL : Iată copacul !...

MYTYL: Iată tăbliţa...

TYLTYL: Nu pot s—o citesc... Stai, o să mă urc pe rădăcina asta... Aşa... Serie: „Ţara Amintirii".

MYTYL: De aici începe?

TYLTYL: Da, e o săgeată...

MYTYL: Atunci, unde sînt bunicul şi bunica?

TYLTYL: Dincolo de negură... O să vedem...

MYTYL: Nu văd nimic... Nu—mi mai văd nici picioarele, nici mîinile...(Scîncind:) Mi—e frig. Nu vreau să merg mai departe... Vreau acasă...

TYLTYL: Ia nu te mai jeli tot timpul ca Apa. Nu ţi—e ruşine... Eşti fetiţă mare... Uite, se ridică pîcla. O să vedem ce ascunde...

Într—adevăr, pîcla se pune în mişcare, se subţiază, se luminează, se risipeşte. Curînd, în lumina din ce în ce mai transparentă, sub o boltă de verdeaţă, se iveşte o căsuţă ţărănească, acoperită de plante agăţătoare. Ferestrele şi uşile sînt deschise. Sub o streaşină se văd stupi de albine, pe pervazurile ferestrelor sînt glastre cu flori, o colivie în care doarme o mierlă etc. Lîngă uşă, o bancă, pe care sînt aşezaţi, dormind somn adînc, un ţăran bătrîn şi femeia lui, bunicul şi bunica lui Tyltyl.

TYLTYL (recunoscîndu—i deodată): Bunicuţul şi bunicuţa !

MYTYL (bătînd din palme): Da!... Ei sînt! Ei sînt!

TYLTYL (puţin cam neîncrezător): Stai! Bagă de seamă... Nu ştim încă dacă mişcă... Să stăm după copac...

Bunica Tyl deschide ochii, înalţă capul, se—ntinde, suspină, îl priveşte pe Bunicul Tyl, care, încet, se trezeşte şi el din somn.

BUNICA TYL: Simt că nepoţeii noştri care mai sînt în viaţă vor veni astăzi să ne vadă...

BUNICUL TYL: Sigur că se gîndesc la noi, fiindcă mă simt nu ştiu cum şi mă furnică prin picioare...

BUNICA TYL: Cred că sînt pe aproape, pentru că lacrimi de bucurie îmi joacă în ochi...

BUNICUL TYL: Nu, nu,sînt încă departe, tare departe...Mă simt istovit...

BUNICA TYL: Şi eu îţi spun că sînt aici, mă simt plină de vlagă.

TYLTYL şi MYTYL (năvălind de după stejar): Iată—ne ! Iată—ne ! Bunicuţule! Bunicuţo! Noi sîntem! Noi sîntem!

BUNICUL TYL: Ei!... Vezi!... Ce—ţi spuneam eu?... Eram sigur că vin azi...

BUNICA TYL: Tyltyl!... Mytyl!... Tu eşti!... Ea e!... Ei sînt!... (Aleargă şchiopătînd în întîmpinarea lor.) Nu pot să fug!... Mă mai supără reumatismul !

BUNICUL TYL (aleargă şi el şchiopătînd): Nici eu nu pot... Din pricina piciorului de lemn, care înlocuieşte încă piciorul pe care mi l—am rupt cînd am căzut din stejarul ăl bătrîn...

Bunicii şi copiii se îmbrăţişează cu foc.

BUNICA TYL: Ce mare te—ai făcut şi ce voinic, Tyltyl, dragul meu!

BUNICUL TYL (mîngîind părul lui Mytyl) : Şi Mytyl ... Ia priveşte! Ce păr frumos, ce ochi frumoşi! Şi ce miros plăcut!

BUNICA TYL: Să vă mai sărut!... Hopa sus... pe genunchii mei!

BUNICUL TYL: Şi la mine cine rămîne? Nimeni?...

BUNICA TYL: Nu, nu... întîi eu... Ce mai fac Tăticul şi Mămica Tyl?

TYLTYL: Foarte bine, bunicuţo. Cînd am plecat noi dormeau...

BUNICA TYL (privindu—i cu drag şi copleşindu—i cu mîngîieri): Dumnezeule, ce frumoşi şi curăţei mai sînt... Mămica ţi—a spălat obrăjorii?... Şi ciorapii nu—ţi sînt găuriţi... Altădată eu ţi—i cîrpeam. De ce nu veniţi mai des pe la noi?... Ne face atîta plăcere... Uite, au trecut luni şi luni de cînd ne—aţi dat uitării şi n—am mai văzut pe nimeni...

TYLTYL: Nu puteam, bunicuţo, şi astăzi doar mulţumită Zînei...

BUNICA TYL: Stăm mereu aici, aşteptînd vizitele celor rămaşi în viaţă... Şi vin atît de rar... Stai, cînd a fost ultima oară cînd aţi venit? De ziua Tuturor Sfinţilor, cînd bătea clopotul la biserică ...

TYLTYL: De ziua Tuturor Sfinţilor?... N—am ieşit din casă în ziua ceea... aveam guturai...

BUNICA TYL: Nu, n—aţi ieşit, dar v—aţi gîndit la noi...

TYLTYL: Da...

BUNICA TYL: Ei bine să ştiţi că de fiecare dată cînd vă gîndiţi la noi, ne trezim şi vă revedem...

TYLTYL: Da? e de ajuns să?...

BUNICA TYL: Cum, nu ştii?

TYLTYL: Nu, nu ştiu...

BUNICA TYL (către bunic): E uimitor, acolo sus...Nu ştiu nici pînă în ziua de azi... Cum adică, nu învaţă nimic?

BUNICUL TYL: Tot ca pe vremea noastră... Cei vii sînt atît de neghiobi cînd vorbesc de noi ceştilalţi...

TYLTYL: Şi dormiţi tot timpul?

BUNICUL TYL: Da, şi aşteptînd ca gîndurile celor vii să ne trezească nu dormim prea rău... Ah! e atît de

bine să dormi, cînd viaţa s—a sfîrşit... Totuşi, e plăcut să te mai trezeşti din cînd în cînd...

TYLTYL: Atunci nu sînteţi morţi cu adevărat?

BUNICUL TYL (tresărind): Ce spui?... Ce a zis?... Întrebuinţează cuvinte pe care nu le mai pricepem... O fi vreun cuvînt nou, vreo născocire nouă?

TYLTYL : Cuvîntul „mort"?...

BUNICUL TYL: Da, ăsta era cuvîntul... Ce vrea să zică cuvîntul asta?...

TYLTYL: Păi, vrea să zică că nu mai trăieşti..

BUNICUL TYL: Tare tonți mai sînt acolo sus!

TYLTYL: E bine aici?

BUNICUL TYL: Păi da, da... nu—i rău, nu—i rău. Şi dacă v—aţi mai ruga din cînd în cînd...

TYITYL: Tata mi—a spus că nu trebuie să ne mai rugăm...

BUNICUL TYL: Ba da, ba da... cine se roagă îşi aminteşte...

BUNICA TYL: Da, da, toate ar fi bune, numai de—aţi veni să ne vedeţi mai des... Ţi—aduci aminte, Tyltyl?... Ultima oară, am făcut o plăcintă cu mere grozavă... Ai mîncat pînă ţi s—a făcut rău...

TYLTYL: N—am mai mîncat plăcintă cu mere de anul trecut... Anul ăsta... nu s—au făcut mere...

BUNICA TYL: Nu spune prostii. Aici sînt mere întotdeauna...

TYLTYL: Nu—i acelaşi lucru...

BUNICA TYL: Cum? Nu—i acelaşi lucru?... Ba e acelaşi lucru o dată ce ne putem săruta...

TYLTYL (privindu—i pe rînd pe bunicul şi pe bunica): Nu te—ai schimbat de loc, bunicule, de loc, de loc... Şi bunica nici ea nu s—a schimbat de loc... Doar că sînteţi mai frumoşi...

BUNICUL TYL: Eh, nu e rău... Nu mai îmbătrînim. Dar, voi, ia staţi drepți...Creşteţi grozav!... Ia te uită, colo, pe uşă se vede încă semnul de rîndul trecut... Era de Toţi Sfinţii...Ia să vedem, ţin—te drept. (Tyltyl se lipeşte de uşă.) Patru degete!... E nemaipomenit. (Şi Mytyl se lipeşte de uşă.) Şi Mytyl patru şi jumătate!... Vai, vai! buruiana rea... creşte... creşte...

TYLTYL (privind încîntat în jur): Totul e ca altădată, toate sînt la locul lor... Dar toate sînt mai frumoase! Uite ceasul cu limba aia mare, căreia i—am rupt vîrful...

BUNICUL TYL: Şi uite castronul de supă pe care l—ai ciocnit...

TYLTYL: Şi iată gaura pe care am făcut—o în uşă cînd am dat peste sfredel.

BUNICUL TYL: Da, da, ai făcut destule stricăciuni... uite şi prunul în care îţi plăcea să te cațări cînd lipseam de acasă... Are şi acum prune frumoase şi coapte.

TYLTYL: Dar sînt mult mai frumoase...

MYTYL: Iată şi bătrîna mierlă!... Mai cîntă?

Mierla se trezeşte şi începe să cînte de zor.

BUNICA TYL: Vezi bine!... De cum se gîndeşte cineva la ea...

TYLTYL (băgînd de seamă cu uimire că mierla e albastră): Dar e albastră... Păi ea e Pasărea Albastră pe care trebuie s—o duc Zînei!... Şi nici nu ne—aţi spus că o aveţi aici! Oh! Ce albastră mai e, albastră, albastră, albastra ca o bilă de sticlă albastră. (Rugîndu—se:) Bunicuţule, bunicuţo, mi—o daţi?...

BUNICUL TYL: Sigur, am putea, nici vorbă... Ce zici maică Tyl...

BUNICA TYL: Sigur, sigur... La ce ne foloseşte aici...! Doarme într—una... Nu—i auzi niciodată glasul...

TYLTYL: O s—o pui în colivia mea... Vai, unde mi—e colivia? Ah! aşa—i, am uitat—o după copacul cel gros... (Aleargă la copac, aduce colivia şi închide mierla în ea.) Nu zău, chiar mi—o daţi de tot? Ce mulţumită are să fie Zîna... D—apoi Lumina!

BUNICA TYL: Să ştii, eu nu răspund de pasăre.. Mi—e teamă că n—are să se poată obişnui cu viaţa zbuciumată de acolo de sus... şi are să se întoarcă aici la primul vînt prielnic... În sfîrşit, o să vedem... Deocamdată las—o acolo şi vino să vezi vaca...

TYLTYL (văzînd stupii): Dar albinele cum o duc?

BUNICUL TYL: Păi n—o duc rău... Nici ele nu mai trăiesc, cum spuneţi voi acolo, dar muncesc zdravăn...

TYLTYL (apropiindu—se de stupi): Oh, da!... Miroase a miere!... Fagurii trebuie să fie încărcaţi... Florile sînt atît de frumoase... Dar surioarele mele care au murit, sînt şi ele aici?

MYTYL: Şi cei trei frăţiori pe care i—au înmormîntat, unde sînt?

La aceste cuvinte şapte copilaşi de înălţimi diferite ies din casă unul cîte unul în ordinea înălţimii.

BUNICA TYL: Ia uite—i, ia uite—i!... Cum îi pomeneşti, gata, sînt aici, ştrengarii...

Tyltyl şi Mytyl aleargă în întîmpinarea copiilor. Se înghesuie, se îmbrăţişează, dansează, învîrtindu—se valvîrtej şi chiuie de bucurie.

TYLTYL: Uite—l pe Pierrot !... (Se iau de păr.) Ah! o să ne batem iar ca pe vremuri... Şi Robert!... Bună ziua, Jean!... Unde ţi—e titirezul?... Iată—le şi pe Madeleine, Pierrette şi Pauline şi uite—o şi pe Riquette...

MYTYL: Ah! Riquette, Riquette!... Uite că umblă tot de—a buşilea...

BUNICUL TYL: Da, nu mai creşte...

TYLTYL (băgînd de seamă căţeluşul care latră în jurul lor): Uite—l pe Kiki, căruia i—am tăiat coada cu foarfecele Paulinei... Nici el nu s—a schimbat...

BUNICUL TYL (sentenţios): Nu, aici nu se schimbă nimic...

TYLTYL: Şi Paulina mai are încă coşul acela pe nas...

BUNICA TYL: Da, nu—i mai trece, dar nu—i nimic de făcut...

TYLTYL: Oh! ce voinici sînt, graşi şi sănătoşi. Cu obrajii rumeni... se vede că sînt bine hrăniţi.

BUNICA TYL: De cînd nu mai trăiesc le merge mult mai bine... Nu se mai tem de nimic, nu se mai îmbolnăvesc niciodată... nu mai au necazuri...

În casă ceasul bate orele opt.

BUNICA TYL (foarte mirată): Ce e asta?...

BUNICUL TYL: Habar n—am... Trebuie să fie ceasul..

BUNICA TYL: Cu neputinţă... nu sună niciodată..

BUNICUL TYL: Fiindcă noi nu ne gîndim nicicînd la ceas... S—a gîndit cineva ce oră e?

TYLTYL: Da, eu... Ce oră e?

BUNICUL TYL: Zău, nu mai ştiu... Am pierdut obişnuinţa... A bătut de opt ori, trebuie să fie, cum se zice colo sus, ora opt...

TYLTYL: Lumina m—aşteaptă la nouă fără un sfert...Aşa a spus Zîna... Nu e de glumit... Am şters—o...

BUNICA TYL: N—o să plecaţi aşa, acum cînd e vremea cinei... Fuga, fuga, să—ntindem masa în faţa uşii... Am o ciorbă de varză grozavă şi nişte plăcinte cu prune de o să vă lingeţi degetele...

Scot masa o aşază în faţa uşii, aduc farfuriile cu mîncare, tacîmuri etc. Toţi cei de faţă dau ajutor.

TYLTYL: Ba nu, zău, acum că am găsit Pasărea Albastră... Ş—apoi dacă aveţi ciorbă de varză, de care n—am mai gustat de atîta amar de vreme... De cînd tot călătoresc... La han nu se găseşte aşa ceva...

BUNICA TYL: Uite!... Totu—i gata... La masă, copii. Dacă sînteţi grăbiţi să nu pierdem vremea...

Lampa a fost aprinsă şi s—a servit ciorba. Bunicii şi copiii se aşază la cină, îmbrîncindu—se, înghiontindu—se în mijlocul strigătelor şi rîsetelor de bucurie.

TYLTYL (mîncînd cu lăcomie): Ce bună e!... Doamne, ce bună e!... Mai vreau, mai vreau, încă, încă...

Ridică lingura de lemn şi loveşte cu zgomot farfuria.

BUNICUL TYL: Ei, ei, puţintică răbdare... Tot aşa prost crescut ai rămas... Vezi c—ai să spargi farfuria...

TYLTYL (ridicîndu—se pe jumătate pe scăunel): Mai vreau, încă, încă!

Apucă şi trage spre el castronul care se varsă pe masă şi pe genunchii comesenilor. Cei opăriţi ţipă şi urlă.

BUNICA TYL: Ai văzut... Ce ţi—am spus?

BUNICUL TYL (dîndu—i lui Tyltyl o palmă usturătoare) : Na, s—o ţii minte.

TYLTYL (o clipă zăpăcit, punîndu—şi apoi mîna pe obraz, cu încîntare) : Oh, da, aşa erau palmele pe

care ni le dădeai pe cînd trăiai... Bunicuţule, ce bună mai este şi ce bine îmi face... Lasă—mă să te sărut...

BUNICUL TYL: Bine, bine... dacă—ţi face plăcere mai capeţi şi altele...

Ceasul sună opt şi jumătate.

TYLTYL (tresărind): Opt şi jumătate! (Lasă jos lingura.) Mytyl, să ne grăbim...

BUNICA TYL: Ei, mai staţi cîteva clipe... Stai că nu arde casa... Doar ne vedem aşa rar...

TYLTYL: Nu, nu se poate... Lumina e atît de bună... Şi i—am făgăduit... Hai, Mytyl, hai...

BUNICUL TYL: Doamne, ce plicticoşi mai sînt şi viii ăştia cu toate *daraverile* lor...

TYLTYL (luîndu—şi colivia, îmbrăţişează în pripă pe toţi cei de faţă unul după altul) : Adio, bunicuţule...Adio, bunicuţo... Adio, fraţi şi surori, Pierrot, Robert, Pauline, Madeleine, Riquette, adio şi ţie Kiki!... Simt că nu mai putem rămîne aici. Nu plînge, bunicuţo, o să ne întoarcem adesea..

BUNICA TYL: În fiecare zi...

TYLTYL: Da, da, cît mai des cu putinţă...

BUNICA TYL: E singura noastră bucurie şi e o adevărată sărbătoare cînd gîndul vostru ne caută..

BUNICUL TYL: N—avem altă distracţie...

TYLTYL: Iute, iute... Daţi—mi colivia !... Pasărea mea !..

BUNICUL TYL (dîndu—i colivia) : Uite—o ! Nu dau garanţie pentru ea şi dacă nu—i bună culoarea...

TYLTYL: Adio! Adio!

FRAŢII ŞI SURORILE: Adio, Tyltyl! Adio, Mytyl! Nu uitaţi să ne aduceţi acadele!... Adio!... Mai veniţi!... Mai veniţi!...

Toţi flutură batistele, în timp ce Tyltyl şi Mytyl se depărtează încetişor. Chiar în timpul ultimelor replici, pîcla de la—nceput se lasă încet—încet şi sunetul vocilor slăbeşte, aşa încît la sfîrşitul scenei totul s—a topit în ceaţă iar în momentul în care cade cortina, n—au mai rămas lîngă stejarul cel bătrîn decît Tyltyl şi Mytyl.

TYLTYL: Pe aici, Mytyl!...

MYTYL: Unde e Lumina?...

TYLTYL: Nu ştiu!... (Privind pasărea din colivie) Ia te uită! Pasărea nu mai e albastră!... S—a înnegrit

de tot!

MYTYL: Dă—mi mîna, frăţioare... Mi—e tare frică și tare frig...

C ORTINA

ACTUL III

TABLOUL 4. PALATUL NOPŢII

O sală măreaţă de o grandoare austeră, rigidă, metalică şi sepulcrală, avînd înfăţişarea unui templu grec sau egiptean, cu coloane, arhitrave, dale şi ornamente de marmoră neagră, de aur şi de abanos. Sala are forma unui trapez. O seară de bazalt, care ocupă aproape întreaga lărgime a sălii, o împarte în trei planuri succesive care urcă treptat spre fund. În dreapta şi în stînga, între coloane, porţi de bronz întunecat, în fund, o poartă monumentală de bronz, în palat nu e decît o lumină difuză care parcă vine doar din strălucirea marmorei şi a abanosului.

La ridicarea cortinei, Noaptea, care este întruchipată de o femeie foarte frumoasă, învăluită într—un veştmînt negru lung, stă jos, pe treptele din planul al doilea, între doi copii, din care unul aproape gol, ca Amor, surîde prin somn, în timp ce celălalt, acoperii cu un văl din creştet pînă—n tălpi, stă în picioare, nemişcat. Pisica intră din dreapta, planul întîi.

NOAPTEA: Cine—i acolo?

PISICA: (lăsîndu—se să cadă copleşită pe treptele de marmoră): Eu sînt. Oh! Maică Noapte... nu mai pot...

NOAPTEA: Ce ai, fiica mea?... Eşti palidă, slăbită, şi plină de noroi pînă—n mustăţi... Iar te—ai hîrjonit pe acoperişuri, pe viscol şi pe ploaie?

PISICA: De hîrjonit pe acoperişuri îmi arde mie!... E vorba de taina noastră...E începutul sfârşitului!... M—am repezit numai pentru o clipă ca să—ţi dau de ştire, dar mi—e teamă că nu mai e nimic de făcut...

NOAPTEA: Ce e?... Ce s—a întîmplat?

PISICA: Ţi—am mai vorbit de micul Tyltyl, fiul tăietorului de lemne, şi de Diamantul fermecat... Ei bine, vine aici să—ţi ceară Pasărea Albastră..

NOAPTEA: Încă n—a pus mîna pe ea....

PISICA: Dacă nu facem o minune... are să pună mîna pe ea curînd... Uite ce se petrece: Lumina care—l călăuzeşte pe Tyltyl şi care ne trădează, fiindcă s—a dat cu totul de partea Omului, a aflat că Pasărea Albastră cea adevărată, singura care poate trăi la lumina zilei, se ascunde aici printre păsările albastre ale visurilor care se hrănesc cu raze de lună şi pier cum dau de soare... Ştie că—i este oprit să pătrundă în palatul tău, dar vezi, îi trimite pe copii; şi cum tu pe Om nu—l poţi împiedica să deschidă porţile tainelor tale, nu ştiu care va fi sfîrşitul... În orice caz, dacă din nenorocire or pune mîna pe Pasărea Albastră cea adevărat, nu ne mai rămîne decît să dispărem.

NOAPTEA: Doamne, Doamne !... Ce timpuri!... Nu, mai am o clipă de linişte...De cîţiva ani nu—l mai

cunosc pe Om. Unde vrea să ajungă?...Trebuie să ştie tot?... A şi pătruns o treime din Tainele mele, toate Spaimele mele sînt cuprinse de teamă şi nu mai îndrăznesc să iasă în lume. Strigoii au dat bir cu fugiţii, iar Bolile nu prea se simt bine...

PISICA: Ştiu, maică Noapte, ştiu, sînt timpuri grele şi sîntem aproape singurele care—i ţinem piept Omului... Dar îi aud, se apropie... Nu văd decît un mijloc: sînt copii, bagă groaza în ei, ca să nu cuteze nici să stăruie, nici să deschidă poarta cea mare din fund, îndărătul căreia se găsesc păsările Lunii... Tainele celorlalte peşteri vor fi de ajuns ca să le abată atenţia sau să—i îngrozească ...

NOAPTEA (trăgînd cu urechea la un zgomot de afară) : Ce aud? Vasăzică sînt mai mulţi?

PISICA: Nu face nimic; sînt prietenii noştri: Pîinea şi Zahărul! Apa nu prea e în apele el, iar Focul n—a putut să vină, fiindcă e rubedenie cu Lumina...Numai Cîinele nu—i de partea noastră, dar nu—i chip să—l îndepărtezi...

În primul plan, dreapta, intră, cu timiditate, Tyltyl, Mytyl, Pîinea, Zahărul şi Cîinele.

PISICA (repezindu—se înaintea lui Tyltyl): Pe aici, pe aici, micuţul meu stăpîn... Am apucat—o înainte ca s—o înştiinţez pe maica Noapte, e bucuroasă să te primească... S—o ierţi, e puţin suferindă, de aceea n—a putut să—ţi iasă în întîmpinare...

TYLTYL: Bună ziua, maică Noapte...

NOAPTEA (jignită): Bună ziua? Nu înţeleg... Puteai foarte bine să—mi spui: noapte bună, sau măcar bună seara.

TYLTYL (umilit): Iertaţi—mă, vă rog, doamnă... Nu ştiam... (Arătînd cu degetul pe cei doi copii:) Sînt copilaşii Dumneavoastră?... Tare sînt drăguți...

NOAPTEA: Da, acesta e Somnul...

TYLTYL: De ce—i aşa gras?

NOAPTEA: Fiindcă doarme bine..

TYLTYL: Şi cel care se ascunde?... De ce—şi acoperă faţa cu vălul?... E bolnav?... Cum îl cheamă?

NOAPTEA: E sora Somnului... Mai bine să nu—i spun numele...

TYLTYL: De ce?

NOAPTEA: Fiindcă are un nume care nu vă place... Dar să vorbim de altceva... Pisica tocmai îmi spunea c—aţi venit aici în căutarea Pasării Albastre.

TYLTYL: Da, doamnă, dacă ne daţi voie... N—aţi vrea să—mi spuneţi unde e?

NOAPTEA: Habar n—am, dragul meu... Tot ce—ţi pot spune e că nu e aici... N—am văzut—o niciodată...

TYLTYL: Totuşi, totuşi... Lumina mi—a spus că e aici, şi Lumina ştie ce spune... N—aţi vrea să—mi daţi cheile?

NOAPTEA: Dar, dragul meu, înţelegi, cred, că nu pot să încredinţez cheile primului venit... Sînt păstrătoarea tuturor tainelor Naturii, răspund de ele şi mi—e interzis cu desăvîrşire să le divulg, mai ales unui copil...

TYLTYL: N—aveţi însă dreptul să refuzaţi cheile atunci cînd vi le dă Omul... asta ştiu...

NOAPTEA : Cine ți—a spus?

TYLTYL: Lumina...

NOAPTEA: Iar Lumina, mereu Lumina... La urma urmei, ce se amestecă Lumina?

CÎINELE: Să i le iau cu sila, micuţul meu stăpîn?

TYLTYL: Taci, stai liniştit şi vezi de fii cuviincios...(Către Noapte:) Vă rog, doamnă, daţi—mi cheile...

NOAPTEA: Cel puţin ai semnul?... Unde e?...

TYLTYE (atingîndu—şi pălăria): Priviţi Diamantul...

NOAPTEA (resemnată, în faţa iremediabilului): În sfîrşit... Iată cheia care deschide toate uşile sălii... Dacă te—o ajunge vreo nenorocire, te priveşte... Nu—mi iau nici o răspundere...

PÎINEA (neliniştită): E primejdie?

NOAPTEA: Primejdie?... Nici eu nu ştiu bine cum aş face să scap nevătămată dacă s—ar deschide anumite porţi de bronz înspre abis... Aici, jur—împrejurul acestei săli, în fiecare din aceste peşteri de bazalt, sînt adunate toate Durerile, toate Urgiile, toate Bolile, toate Spaimele, toate Năpastele, toate Tainele care chinuie viaţa de la începuturile lumii... Mi—a fost destul de greu pînă le—am închis acolo cu ajutorul Destinului; şi vă rog să mă credeţi că numai anevoie reuşesc să ţin în frîu aceste făpturi turbulente... E ştiut ce se întîmplă cînd scapă vreuna şi se arată pe pămînt...

PÎINEA: Datorită vîrstei mele înaintate, experienţei şi devotamentului meu este firesc să fiu protectoarea acestor doi copii; de aceea, maică Noapte, da—ţi—mi voie să vă pun o întrebare...

NOAPTEA: Poftim!

PÎINEA: Pe unde fugim în caz de primejdie?

NOAPTEA: N—aveţi pe unde fugi.

TYLTYE (luînd cheia şi urcînd primele trepte): Să începem de aici... Ce e dincolo de aceasta poartă de bronz?

NOAPTEA: Cred că sînt Strigoii... E mult timp de cînd nu le—am mai deschis şi de cînd n—au mai ieşit...

TYLTYL (băgînd cheia în broască): Am să văd... (Către Pîine:) Ai colivia Pasării Albastre?...

PÎINEA (cu dinţii clănţănind): Nu că mi—ar fi frică, dar nu credeţi c—ar fi mai bine să nu deschidem şi să ne uităm doar pe gaura cheii?...

TYLTYL: Nu ţi—am cerut părerea...

MYTYL (începînd să plîngă): Mi—e frică... Unde e Zahărul?... Vreau acasă!...

ZAHĂRUL (prevenitor, slugarnic): Aici, domnişoară, aici sînt... Nu plînge, am să—mi rup un deget ca să—ţi dau o acadea...

TYLTYL: Terminaţi...

Învîrtește cheia şi întredeschide uşa cu băgate de seamă. Pe uşă ies cinci sau şase Strigoi avînd forme stranii, care năvălesc care încotro. Înspăimîntată, Pîinea aruncă colivia şi fuge să se ascundă în fundul sălii, în timp ce Noaptea, fugărind Strigoii, strigă la Tyltyl:

NOAPTEA: Repede! repede!... Închide uşa... Au să scape toţi şi n—o să putem să—i mai aducem înapoi!... Se plictisesc acolo, de cînd Omul nu—i mai ia în serios. (Urmăreşte Strigoii, silindu—se, cu ajutorul unui bici împletit din şerpi, să—i mîne spre poarta închisorii lor.) Ajutaţi—mă!... Pe aici!... Pe aici!...

TYLTYL (către Cîine): Ajut—o, Tylo, şo pe ei...

CÎINELE (sare lătrînd): Da, da! Da!

TYLTYL: Şi Pîinea unde e?

PÎINEA (din fundul sălii): Aici... stau lîngă uşă ca nu cumva să iasă...

În acel moment unul dintre Strigoi se îndreaptă într—acolo şi Pîinea o ia la goană, urlînd de groază.

NOAPTEA (către trei Strigoi, pe care i—a înhăţat de guler): P—aici! (către Tyltyl:) Crapă uşa puţin... (împinge Strigoii în peşteră.) Aşa, bine. (Cîinele mai aduce doi Strigoi.) Şi pe ăştia acum!... Repede, repede, astîmpăraţi—vă... Ştiţi bine că nu mai ieşiţi voi pînă la Toţi Sfinţii...

Închide uşa la loc.

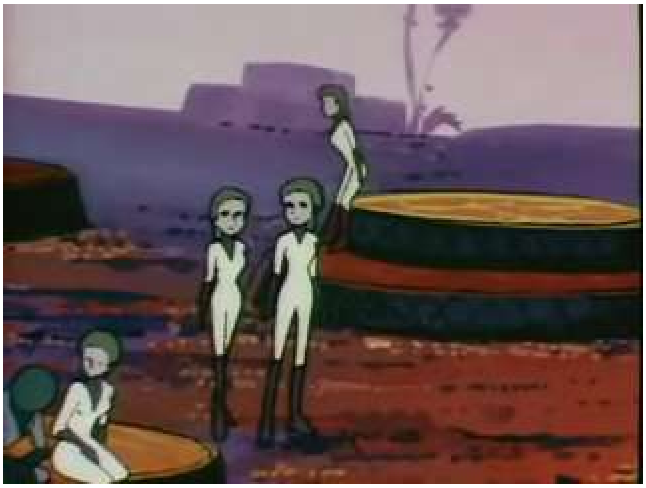
TYLTYL (ducîndu—se la altă uşă): Aici ce e?

NOAPTEA: Ce te interesează?... Ţi—am spus doar că Pasărea Albastră n—a venit niciodată pe aici... În sfîrşit, cum vrei... deschide—o dacă—ţi face plăcere... Aici sînt Bolile...

TYLTYL (cu cheia în broască): Trebuie să deschid cu băgare de seamă?

NOAPTEA: Nu, nu e nevoie... Sînt cuminţi mititelele... Sînt nefericite... De cîtva timp Omul tare le mai prigoneşte... Mai ales de cînd cu descoperirea microbilor... Deschide şi vei vedea...

Tyltyl deschide uşa larg. Nu se vede nimeni.

TYLTYL: Nu ies?

NOAPTEA: Ţi—am spus doar, aproape toate sînt suferinde şi descurajate... Doctorii nu se poartă bine cu ele... Intră o clipă, ai să vezi...

Tyltyl intră în peşteră şi se întoarce imediat.

TYLTYL: Pasărea Albastră nu e aici... Par a fi rău bolnave Bolile dumitale... Nici măcar n—au ridicat capul... (O boală, mică, în papuci, halat şi bonetă de bumbac, ţîşneşte din peşteră şi începe să ţopăie prin sală.) Uite! Uite! vrea să fugă... Cine e asta?

NOAPTEA: O nimica toată, e cea mai neînsemnată... E Guturaiul... E boala cea mai puţin prigonită şi o duce destul de bine... (Chemînd—o:) Vin—aici, mititico... E prea devreme, trebuie să aştepţi primăvara.

Strănutând, tuşind şi ştergîndu—şi nasul, Guturaiul intră înapoi în peşteră şi Tyltyl închide uşa la loc.

TYLTYL (ducîndu—se la uşa vecină): S—o vedem şi p—asta!... Aici cine e?

NOAPTEA: Bagă de seamă... Aici sînt Războaiele... Sînt mai îngrozitoare şi mai puternice ca oricînd. Dumnezeu ştie ce s—ar întîmpla dacă ar scăpa vreunul!... Noroc că sînt grase şi greoaie... Dar să ne pregătim cu toţii să împingem uşa la loc îndată ce vei fi aruncat o ochire în peşteră...

Tyltyl crapă uşa cu băgare de seamă, ca să privească, îndată se opinteşte ca s—o închidă la loc, strigînd:

TYLTYL: Repede! Repede!... Împingeţi!... M—au văzut! S—au năpustit încoace toate!... Deschid uşa!

NOAPTEA: Haideţi! Haideţi cu toţii!... Împingeţi tare! Ei, Pîinea ce face?... Împingeţi cu toţi... Am o putere... Ah! În sfîrşit! Aşa!... S—au lăsat păgubaşe! Era şi timpul!... Ai văzut?

TYLTYL: Da, da!... Sînt uriaşe, înspăimîntătoare!... Cred că nu—i la ele Pasărea Albastră...

NOAPTEA: Sigur că nu... Ar mînca—o numaidecît... Ei, te—ai săturat?... Vezi bine că nu—i aici...

TYLTYL: Trebuie să văd totul... Aşa mi—a spus Lumina.

NOAPTEA: Aşa mi—a spus Lumina... Îi vine uşor dumneaei să spună, şi de frică să stea acasă...

TYLTYL: Să mergem la poarta următoare... Aici ce e?

NOAPTEA: Aici am încuiat Beznele şi Spaimele...

TYLTYL: Se poate deschide?

NOAPTEA: Desigur... Sînt destul de liniştite; sînt ca Bolile...

TYLTYL (crapă uşa cu grijă şi aruncă o privire în peşteră): Nu sînt aici...

NOAPTEA (privind la rîndul ei în peşteră): Ei, Beznelor ce—i cu voi?... Ia ieşiţi puţin, o să vă facă bine, vă mai dezmorţiţi. Şi voi, Spaimelor, hai...N—aveţi de ce vă teme... (Un grup de Bezne și Spaime întruchipate de femei, cele dintîi *drapate* în văluri negre, celelalte în văluri verzui, fac șovăind, cîţiva paşi afară şi la primul gest al lui Tyltyl fug repede înapoi.) Ei hai, ţineţi—vă firea... E doar un copil, n—o să vă facă nici un rău. (Către Tyltyl:) S—au făcut nespus de sfioase... afară de cele mai mari, cele pe care le vezi colo—n fund...

TYLTYL (privind spre fundul peşterii): Oh, ce înspăimîntătoare sînt...

NOAPTEA: Sînt ferecate în lanţuri... Sînt singurele cărora nu le e teamă de Om... Dar închide, mi—e frică să nu se—nfurie...

TYLTYL (trecînd la poarta următoare): Ia uite asta e mult mai întunecată.. Cine e aici?

NOAPTEA: Aici Sînt Tainele.. Dacă ții neapărat poţi s—o deschizi şi pe asta.., Dar nu intra. Fii cu băgare de seamă şi noi să ne pregătim să împingem uşa la loc ca la peştera Războaielor.

TYLTYL (crăpînd uşa cu multă grijă, îşi vira sfios capul prin crăpătură): Oh!... Ce frig!...Mă ustură ochii!... Închideţi repede! Împingeţi ! Împing și ele! (Noaptea, Cîinele, Pisica şi Zahărul împing la loc uşa.) Oh! Ce am văzut!...

NOAPTEA: Ce?

TYLTYL (cutremurat): Nu ştiu, dar era înspăimîntător. Erau aşezate, ca nişte monştri fără ochi. Cine era matahala aia uriaşă care a vrut să mă apuce?...

NOAPTEA: Era desigur Tăcerea; ea are paza acestei uşi... Sînt înfricoşătoare, nu?...Eşti palid și acum, şi tremuri...

TYLTYL: Da, n—aş fi crezut... N—am văzut niciodată...Mîinile mi—s îngheţate...

NOAPTEA: Dacă ai să mergi mai departe, ai să păţeşti şi mai rău...

TYLTYL (Trecînd la poarta următoare): Şi asta?... E tot aşa de îngrozitoare?

NOAPTEA: Nu, aici sînt adunate fel de fel... Stelele care stau degeaba, Miresmele şi Luminiţele cu care mă împodobesc, Licuricii, Gîzele cele luminoase; mai sînt închise aici Roua, Cîntecul Privighetorilor şi altele...

TYLTYL: Stelele, Cîntecul Privighetorilor. Aici trebuie să fie...

NOAPTEA : Deschide dacă vrei; astea nu prea sînt primejdioase...

Tyltyl deschide larg uşa. Stelele, întruchipate de tinere frumoase, înfăşurate în văluri multicolore, scapă îndată din închisoare şi se risipesc în sală pe trepte şi în jurul coloanelor, alcătuind grupuri graţioase scăldate într—o penumbră luminoasă. Miresmele Nopţii, care sînt aproape invizibile, Licuricii şi Roua transparentă vin să se adauge acestor grupuri, în timp ce Cîntecul Privighetorilor năvăleşte afară din peşteră în triluri, făcînd să vibreze bolţile palatului.

MYTYL (bătînd din palme încîntată): Oh ! Ce frumoase doamne...

TYLTYL: Şi ce frumos dansează!...

MYTYL: Şi ce parfum răspîndesc!...

TYLTYL: Şi ce frumos cîntă !

MYTYL: Cine sînt cele pe care abia le zăresc?..

NOAPTEA: Sînt Miresmele umbrelor mele...

TYLTYL: Şi cele de colo, înveștmîntate în fir de sticlă?...

NOAPTEA: Roua pădurilor şi a plaiurilor... Dar ajunge... N—au să se sature niciodată... dacă încep să joace... Nici Dracu nu le mai vîră înapoi... (Bătînd din palme:) Haideţi repede, Stelelor!... Nu e timpul potrivit pentru joc... Cerul e acoperit de nori grei... Haideţi repede, intraţi înapoi toate, că de nu, mă duc

să caut o rază de soare...

Înspăimîntate, Stelele, Miresmele etc. fug înapoi în peşteră, uşa se închide în urma lor. În acelaşi timp Cîntecul Privighetorilor amuţeşte.

TYLTYL (trecînd la uşa din fund): Iată poarta cea mare din mijloc...

NOAPTEA (solemn): Pe asta să n—o deschizi...

TYLTYL: De ce?

NOAPTEA: Fiindcă e oprit...

TYLTYL : Atunci aici se ascunde Pasărea Albastră; mi—a spus mie Lumina...

NOAPTEA (ca o mamă): Ascultă—mă, copile... Am fost bună şi îndatoritoare... Am făcut pentru tine ceea ce n—am făcut pînă acum pentru nimeni... Ţi—am dezvăluit toate tainele mele... Mi—eşti foarte drag, mi—e milă de tinereţea ta, de nevinovăția ta şi—ţi vorbesc ca o mamă... Ascultă—mă şi crede—mă, copile, renunţă, nu merge mai departe, nu ispiti Destinul, poarta aceasta nu o deschide...

TYLTYL (tulburat): Dar de ce?

NOAPTEA: Fiindcă nu vreau să te prăpădeşti... Pentru ca nici unul, auzi tu, nici unul din cei care au întredeschis—o, fie doar cît un fir de păr, nu s—au mai întors vii la lumina zilei... Pentru că tot ce ne putem închipui mai îngrozitor, pentru că toate urgiile, toate grozăviile de care se vorbeşte pe pămînt nu sînt nimic faţă de cea mai nevinovată dintre urgiile care se năpustesc asupra omului, de cum ochiul său întrezăreşte primele semne ale hăului, căruia nimeni nu cutează să—i dea nume... Dacă te încăpăţînezi, şi vrei cu orice preţ să deschizi această uşă, am să—ţi cer s—aştepți pînă mă pun la adăpost în turnul meu cel fără de ferestre... Acum ştii despre ce e vorba, gîndeşte—te..

Înecată de lacrimi, Mytyl scoate strigăte de spaimă nearticulate şi caută să—l tragă de acolo pe Tyltyl.

PÎINEA (cu dinţii clănţănindu—i în gură): Nu faci asta, micuţul meu stăpîn. (Aruncîndu—se în genunchi:) Ai milă de noi... Te rog în genunchi!.. Vezi doar că Noaptea are dreptate.

PISICA: Jertfeşti vieţile noastre, ale tuturor...

TYLTYL: Trebuie s—o deschid...

MYTYL (bătînd din picioare, şi plîngînd cu hohote) Nu vreau!... Nu vreau!...

TYLTYL: Pîinea şi Zahărul s—o ia pe Mytyl de mîni şi să fugă cu ea... Am să deschid.

NOAPTEA: Fugiţi!... Iute!... Cît mai e timp!

Fuge.

PÎINEA (fugind înnebunită): Aşteaptă măcar să ajungem la capătul sălii...

PISICA (fugind şi ea): Aşteaptă!... Aşteaptă!

Se ascund în dosul coloanelor la celălalt capăt al sălii. Tyltyl rămîne doar cu Cîinele lîngă uşa monumentală.

CÎINELE (gîfîind şi sughiţînd de spaimă abia stăpînită): Eu rămîn, rămîn... Nu mi—e frică... Rămîn!.. Rămîn lîngă micuţul meu stăpîn... Rămîn! Rămîn!

TYLTYL (mîngîind Cîinele): Bine, Tylo, mă bucur ! Sărută—mă... Sîntem doi... Şi acum, păzea! (Bagă cheia în broască. Din celălalt capăt al sălii unde s—au adăpostit fugarii, izbucneşte un strigăt de spaimă. Nici n—a intrat bine cheia în broască şi *canaturile* înalte se şi deschid lunecînd lateral şi dispărînd, la dreapta şi la stînga, în grosimea zidului, descoperind deodată priveliştea ireală, nemărginită, indescriptibilă, a celei mai neaşteptate grădini a visului şi a luminilor nocturne, în care feerice păsări albastre evoluează armonios, fără încetare, printre stele şi aştri, luminînd tot ce ating, zburînd din nestemată în nestemată, din rază de lună în rază de lună, pînă la hotarul orizontului. Ele sînt atît de numeroase, încît par a fi suflul, atmosfera azurie, substanţa însăşi a minunatei grădini. Tyltyl, orbit, înmărmurit, în picioare, în lumina scînteietoare:) Oh! ce frumos e cerul! (întorcîndu—se spre cei care s—au ascuns:) Repede!... Veniţi...Sînt aici!... Ele sînt!... Sînt ele!... Le—am găsit în sfîrşit!... Mii de păsări albastre! Milioane!...Miliarde!... Prea multe! Vino, Mytyl! Vino, Tylo! Veniţi toţi!... Ajutaţi—mă!... (Repezindu—se printre păsări:) Le poţi prinde cu grămada !... Nu sînt de loc sperioase!... Nu se tem de noi !... Pe aici, pe aici!... (Mytyl şi ceilalţi vin în goană, cu excepţia Nopţii şi a Pisicii, pătrund în grădina scînteietoare.) Vedeţi! Sînt prea multe! Se aşază în palmele mele!... Priviţi, ciugulesc razele lunii! Mytyl, dar unde eşti? Atîtea aripi albastre, atîtea pene care cad, că nu mai vezi nimic!... Tylo, nu le muşca!... Nu le face nici un rău!... Prinde—le încetişor!

MYTYL (înconjurată de păsări albastre): Eu am şi prins şapte!... Cum mai bat din aripi! Nici nu le pot

ţine!...

TYLTYL : Nici eu !... Am prea multe !... Scapă ! Acum se—ntorc!.. Tylo a prins şi el! Vor parcă să ne cheme... să ne ridice spre cer!... Hai să ieşim p—aici!... Lumina ne aşteaptă! Va fi mulţumită! P—aici, p—aici!

Cu mîinile pline de păsări care se zbat, părăsesc grădina şi după ce străbat toată sala, care freamătă de aripi azurii, ies prin dreapta, pe unde au intrat, urmaţi de Pîine şi de Zahăr, care n—au prins păsări. Numai Noaptea şi Pisica rămîn şi urcă — spre fund — privind neliniştite în grădină.

NOAPTEA: Au prins—o?

PISICA: Nu... Iat—o colo pe raza aceea de lună... N—au putut să ajungă la ea, era prea sus...

Cortina cade. Imediat, în faţa cortinei intră din stîngă Lumina şi în acelaşi timp din dreapta Tyltyl, Mytyl şi Cîinele, încărcaţi cu păsările prinse. Dar păsările par fără viaţă. Cu capul căzut şi cu aripile frînte, ele nu mai sînt decît nişte stîrvuri.

LUMINA: Ei, aţi prins—o?

TYLTYL: Da, da!... Am prins cîte pofteşti!... Sînt mii şi mii!... Uite—le!... Le vezi?... (Privind păsările, pe care le—ntinde spre Lumina şi dîndu—și seama că sînt moarte:) Uite!... Nu mai trăiesc! Dar ce le—am făcut?... Şi ale tale, Mytyl?... Uite şi ale lui Tylo, la fel! (Aruncînd înciudat cadavrele păsărilor:) Ah! Nu!... asta—i curată mişelie!...Cine le—a omorît?... Sînt nenorocit, nespus de nenorocit!

Îşi ascunde capul în mîini şi e zguduit de hohote de plîns.

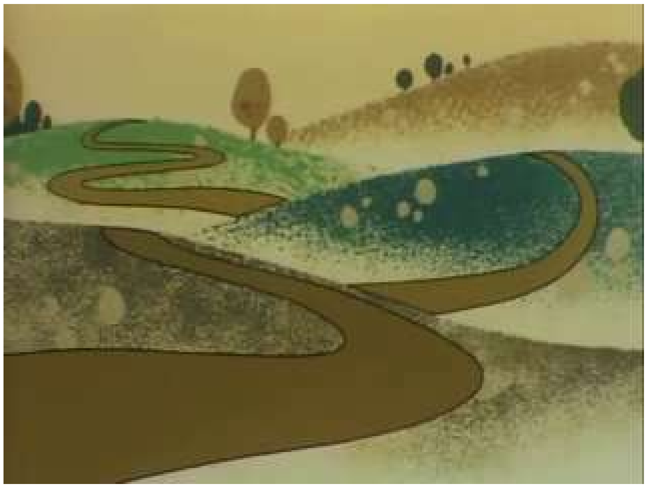
LUMINA (strîngîndu—l în braţe ca o mamă): Nu plînge, copile... N—ai prins—o pe aceea care poate trăi şi în plină zi... S—a dus aiurea... O s—o găsim noi...

CÎINELE (privind păsările moarte): Să fie bune de mîncat?...

Ies toţi prin stînga.

CORTINA

TABLOUL 5. PĂDUREA

O pădure. Noapte. Clar de lună. Copaci bătrîni de diferite specii; un stejar, un fag, un ulm, un plop, un brad, un chiparos, un tei, un castan etc.

Intră Pisica.

PISICA (salutînd copacii pe rînd): Salut, tuturor copacilor !

MURMUR DE FRUNZE: Salut!...

PISICA: Astăzi e o zi mare!... Duşmanul nostru vine să vă răpească forţele şi să se dea pe mîinile voastre. E vorba de Tyltyl, fiul tăietorului de lemne, care v—a făcut atîta rău... Caută Pasărea Albastră, pe care aţi ascuns—o de ochii Omului de la facerea lumii şi care numai ea cunoaşte taina noastră... (Murmur de frunze.) Poftim?.. .Ah! vorbeşte Plopul. Da, aşa e, are un Diamant care posedă darul de a ne descătuşa pentru o clipă spiritele. Poate să ne silească să—i dăm Pasărea Albastră şi atunci sîntem pentru totdeauna la cheremul Omului. (Murmur de frunze.) Cine vorbeşte? Ia te uită!... Stejarul. Ce mai faci? (Murmurul frunzelor Stejarului.)Tot nu ţi—a trecut guturaiul?.... Nu te mai lecuieşte Miambalul?... Şi tot cu reumatisme? Crede—mă, e din pricina muşchiului, prea îţi pui mult muşchi pe picioare. Pasărea Albastră e tot la Dumneavoastră? (Murmurul frunzelor Stejarului.) Poftim? Da, nu trebuie să stăm pe gînduri, trebuie să profităm de acest prilej... trebuie să dispară... (Murmur de frunze.) Poftim?... Da, e cu soră—sa, trebuie să piară şi ea... (Murmur de frunze.) Da, Cîinele îi însoţeşte; nu—l pot depărta de ei cu nici un chip... (Murmur de frunze.) Ce ziceţi? Să—l mituim? Cu neputinţă !... Am încercat în fel şi chip! (Murmur de frunze.) Ah, tu eşti, Bradule?... Da, găteşti patru scînduri... Da, şi Focul şi Zahărul, şi Apa şi Pîinea... Sînt toţi de partea noastră afară de Pîine, pe care nu se prea poate pune temei... Singură Lumina ţine partea Omului; dar ea n—o să vie... I—am amăgit pe copii, i—am făcut să creadă că trebuie să se furişeze într—ascuns, în timp ce ea doarme... E un prilej unic... (Murmur de frunze.) Ah! e glasul Fagului. Da, aveţi dreptate, trebuie să înştiinţăm animalele... Șoldanul are toba?... E aici la voi?... Bine, să bată adunarea, numaidecît... Uite—i!

Se aud bătăile tobei care se depărtează. Intră Tyltyl, Mytyl şi Cîinele.

TYLTYL: Aici e?

PISICA (slugarnică, mieroasă, iese repede în întîmpinarea copiilor): Ah ! Iată—te, micul meu stăpîn. Ce bine arăţi şi ce frumuşel eşti astă—seară... V—am luat—o înainte ca să dau de veste că veniţi... Totul merge bine. De rîndul ăsta sînt sigură că am pus mîna pe Pasărea Albastră. L—am trimis pe Șoldan să bată toba să cheme cele mai de seamă animale din partea locului... Au şi venit, aud foşnind frunzişul... Ascultă! Sînt sfioase şi nu—ndrăznesc să se apropie... (Zvon de animale ca: vaci, porci, cai, măgari etc. Încet, către Tyltyl, luîndu—l deoparte.) Dar de ce ai mai adus şi Cîinele?... Ţi—am mai spus că e la cuţite cu toată lumea, chiar şi cu copacii... Tare mă tem că prezenţa lui nesuferită o să strice tot...

TYLTYL: N—am putut să scap de el... (Către Cîine, amenințîndu—l:) Marş de—aici, n—auzi, potaie!...

CÎINELE: Cine?... Eu?... De ce?... Ce—am făcut?

TYLTYL: Ţi—am spus să pleci!... N—avem nevoie de tine, asta e... La urma urmei, ne plictiseşti!...

CÎINELE: Am să tac... Am să vă urmez de departe.. N—o să mă vadă nimeni... Vrei să fac *sluj*?

PISICA (încet lui Tyltyl): Cum îngădui asemenea neascultare?...Croieşte—l peste bot, zău că e nesuferit...

TYLTYL (bătînd Cîinele): Poate că aşa ai să—nveţi să fii mai ascultător...

CÎINELE (urlînd): Au! Au! Au!

TYLTYL: Ei, ce zici acum?

CÎINELE: Zic că trebuie să te sărut pentru că m—ai bătut... (Îl sărută şi—l dezmiardă pe Tyltyl.)

TYLTYL: Bine... bine... Ajunge... Du—te!

MYTYL: Nu, nu; să rămîie aici... Cînd nu e el aici, mi—e frică de toate cele...

CÎINELE (sărind şi gudurîndu—se, gata—gata s—o răstoarne pe Mytyl): Oh, ce fetiţă bună!... Şi ce frumoasă ! Ce bună e!... Ce frumoasă şi dulce e! Trebuie s—o sărut! Încă, încă, încă...

PISICA: Ce idiot!... Pe cinstea mea, o să vedem... Să nu pierdem vremea... Răsuceşte Diamantul...

TYLTYL: Unde să mă aşez?

PISICA: În bătaia razei ăsteia de lună; o să vezi mai limpede... Aşa!... răsuceşte—l încetişor...

Tyltyl răsuceşte Diamantul. Îndată un freamăt lung străbate ramurile şi frunzele. Trunchiurile cele mai groase şi mai bătrîne se întredeschid şi din fiecare iese duhul care sălăşluieşte în el. Înfăţişarea acestor duhuri e deosebită, după chipul şi asemănarea copacului pe care—l reprezintă. Duhul Ulmului, de pildă, e un soi de spiriduş ţîfnos, pîntecos, ursuz; al Teiului e blajin, prietenos, vesel; al Fagului e fercheş şi sprinten; al Mesteacănului e alb, sfios, neliniştit; al Sălciei e pipernicit, despletit, miorlăit; al Bradului e lung, uscăţiv, tăcut; al Chiparosului e tragic;al Castanului e mofturos şi puţin cam snob; al Plopului e voios, obraznic, vorbăreţ. Unele duhuri, care par amorţite, ies încet din trunchiurile lor, şi se întind ca după o captivitate sau un somn secular. Altele sprintene, grăbite, se desprind dintr—o săritură, şi toate vin să se rînduiască împrejurul celor doi copii, ţinîndu—se în apropierea copacilor din care au ieşit.

PLOPUL (alergînd în fruntea celorlalţi şi strigînd cît îl ţine gura): Oameni!... Oameni mici!... Putem să le vorbim!... S—a isprăvit cu tăcerea !... S—a isprăvit!... De unde vin?...Cine sînt?... Cine sînt? (Către Tei care înaintează fumîndu—şi liniştit pipa:) Îi cunoşti, tată Teiule?

TEIUL: Nu—mi aduc aminte să—i fi văzut...

PLOPUL: Ba da, ia gîndeşte—te, ba da... Tu cunoşti toţi Oamenii, doar te—nvîrteşti mereu în apropierea caselor lor...

TEIUL (cercetînd copiii): Nu, nu... Nu—i cunosc. Sînt prea tineri... Eu nu—i cunosc decît pe îndrăgostiţii care vin să mă vadă pe clar de lună şi pe băutorii de bere care ciocnesc halbele sub crengile mele...

CASTANUL (înţepat, potrivindu—şi monoclul): Cine sînt ăştia?... Nişte sărăntoci de la ţară?

PLOPUL: Oh! Dumneavoastră, domnule Castan, de cînd nu mai frecventaţi decît bulevardele oraşelor mari...

SALCIA (apropiindu—se în saboţi, văicărindu—se): Doamne, Dumnezeule!... Iar au venit să—mi taie

capul şi braţele ca să lege cu ele sarcinile de lemne.

PLOPUL: Tăcere !... Iată Stejarul iese din palatul său !... Pare suferind astă—seară! Nu găsiţi c—a mai îmbătrînit?... Cam ce vîrstă să aibă?... Bradul spune că ar avea patru mii de ani, dar eu sînt sigur că exagerează... Băgaţi de seamă, are să ne spună el ce este cu...

Stejarul înaintează încet. E bătrîn ca—n basme, încoronat cu vîsc şi inveştmîntat cu o mantie lungă verde, brodată cu muşchi şi licheni. E orb, barba—i albă flutură în vînt. Se sprijină cu o mînă pe un băţ noduros şi cu alta de un tufan tînăr care—i e călăuză. Pasărea Albastră e cocoţată pe umărul lui. Cînd Stejarul se apropie, începe o forfotă respectuoasă în rîndul celorlalţi copaci, care se înşiruie şi se înclină.

TYLTYL: Are Pasărea Albastră!... Iute! Iute!...P—aici!... Daţi—mi—o!...

COPACII: Linişte ...

PISICA (lui Tyltyl): Descoperă—te, e Stejarul!...

STEJARUL (lui Tyltyl): Cine eşti tu?

TYLTYL: Eu sînt Tyltyl, domnule... Cînd am să pot lua Pasărea Albastră?

STEJARUL: Tyltyl, fiul tăietorului de lemne?

TYLTYL: Da, domnule...

STEJARUL: Tatăl tău ne—a făcut mult rău. Dintre fiii mei a doborît şase sute, afară de asta mi—a doborît patru sute şaizeci şi cinci de unchi şi mătuşi, o mie două sute de veri şi verişoare, trei sute optzeci de nurori şi vreo douăsprezece mii de strănepoţi...

TYLTYL: Nu ştiu, domnule... N—a făcut—o dinadins...

STEJARUL: Ce cauţi aici şi de ce ai făcut să iasă duhurile noastre din lăcaşurile lor?

TYLTYL: Domnule, să—mi fie cu iertare că v—am tulburat... Pisica mi—a spus că o să ne destăinuiţi unde se află Pasărea Albastră...

STEJARUL: Da, ştiu, cauţi Pasărea Albastră, adică marea taină a lucrurilor şi a fericirii, pentru ca Oamenii să facă încă şi mai grea robia noastră...

TYLTYL: Nu, domnule; o caut pentru Fetiţa zînei Berylune, care e greu bolnavă...

STEJARUL (făcîndu—i semn să tacă): Ajunge!... Nu aud Animalele!... Unde sînt?... Toate acestea le privesc şi pe ele ca şi pe noi... Nu se cade ca noi, Copacii, să luăm asupră—ne răspunderea măsurilor

grave care se impun... În ziua cînd Oamenii au să afle ce am făcut, ceea ce vom face, se vor răzbuna îngrozitor... Se cuvine deci să ne rostim toţi într—un glas pentru ca şi tăcerea noastră să fie una...

BRADUL (privind pe deasupra celorlalţi copaci): Vin Animalele... Vin în urma Șoldanului... Iată Calul, Taurul, Boul, Vaca, Lupul, Berbecul, Porcul, Cocoșul, Capra, Măgarul, Ursul...

Intră pe rînd Sufletele Animalelor, care, pe măsură ce le numeşte Bradul, îşi fac apariţia şi se duc să se aşeze printre Copaci, afară de Sufletul Caprei care zburdă de colo—colo şi de cel al Porcului care scormoneşte cu rîtul pe la rădăcini.

STEJARUL: Sînt toţi prezenţi?

ȘOLDANUL: Găina n—a putut să—şi lase ouăle, Iepurele de cîmp avea de făcut nişte drumuri, pe Cerb îl dor coarnele, cumătră Vulpe e bolnavă — iată adeverinţa doctorului — Gîsca n—a înţeles, iar Curcanul s—a înfuriat...

STEJARUL: Aceste absenţe sînt cît se poate de regretabile... Totuşi sîntem în număr suficient... Ştiţi, fraţilor, despre ce e vorba. Graţie unui talisman răpit puterilor Pămîntului, Copilul acesta poate să pună mîna pe Pasărea Albastră, şi să ne smulgă astfel taina pe care o păstrăm de la începuturile Vieţii... Noi îl cunoaştem însă de—ajuns pe Om ca să n—avem nici o îndoială asupra soartei ce ne aşteaptă în ziua cînd va intra în stăpînirea acestei taine. Iată de ce îmi pare că orice şovăire ar fi pe cît de prostească, pe atît de criminală. E un moment hotărîtor; Copilul trebuie să dispară înainte de a fi prea tîrziu...

TYLTYL: Ce spune?...

CÎINELE (dînd tîrcoale Stejarului şi arătîndu—şi colţii): Mi—ai văzut colţii, bătrîn neputincios?

FAGUL (indignat): A jignit Stejarul!

STEJARUL: Cine?... Cîinele? Goniţi—l! Nu trebuie să răbdăm un trădător printre noi...

PISICA (încet lui Tyltyl): Alungă Cîinele!... E o neînţelegere... Lasă—mă pe mine, aranjez eu lucrurile... numai goneşte—l cît mai repede.

TYLTYL (către Cîine): Pleacă, n—auzi!

CÎINELE: Lasă—mă să—i sfîșii papucii de muşchi bătrînului ăstuia *gutos*!... O să ne prăpădim de rîs!

TYLTYL: Taci şi şterge—o... Hai, marş, jigodie...

CÎINELE: Bine, bine, mă duc... O să mă întorc cînd ai să ai nevoie de mine...

PISICA (încet lui Tyltyl): Ar fi mai cuminte să—l legi, altfel o să facă prostii; Copacii au să se supere şi au să iasă lucrurile prost...

TYLTYL: Cum să fac?... Am uitat cureaua.

PISICA: Uite, tocmai vine Iedera cu coardele ei tari...

CÎINELE (mîrîind): Mă—ntorc eu! Mă—ntorc eu!Prăpădiţilor!... Hodorogi bătrîni!... Adunătură de rădăcini uscate!... Pisica vă duce de nas!... Am să i—o plătesc eu asta! Ce tot şuşoteşti acolo, Iudă, tigru jigărit!... Ham! Ham! Ham!...

PISICA: Vedeţi, ocărăşte pe toată lumea...

TYLTYL: Adevărat, e nesuferit, nici că ne mai auzim unul pe altul din pricina lui... Coană Iederă, n—aţi vrea să—l legaţi?

IEDERA (apropiindu—se cu teamă de Cîine): N—o să mă muşte?

CÎINELE (mîrîind): Dimpotrivă! Dimpotrivă!... o să te sărute!... Aşteaptă şi ai s—o vezi şi pe asta!... Apropie—te, hai apropie—te odată, morman de funii uscate...

TYLTYL : (ameninţîndu—l cu băţul): Tyló!

CÎINELE (tîrîndu—se la picioarele lui Tyltyl, dînd din coadă): Ce trebuie să fac, stăpînul meu?

TYLTYL: Să te culci cu burta la pămînt !... S—o asculţi pe Iederă. Să te laşi legat, că de nu...

CÎINELE (mormăind printre dinţi, în timp ce Iedera îl leagă): Sucito! Frînghie de spînzurat!... Funie pentru vaci!... Lanţ pentru porci!... Stăpîne, uită—te... îmi suceşte labele... mă sugrumă.

TYLTYL: Foarte bine... Aşa—ţi trebuie... Taci şi stai liniştit, eşti nesuferit...

CÎINELE: Nu face nimic, dar n—ai dreptate... Nutresc gînduri rele...Stăpîne, ia seama, îmi astupă gura!... Nu mai pot să vorbesc!

IEDERA (care a legat Cîinele fedeleş): Unde să—l duc?...I—am pus şi căluş... N—o să mai sufle nici o vorbă...

STEJARUL: Legaţi—l zdravăn acolo, în dosul trunchiului meu, de rădăcina mea cea groasă... vedem noi mai pe urmă ce facem cu el... (Iedera, ajutată de Plop, duce Cîinele după trunchiul Stejarului.) S—a făcut?... Bine, acum ne—am descotorosit de acest martor supărător şi renegat, să chibzuim după legea noastră şi după adevărul nostru... Nu vă ascund de loc că sînt adînc emoţionat şi îndurerat... E întîia oară cînd ne e dat să—l judecăm pe Om şi să—l facem să ne simtă puterea... Cred că după răul pe care ni l—a făcut, după nedreptăţile peste măsură de mari pe care le—am îndurat, nu încape nici cea mai mică îndoială asupra osîndei care i se cuvine...

COPACII ŞI TOATE ANIMALELE: Nu ! Nu! Nu!... Nici o îndoială! La spînzurătoare!... La moarte!...

Prea mari nedreptăţi!... Prea mult ne—a prigonit!... De prea mult timp!... Să—l strivim!... Să—l mîncăm!... Acum!... Pe loc!...

TYLTYL (către Pisică): Ce au?... Nu sînt mulţumiţi?

PISICA: Nu te nelinişti... Sînt puţin cam supăraţi din pricină că primăvara e în întîrziere... Las' pe mine... O să lămuresc eu lucrurile...

STEJARUL: Nici nu se putea să nu gîndim toţi la fel. Ca să ne ferim de pedeapsa ce—ar putea să ne vină, trebuie să hotărîm acum ce cazně ar fi mai nimerită, mai fără greutăţi, mai iute şi mai sigură, care să lase mai puţine urme ce ne—ar învinovăţi, cînd oamenii vor găsi micile trupuri în pădure...

TYLTYL: Ce sînt toate astea?... Unde vrea să ajungă? Am început să mă cam satur... De vreme ce are Pasărea Albastră, să mi—o dea...

TAURUL (ieşind înainte): Cea mai nimerită şi mai sigură e o lovitură zdravănă cu coarnele în pîntec. Să mă năpustesc asupra lor?...

STEJARUL: Cine vorbeşte astfel?

PISICA: Taurul.

VACA : Ar face mai bine să—şi ţie gura. Eu nu mă amestec... Trebuie să pasc toată iarba de pe pajiştea care se vede colo, în albastrul lunii... Am prea multă treabă...

BOUL: Şi eu la fel. De altfel aprob totul dinainte...

FAGUL: Eu vă ofer cea mai înaltă cracă a mea ca să—i spînzurăm...

IEDERA: Eu dau funia...

BRADUL: Eu dau patru scînduri pentru sicriu...

CHIPAROSUL: Şi eu, locul de veci la cimitir...

SALCIA: Cel mai simplu ar fi să—i înecăm într—o gîrlă... mă îngrijesc eu de asta...

TEIUL (împăciuitor): Haide, hai... Oare e nevoie să ajungem atît de departe? Sînt foarte tineri... Am putea foarte bine să—i împiedicăm să ne mai vatăme, ţinîndu—i prizonieri într—un ţarc pe care mă oblig să—l ridic sădind tei de jur împrejur...

STEJARUL: Cine—i cel care vorbeşte astfel?... Îmi pare că recunosc vocea mieroasă a Teiului...

BRADUL: El e...

STEJARUL: Vasăzică e şi în rîndul nostru un renegat, la fel ca şi în rîndul animalelor?... Pînă acum n—aveam decît trădarea Pomilor fructiferi; dar ăia nu sînt copaci adevăraţi...

PORCUL (rotindu—şi ochii pofticios): Eu socot că mai întîi trebuie s—o mîncăm pe fetiţă... trebuie să fie foarte fragedă...

TYLTYL: Ce îndrugă ăsta?... Aşteaptă tu, Porcule...

PISICA : Nu ştiu ce o fi, dar lucrurile iau o întorsătura urîtă...

STEJARUL: Tăcere!... E vorba să ştim care dintre noi va avea cinstea să dea prima lovitură; care va îndepărta de pe creştetele noastre cea mai mare primejdie ce ne paşte de la naşterea Omului.

BRADUL: Ţie, regele nostru şi patriarhul nostru, ţie ţi se cuvine cinstea...

STEJARUL: Bradul vorbeşte?... Ei, sînt prea bătrîn !..Sînt orb, neputincios, braţele mele amorţite nu mă mai ascultă... Nu, ţie, fratele meu, mereu verde, mereu drept, ţie care i—ai văzut născîndu—se pe cei mai mulţi dintre aceşti copaci, ţie—ţi revine în locul meu, gloria nobilă a dezrobirii noastre..

BRADUL: Îţi mulţumesc, unchiaşule... Dar cum voi avea şi cinstea de a înmormînta cele două victime, mi—e teamă să nu trezesc, pe drept, invidia fraţilor mei; cred că după noi, cel mai bătrîn şi mai demn; cel care posedă cea mai bună măciucă e Fagul..

FAGUL: Ştiţi că sînt putred şi că măciuca mea nu prea e sigură... Dar Ulmul şi Chiparosul au arme puternice...

ULMUL: Aş face—o cu plăcere; dar de—abia mă mai ţin pe picioare... azi—noapte, o cîrtiţă mi—a răsucit degetul ăl mare de la picior...

CHIPAROSUL: Cît despre mine, sînt gata... Dar ca şi bunul meu frate, Bradul, dacă nu voi avea privilegiul de a—i îngropa, mă voi bucura cel puţin de favoarea de a plînge pe mormîntul lor... Ar însemna ca fără drept să cumulez mai multe slujbe... Cereţi—i Plopului să...

PLOPUL: Mie?... Cum îţi trece prin cap aşa ceva? Lemnul meu e mai fraged decît carnea de copil. A şi pe urmă nu ştiu ce am... tremur tot... de fierbinţeli... Priviţi—mi frunzele... Pesemne am răcit azi—dimineaţă la răsăritul soarelui...

STEJARUL (izbucnind de mînie):Vă e frică de Om. Pînă şi aceşti copilaşi singuri şi dezarmaţi vă insuflă acea spaimă misterioasă, care a făcut pururea din noi robii care sîntem!... Ei bine, nu... Ajunge... Fiindcă aşa stau lucrurile, fiindcă această ocazie e unică, voi merge singur, bătrîn, neputincios, tremurînd, orb, împotriva duşmanului din veac... Unde e?

Dibuind cu băţul, se îndreaptă spre Tyltyl.

TYLTYL (trăgînd cuţitul din buzunar): Spre mine se îndreaptă bătrînul cu ciomagul lui?

Toţi ceilalţi Copaci scot un strigăt de spaimă la vederea cuţitului, arma misterioasă şi irezistibilă a Omului; ei pîndesc calea Stejarului şi îl opresc.

COPACII: Cuţitul... Ia seama!... Cuţitul!...

STEJARUL (zbătindu—se): Lăsaţi—mă!... E totuna...Cuţitul sau securea!... Cine—mi stă în cale?... Ce?...Toţi?... Toţi vreţi?... (Aruncînd ciomagul:) Ei bine, fie!... Ruşine nouă!... Să ne dezrobească animalele!...

TAURUL: Iau sarcina asupra mea!... Şi cu o singură lovitură de coarne !...

BOUL şi VACA (reţinîndu—l de coadă): Ce te amesteci?...Nu face prostii!... E bucluc!... O să se termine rău!... Tot noi o să plătim... Astîmpără—te...Treaba asta s—o facă Animalele sălbatice...

TAURUL: Nu, nu!... E treaba mea !... Aşteptaţi... Dar ţineţi—mă, că fac moarte de om!

TYLTYL (lui Mytyl care ţipă): Nu—ţi fie teamă!...Stai în spatele meu!... Am cuţitul...

COCOȘUL: E îndrăzneţ piciul...

TYLTYL: Vasăzică cu mine au ei ce au?

MĂGARUL: Sigur, băietele, da' mult ţi—a mai trebuit pînă să te lămureşti...

PORCUL: Poţi să—ţi faci rugăciunea din urmă, ţi—a sosit ceasul. Dar n—o ascunde pe fetiţă... Vreau să—mi desfete ochii... Pe ea o s—o mănînc cea dintîi...

TYLTYL: Da' ce v—am făcut?

BERBECUL: Mai nimic... Mi—ai mîncat frăţiorii, mătuşa, bunicul, bunica. Aşteaptă, aşteaptă, cînd am să te pun la pămînt ai să vezi că am şi eu dinţi...

MĂGARUL: Şi că eu am copite...

CALUL (tropăind mîndru): Să mă vedeţi pe mine ce—am să le fac... Vreţi să—l sfîşii cu dinţii sau să—l trîntesc cu copita? (Se îndreaptă semeţ înspre Tyltyl care—l întîmpină cu cuţitul ridicat. Subit cuprins de panică, Calul se întoarce şi fuge cît îl ţin picioarele.) Ah! păi nu—u! Nu—i drept!... Aşa nu... Se apără...

COCOȘUL (nu—şi poate ascunde admiraţia): Are curaj piciul!...

PORCUL (către Urs şi Lup): Să ne năpustim împreună... Am să vă susţin din spate... îi dăm peste cap şi apoi o să împărţim Fetiţa cînd o fi la pămînt...

LUPUL: Amăgiţi—l într—acolo... Am să fac o mişcare de învăluire...

Îl ocoleşte pe Tyltyl, îl atacă pe la spate şi—l răstoarnă pe jumătate.

TYLTYL: Iudă! (Se ridică într—un genunchi, rotind cuţitul în aer, acoperind—o cum poate pe surioara lui care strigă desperată. Văzîndu—l pe jumătate la pămînt, toate Animalele şi Copacii se apropie şi căutat să—l lovească. Se face deodată întuneric. Îngrozit Tyltyl strigă după ajutor.) Ajutor! Ajutor! Tylo! Tylo! Unde e Pisica?... Tylo!... Tylette! Tylette! Veniţi! Veniţi!...

PISICA (ipocrită, deoparte): Nu pot... Mi—am scrîntit laba...

TYLTYL (parînd loviturile şi apărîndu—se din răsputeri): Ajutor!... Tylo! Tylo!... Nu mai pot!... Sînt prea mulţi! Ursul! Porcul! Lupul! Măgarul! Bradul! Fagul!... Tylo! Tylo! Tylo!

Trăgînd după sine legăturile rupte, Cîinele sare de după trunchiul Stejarului şi îmbrîncind Copacii şi Animalele se aruncă în faţa lui Tyltyl pe care—l apără cu înverşunare.

CÎINELE (muşcînd cu furie încoace şi încolo): Iată—mă! Iată—mă ! Stăpîne ! Nu—ţi fie frică ! Pe ei!... Am să—i muşc grozav!... Na! asta ţie, Ursule, pentru dosul tău cel mare!... Ei, cine mai pofteşte!... Na şi ţie, Porcule, asta—i pentru Cal, şi asta pentru coada Taurului!... Iată! Am sfîşiat nădragii Fagului şi haina Stejarului!... Bradul a luat—o la sănătoasa !... N—are a face, n—a trecut primejdia.

TYLTYL (sleit): Nu mai pot!... Chiparosul mi—a dat o lovitură zdravănă în cap...

CÎINELE: Au! Asta—i lovitura Sălciei! Mi—a rupt laba!

TYLTYL: Năvălesc iară! Toţi deodată!... Uite, Lupul!

CÎINELE: Stai, să—i fac proba!...

LUPUL: Tîmpitule!... Eşti fratele nostru!... Parinții lui ţi—au înecat puii!

CÎINELE: Bine au făcut!... Cu atît mai bine!... Pentru că—ţi semănau.

TOŢI COPACII şi TOATE ANIMALELE: Renegatule! ...Idiotule !... Trădător! Ticălos ! Găgăuţă !... luda !...Părăseşte—l! Îl aşteaptă moartea! Treci de partea noastră!

CÎINELE (plin de înfocare şi devotament): Nu ! nu! Singur împotriva tuturor!... Nu, nu!... Rămîn credincios zeilor! Fiintelor cele mai bune! celor mai generoase! (Către Tyltyl:) Păzea, iată Ursul!... Fereşte— te de Taur. Îi sar eu în beregată. Au ! O loviturii de copită... Măgarul mi—a rupt doi dinţi...

TYLTYL: Nu mai pot, Tylo!... Au!... Ulmul mi—a dat una... Uite, îmi sîngerează mîna... Asta Lupul sau Porcul mi—a făcut—o...

CÎINELE: Aşteaptă, stăpîne... Lasă—mă să te sărut... Rana am s—o ling eu... o să—ţi facă bine... Rămîi în spatele meu... Nu mai îndrăznesc să se apropie... Ba da!... Uite—i că se—ntorc!... Ah!... Ăsta—i atac, nu glumă !... Să ne ţinem tari!

TYLTYL: (lăsîndu—se să cadă pe pămînt): Nu, nu mai pot...

CÎINELE: Vin... îi aud, îi miros!...

TYLTYL: Unde?... Cine?

CÎINELE: Uite, colo!... Lumina!... Ne—a găsit!... Am scăpat, prinţişorul meu !... Sărută—mă ! Sîntem salvaţi! Uite!... Se codesc... Dau îndărăt!... Le e frică!

TYLTYL: Lumină!... Lumină!... Vino, vino odată!...Grăbeşte—te! S—au răsculat! S—au ridicat cu toţii împotriva noastră!

Lumina îşi face intrarea; pe măsură ce înaintează, Aurora se ridică peste pădurea care se luminează.

LUMINA: Ce s—a întîmplat?... Ce e? Bine, prostuţule tot n—ai învăţat... Roteşte Diamantul! Vor reintra în Tăcere şi întuneric şi n—ai să mai vezi simţămintele lor...

Tyltyl întoarce Diamantul. Numai decît sufletele tuturor Copacilor se grăbesc să reintre în trunchiurile lor care se închid la loc. Sufletele Animalelor dispar şi ele; în depărtare se văd păscînd liniştite o vacă, un berbec etc. Pădurea face iar pe nevinovata. Mirat, Tyltyl priveşte în jurul lui.

TYLTYL: Unde sînt?... Ce au avut?... Au căpiat?...

LUMINA: Ba nu, sînt totdeauna aşa, dar voi nu ştiţi, fiindcă nu—i vedeţi... Ţi—am spus, e primejdios să—i trezeşti, dacă nu sînt şi eu cu tine...

TYLTYL (ştergîndu—şi cuţitul): Oricum, dacă nu era Cîinele şi n—aveam cuţitul... N—aş fi crezut niciodată că sînt aşa de răi.

LUMINA : Vezi bine că Omul e singur de tot, contra tuturor pe lume!

CÎINELE: Nu te doare nimica, stăpîne?...

TYLTYL: Nu prea... Pe Mytyl nici n—au atins—o... Dar tu, bietul meu Tylo?... Ţi—e botul însîngerat şi laba ţi—e ruptă?

CÎINELE: N—are a face... Mîine nici n—o să se mai vadă... Dar am avut de furcă cu ei, nu glumă...

PISICA (ieşind dintr—un desiş şchiopătînd) Cred şi eu... Boul mi—a dat nişte coarne în burtă... N—au rămas semne, dar mă doare rău... Şi Stejarul mi—a rupt laba...

CÎINELE: Tare aş vrea să ştiu pe care din ele...

MYTYL (mîngîind Pisica):Săraca Tylette, e adevărat?... Unde erai, că nu te—am zărit...

PISICA (cu făţărnicie): Mămico, am fost rănită chiar la început, atacîndu—l pe Porcul acela rău care voia să te mănînce... Atunci Stejarul mi—a dat o lovitură grozavă, care m—a zăpăcit...

CÎINELE (către Pisică, printre dinţi): Ştii, am două vorbe să—ţi spun... Ai să vezi tu acuşi!...

PISICA (miorlăind către Mytyl): Mămico, mă insultă... Vrea să mă bată...

MYTYL (către Cîine): Las—o în pace, javră urîcioasă...

Ies cu toţii.

CORTINA

ACTUL IV

TABLOUL 6. ÎN FAȚA CORTINEI

Intră Tyltyl, Mytyl, Lumina, Cîinele, Pisica, Pîinea, Focul, Zahărul, Apa şi Laptele.

LUMINA: Zîna Berylune mi—a trimis vorbă că după cît se pare Pasărea Albastră se găseşte aici.

TYLTYL: Unde aici?

LUMINA: Aici, în cimitirul din spatele acestor ziduri... Se pare că unul din cei ce odihnesc în acest cimitir o ascunde în mormînt... Numai că nu ştim care... Trebuie să—i cercetăm...

TYLTYL: Să—i cercetăm?... Cum?...

LUMINA: Foarte simplu: la miezul nopţii, ca să nu—i stingherim prea mult, ai să răsuceşti Diamantul. O să—i vedem ieşind din pămînt; sau o să—i vedem în fundul gropilor lor pe cei care n—au să iasă...

TYLTYL: N—or să se supere?

LUMINA: De loc. Nici n—au să bănuiască... Nu le place să fie tulburaţi, dar cum şi aşa au obiceiul să iasă la miezul nopţii, asta n—o să—i stingherească de loc...

TYLTYL: De ce Pîinea, Zahărul şi Laptele sînt atît de palide şi nu zic nimic?...

LAPTELE (şovăitor): Simt că mă ia cu ameţeală.....

LUMINA (încet lui Tyltyl): Fă—te că nu vezi... Le e frică de morţi...

FOCUL (ţopăind): Mie nu mi—e frică... Sînt deprins să—i ard... Altădată îi ardeam pe toţi; era mai bine...

TYLTYL: Şi Tylo de ce tremură?... Îi e şi lui frică?

CÎINELE (clănţănind din dinţi): Eu?... Nu tremur !... Mie nu mi—e frică niciodată, dar dacă te duci merg şi eu...

TYLTYL: Nici Pisica nu spune nimic!

PISICA (misterioasă): Ştiu eu ce ştiu...

TYLTYL (către Lumină): Vii cu noi?...

LUMINA: E mai bine să rămîn la poarta cimitirului cu Lucrurile şi cu Animalele... N—a venit încă vremea... Lumina încă nu poate pătrunde la cei morţi... Am să te las singur cu Mytyl...

TYLTYL: Tylo nu poate să rămînă cu noi?

CÎINELE: Ba da, ba da, eu rămîn, eu rămîn aici... Vreau să rămîn cu micuţul meu stăpîn!...

LUMINA: Nu se poate... Porunca Zînei e categorică; de altfel, nu se poate întîmpla nimic...

CÎINELE: Bine, bine, fie şi—aşa... Dacă—ţi fac vreun rău, micul meu stăpîn, n—ai decît să faci aşa (fluieră) şi ai să vezi... O să se—ntîmple ca—n pădure.. Ham ! Ham ! Ham !

LUMINA: Hai, la revedere, dragii mei... Rămîn pe aproape... (Sărută copiii.) Cei care mă iubesc şi pe care—i iubesc mă regăsesc totdeauna. (Către Lucruri şi Animale:) Voi ăştilalţi p—aici.

Iese împreună cu Lucrurile şi Animalele, Copiii rămîn singuri în mijlocul scenei. Cortina se deschide descoperind Tabloul 7.

TABLOUL 7. CIMITIRUL

E noapte. Clar de lună. Un cimitir de ţară. Numeroase morminte, movilițe cu iarbă, cruci de lemn, pietre funerare etc.

Tyltyl şi Mytyl în picioare lîngă o coloană frîntă.

MYTYL: Mi—e frică!

TYLTYL (destul de îngrijorat): Mie nu mi—e frică niciodată ...

MYTYL: Sînt răi morţii, nu?

TYLTYL: Ba nu, de vreme ce nu—s vii...

MYTYL: Ai mai văzut vreodată morţi?...

TYLTYL: Da, odată, demult, cînd eram foarte tînăr...

MYTYL: Cum sînt, spune?!...

TYLTYL: Sînt albi de tot, foarte liniştiţi şi foarte reci, şi nu vorbesc...

MYTYL: O să—i vedem, nu?

TYLTYL: Sigur, o dată ce ne—a făgăduit Lumina...

MYTYL: Unde sînt morţii?

TYLTYL: Aici, sub iarbă, sau sub pietrele astea mari...

MYTYL : Stau aici tot anul?

TYLTYL: Da.

MYTYL (arătînd spre lespezile de pe morminte): Astea—s uşile caselor lor?

TYLTYL: Da.

MYTYL: Şi ies la plimbare cînd e timp frumos?

TYLTYL: Nu pot ieşi decît noaptea...

MYTYL: De ce?

TYLTYL: Fiindcă sînt în cămaşă...

MYTYL: Şi ies şi pe ploaie?

TYLTYL: Nu, cînd plouă, stau acasă...

MYTYL: Spune, e frumos la ei?

TYLTYL: Se zice că e foarte strîmt...

MYTYL: Au copii?

TYLTYL: Sigur că da; aici sînt toţi cei care mor...

MYTYL: Şi cu ce se hrănesc?

TYLTYL: Cu rădăcini...

MYTYL: Şi o să—i vedem?...

TYLTYL: Sigur că da, de vreme ce vedem tot, cînd rotim Diamantul...

MYTYL: Şi ce au să spună?

TYLTYL: N—au să spună nimic, fiindcă ei nu vorbesc...

MYTYL: Dar de ce nu vorbesc?...

TYLTYL: Fiindcă n—au nimic de spus...

MYTYL: Dar de ce n—au nimic de spus?...

TYLTYL: Mă plictiseşti...

O clipă de tăcere.

MYTYL: Cînd roteşti Diamantul?...

TYLTYL: Ştii prea bine că Lumina ne—a spus să aşteptăm miezul nopţii, pentru că atunci îi stingherim mai puţin.

MYTYL: Dar de ce o să—i stingherim mai puţin atunci?...

TYLTYL: Pentru că e ora cînd ies să ia aer...

MYTYL: Nu e încă miezul nopţii?

TYLTYL: Vezi orologiul din turnul bisericii?

MYTYL: Da, văd chiar şi limba cea mică...

TYLTYL: Ei bine, are să sune miezul nopţii. Ia! Tocmai... Auzi?

Se aud douăsprezece bătăi.

MYTYL: Hai să plecăm!...

TYLTYL: Tocmai acum?... Am să rotesc Diamantul!

MYTYL: Nu, nu!... Nu—l răsuci!... Vreau să plec!...Mi—e aşa frică, frăţioare. Mi—e tare frică...

TYLTYL: Dar nu e nici o primejdie...

MYTYL : Nu vreau să văd morţii!... Nu vreau să—i văd!...

TYLTYL: Bine, n—ai să—i vezi, o să—nchizi ochii.

MYTYL (agăţîndu—se de hainele lui Tyltyl): Tyltyl, nu pot!... Nu, nu se poate! Au să iasă din pămînt!

TYLTYL: Nu mai tremura aşa... N—au să iasă decît o clipă...

MYTYL: Dar şi tu tremuri. O să fie înfricoşător!...

TYLTYL: E timpul: să nu pierdem momentul...

Tyltyl roteşte Diamantul. Urmează un minut de tăcere şi de nemişcare înfricoşătoare; după care, încet—încet crucile încep să se clatine, mormintele se deschid, lespezile se ridică.

MYTYL: (ghemuindu—se lîngă Tyltyl): Ies!... Uite—i!...

Apoi din mormintele larg căscate încolţeşte treptat o floare, la—nceput subţire şi timidă ca un abur, apoi albă şi imaculată şi tot mai deasă, tot mai înaltă, mai îmbelşugată şi mai minunată, care încet—încet dar irezistibil se întinde peste tot, transformînd cimitirul într—un fel de grădină feerică şi sărbătorească, asupra căreia nu întîrzie să se reverse primele raze ale zorilor. Roua străluceşte, florile se deschid, vîntul murmură prin frunze, albinele zumzăie, păsărelele se trezesc şi umplu văzduhul cu beţia primelor imnuri de slavă închinate soarelui şi vieţii. Uluiţi şi orbiţi de această privelişte, Tyltyl şi Mytyl, ţinîndu—se de mînă, fac cîţiva paşi printre flori, căutînd urmele mormintelor.

MYTYL (căutînd prin iarbă): Unde sînt morţii?

TYLTYL (la fel): Nu sînt morţi...

CORTINA

TABLOUL 8. ÎN FAŢA CORTINEI CARE REPREZINTĂ NORI MINUNAŢI

Intră Tyltyl, Mytyl, Lumina, Cînele, Pisica, Pîinea, Focul, Zahărul, Apa şi Laptele,

LUMINA: Cred că de astă dată am pus mîna pe Pasărea Albastră. Trebuia să mă gîndese la lucrul ăsta de la început... De—abia azi—dimineaţă, împrospătîndu—mi puterile în lumina răsăritului, mi—a picat în gînd ideea asta, ca o rază din cer... Sîntem la intrarea grădinilor fermecate, în care se află strînse la un loc, în paza Destinului, toate Bucuriile, toate Fericirile Omului...

TYLTYL: Sînt multe? O să avem şi noi parte de ele? Sînt mici?

LUMINA: Sînt şi mai mărunte şi mai mari, şi mai de rînd şi mai delicate, unele foarte frumoase şi altele mai puţin... Dar cele mai urîte au fost date afară din grădini acum cîtva timp şi şi—au căutat adăpost la Nenorociri. Fiindcă, să ştii, Nenorocirile locuiesc într—o peşteră învecinată, care dă în grădina Fericirilor, fiind despărţită de ea numai printr—un soi de abur sau de perdea subţire pe care, cînd suflă dinspre culmile Dreptăţii sau din adîncurile Eternităţii, vîntul o ridică în fiecare clipă... Acum trebuie să ne pregătim şi să luăm unele măsuri de prevedere. De obicei, Fericirile sînt bune, totuşi unele sînt mai primejdioase şi mai viclene decît Nenorocirile cele mai grele...

PÎINEA: Am o idee! Dacă sînt primejdioase şi viclene n—ar fi mai bine s—aşteptăm la poartă, ca să le putem veni în ajutor copiilor dacă ar fi siliţi să fugă...

CÎINELE : Ba de loc! ba de loc!... Vreau să merg pretutindeni cu micii mei stăpîni! Cui îi e frică să rămînă la poartă! N—avem nevoie (privind Pîinea:) nici de mişei, (privind Pisica:) nici de trădători...

FOCUL: Eu merg!... Pare să fie vesel acolo... Se dansează tot timpul...

PÎINEA: Se şi mănîncă?

APA (oftind): N—am cunoscut nicicînd nici cea mai mică Fericire !... Vreau şi eu să văd în sfîrşit una!

LUMINA: Linişte! Nu v—a cerut nimeni părerea... Iată ce am hotărît: Cîinele, Pîinea şi Zahărul îi vor întovărăşi pe copii. Apa are să stea afară, fiindcă—i prea rece, iar Focul fiindcă prea e zurbagiu. Sfătuiesc şi Laptele să rămînă la poartă fiindcă se înfierbîntă repede ; cît despre Pisică, să facă cum îi e voia...

CÎINELE: Îi e frică !...

PISICA : Eu merg să dau ziua bună cîtorva Nenorocirii care—mi sînt vechi prietene şi locuiesc alături de Fericiri...

TYLTYL: Şi tu, Lumină, nu vii?...

LUMINA: Nu pot intra aşa la Fericiri, cele mai multe nu suportă prezenţa mea... Dar am cu mine vălul

cel des cu care mă acopăr cînd îi cercetez pe cei fericiţi. (Desface un văl lung în care se înfăşoară cu grijă.) Nu se cade ca vreo rază strecurată din sufletul meu să le sperie, fiindcă sînt destule Fericiri care se tem şi sînt nefericite... Aşa, nici cele mai puţin frumoase şi nici chiar cele mai corpolente nu vor avea a se teme de nimic...

Cortina se deschide descoperind Tabloul 9.

TABLOUL 9. GRĂDINA FERICIRILOR

Cînd se deschide cortina, în grădină, pe primul plan, se vede un fel de sală mare formată din coloane înalte de marmoră. Draperii grele de purpură susţinute de şnururi împletite din fir de aur, întinse între coloane, ascund fundul grădinii. Arhitectura aminteşte momentele cele mai senzuale şi mai somptuoase ale Renaşterii veneţiene sau flamande (Veronese şi Rubens). Pretutindeni ghirlande, cornuri ale abundenţei, torsade, vase, statui, podoabe aurite. La mijloc, o masivă masă de matostat şi argint aurit, pe care sînt numeroase candelabre, cristale, vase de aur şi de argint. Masa este supraîncărcată cu fel şi fel de mîncăruri ca—n basme. Printre mormanele de vînaturi, fructe exotice, printre căni şi *amfore* răsturnate, mănîncă, beau, urlă, cîntă, se agită, se tăvălesc, sau dorm cele mai mari Fericiri de pe Pămînt. Sînt făpturi enorme, necrezut de grase şi roşii la faţă, înveşmîntate în catifea şi brocart şi poartă coroniţe de aur bătute cu perle şi alte nestemate. Sclave frumoase aduc neîncetat farfurii încărcate cu mîncăruri frumos împodobite şi băuturi spumoase. Muzică vulgară, veselă şi zgomotoasă în care domină alămurile. Scena este scăldată într—o lumină roşie, apăsătoare.

Tyltyl, Mytyl, Cîinele, Pîinea şi Zahărul, la început sfioşi, se înghesuie în jurul Luminii, în dreapta, în primul plan. Fără să zică nimic, Pisica se îndreaptă spre fund, dreapta, ridică o perdea întunecată şi dispare.

TYLTYL: Cine sînt boierii ăştia graşi, care petrec şi mănîncă atîtea bunătăţi?...

LUMINA: Sînt cele mai mari Fericiri de pe Pămînt, cele care se pot vedea cu ochiul liber. Se poate, deşi nu prea cred, ca Pasărea Albastră să se fi rătăcit o clipă pe aici. De aceea, nu roti încă Diamantul. Deocamdată, ca să ne facem datoria, să cercetăm această parte a sălii.

TYLTYL: Ne putem apropia?

LUMINA: Bineînţeles. Deşi cam vulgari şi destul de prost crescuţi, nu sînt răi...

MYTYL: Vai ce prăjituri bune au!...

CÎINELE: Şi vînat şi cîrnaţi! şi pulpe de miel şi ficat de viţel! (Sentenţios:) Nimic pe lume nu e mai bun şi mai gustos decît ficatul de viţel!...

PÎINEA: Afară de Pîinile Duble plămădite din cea mai fină făină de grîu! Au nişte Pîini grozave!...Ce frumoase sînt! Ce frumoase!... Şi—s mai mari ca mine!

ZAHĂRUL: Mă iertaţi, mă iertaţi! Daţi—mi voie! Daţi—mi voie!... Nu vreau să jignesc pe nimeni, dar nu uitaţi zahăricalele care constituie fala acestei mese şi a căror strălucire şi bogăţie întrece, dacă mă pot exprima astfel, tot ce există în această sală şi în orice alt loc...

TYLTYL: Par atît de mulţumite şi fericite!... şi ţip, rîd, cîntă !... Cred că ne—au văzut...

Într—adevăr, o duzină de Fericiri s—au sculat de la masă şi ţinîndu—se de pîntec se apropie greoi de

grupul copiilor.

LUMINA: Nu te teme, sînt foarte primitori. Cred că vin să te poftească la ospăţ... Nu primi, nu primi nimic, ca nu cumva să uiţi de treaba pe care o ai de făcut...

TYLTYL: Cum? Nici măcar o prăjiturică? Par atît de bune, atît de proaspete, aşa frumos îmbrăcate în glazură, aşa bogat împodobite cu fructe zaharisite, umplute cu atîta frişcă !

LUMINA: Sînt primejdioase, ar putea să—ţi frîngă voinţa. Trebuie să ştii să renunţi la unele lucruri de dragul datoriei pe care trebuie să o îndeplineşti. Refuză cuviincios, dar hotărît. Iată—i...

CĂPETENIA FERICIRILOR (întinzîndu—i mîna): Bună ziua, Tyltyl!

TYLTYL: Mă cunoaşteţi?... Cine sînteţi?

CĂPETENIA MARILOR FERICIRI : Sînt cea mai mare dintre Fericiri, — Fericirea De—a Fi Bogat, şi în numele fraţilor mei vin să vă rog ca împreună cu familia să binevoiţi a cinsti prin prezenţa voastră ospăţul nostru cel fără sfîrşit. Vă veţi afla în mijlocul a tot ce are lumea mai bun, în mijlocu adevăratelor şi Marilor Fericiri de pe acest Pămînt. Permiteţi—mi să vă prezint pe cele mai în semnate. Iată, acesta e ginerele meu, Fericirea De A Fi Proprietar, care e burtos ca o pară. Iată şi Fericirea Vanităţii Satisfăcute, cu obrazul umflat... (Acesta salută protector.) Iată acum Fericirea De A Bea Atunci Cînd Nu Ţi—e Sete şi Fericirea De A Mînca Atunci Cînd Nu Ți—e foame. Sînt gemene şi au picioarele de macaroane. (Aceste două Fericiri salută clătinîndu—se.) Iată Fericirea De A Nu Şti Nimic, care e surdă ca un calcan... şi Fericirea De A Nu—nţelege Nimic, care e oarbă ca o cîrtiță. Fericirea De—a Nu Face Nimic şi Fericirea De A Dormi Mai Mult Decît Trebuie, cu mîini de miez de pîine şi ochi din peltea de piersici. Iată în sfîrşit Rîsu—n Hohote, care a căscat pînă la urechi, şi căruia nu—i poate rezista...

Rîsu—n Hohote salută, strîmbîndu—se de rîs.

TYLTYL (arătînd cu degetul o Mare Fericire ce se ţine cam deoparte): Şi aceea care nu—ndrăzneşte să se apropie şi ne—ntoarce spatele?...

CĂPETENIA MARILOR FERICIRI : Lasă, e o Fericire care se cam sfieşte şi nu poate fi prezentată copiilor... (Luîndu—l de mînă pe Tyltyl:) Dar poftiţi! Să reîncepem ospăţul! E a douăsprezecea oară ce tot reîncepem de azi—dimineaţă. Nu vă aşteptam decît pe voi. Auziţi, toţi comesenii vă cheamă în gura mare. Nu vi—i pot prezenta pe toţi, prea sînt mulţi... (Oferind braţul copiilor:) Daţi—mi voie să vă conduc la locurile de cinste...

TYLTYL: Vă mulţumesc foarte mult, domnule... Îmi pare nespus de rău... Nu pot deocamdată... Sîntem foarte grăbiţi, căutăm Pasărea Albastră. Nu ştiţi cumva unde se ascunde?

CĂPETENIA MARILOR FERICIRI: Pasărea Albastră?... Ia stai... Da, da, mi—aduc aminte... mi s—a vorbit cîndva... Mi se pare că e o pasăre care nu e bună de mîncat... În orice caz, n—a apărut niciodată pe masa noastră... Asta înseamnă că nu e nimic de capul ei... Dar nu—ţi face sînge rău, avem noi atîtea alte lucruri mai grozave... O să împărtăşiţi viaţa noastră şi o să vedeţi tot...

TYLTYL: Ce faceţi?

CĂPETENIA MARILOR FERICIRI: Păi, tot timpul, îndeletnicirea noastră este să nu facem nimic. N—avem o clipă de odihnă... Trebuie să bem, trebuie să mîncăm, trebuie să dormim... E istovitor...

TYLTYL: Şi e distractiv?

CĂPETENIA MARILOR FERICIRI: Sigur că da... Trebuie, altceva nici nu există pe acest Pămînt...

LUMINA: Credeţi?

CĂPETENIA MARILOR FERICIRI (încet către Tyltyl, arătând Lumina cu degetul): Cine e această tînără prost crescută?

În timpul acestei conversaţii, mai multe Fericiri Mari de rangul al doilea au tăbărît asupra Cîinelui, Zahărului şi Pîinii şi au reuşit să—i ducă la masa ospăţului. Deodată Tyltyl îi zăreşte la masă pe cei trei, care, aşezaţi în mijlocul gazdelor, mănîncă, beau şi zburdă nebuneşte.

TYLTYL (către Lumină): Uite, Lumină, s—au aşezat la ospăţ!

LUMINA; Cheamă—i! Altfel o să iasă bucluc...

TYLTYL: Tylo!... Tylo!... aici!... Aici, numaidecît, n—auzi? Şi tu, Pîine, şi tu, Zahărule, cin' v—a dat voie să vă depărtaţi de mine? Ce faceţi acolo?

PÎINEA (cu gura plină): N—ai putea să vorbeşti mai cuviincios cu noi?...

TYLTYL: Ce? Pîinea îndrăzneşte să mă tutuiască?... Ce te—a găsit?... Şi tu, Tylo!... Aşa m—asculţi tu pe mine?... Hai, vin—aici!... În genunchi, în genunchi... Mai repede!

CÎINELE (din capul mesei, cu voce scăzută): Eu cînd mănînc nu mai aud nimic, nu mai ştiu de nimeni şi de nimic...

ZAHĂRUL (mieros): Iartă—ne, dar nu putem să plecăm aşa, fără să supărăm pe drăgălaşele noastre gazde...

CĂPETENIA MARILOR FERICIRI: Vedeţi!... Urmaţi—le pilda... Sînteţi aşteptaţi... Nu admitem să ne refuzaţi... O să vă luăm cu de—a sila... Hai, fraţilor, daţi—mi o mînă de ajutor... Să—i tîrîm cu forţa la masă, să fie fericiţi fără voia lor!...

Strigînd şi ţopăind de bucurie, toate Fericirile cele Mari tîrăsc copiii, care se zbat. Rîsu—n Hohote o prinde pe Lumină de talie.

LUMINA: Roteşte Diamantul, e timpul!

Tyltyl execută porunca Luminii. Imediat, o lumină nespus de pură, trandafirie, dulce şi transparentă, inundă scena. Greoaiele ornamente din primul plan, grelele draperii roşii se desprind şi dispar, descoperind o grădină ca în basme, în care domnesc pacea şi seninătatea. Grădina este ca un palat de verdeaţă cu perspective armonioase, în care splendoarea frunzişului luminos şi îmbelşugat, dar totodată bine ordonat, în care beatitudinea feciorelnică a florilor precum şi prospeţimea şi voioşia apelor ce curg, ţîşnesc şi şiroiesc din toate părţile, poartă parcă pînă la orizont ideea de fericire. Masa de ospăţ se scufundă şi dispare fără urmă, iar în clipa în care Lumina cea pură năvăleşte pe scenă, catifelele, brocarturile şi coroanele Fericirilor celor Mari zboară, se sfîşie şi cad la pămînt o dată cu măştile vesele ale comesenilor buimaci. Aceştia se dezumflă văzînd cu ochii, ca nişte băşici sparte, şi se privesc unul pe altul, clipind des, din pricina luminii neobişnuite care le supără ochii. Văzîndu—se în sfîrşit aşa cum sînt în realitate, adică goi, hidoşi, fleşcăiţi, falnici, încep să urle ruşinaţi şi înspăimîntaţi. Printre urletele lor se disting cele ale Rîsului în Hohote, care le domină pe celelalte. Doar Fericirea De A Nu Înţelege Nimic rămîne liniştită. Celelalte Fericiri se zbat înspăimîntate, căutînd să fugă, nădăjduind să găsească unghere mai întunecoase prin care să se ascundă. Dar în grădina orbitoare de lumină nu mai e nici o umbră. De aceea, neavînd încotro, cei mai mulţi se hotărăsc să treacă dincolo de perdeaua care, într—un colţ la dreapta, acoperă intrarea în peştera Nenorocirilor. De fiecare dată cînd careva, cuprins de panică, ridică perdeaua, se aud izbucnind din adîncul Peşterii o furtună de ocări şi blesteme. Cîinele, Pîinea şi Zahărul se întorc acum abătuţi lîngă copii şi se ascund vinovaţi în spatele lor.

TYLTYL (privind cum se risipesc Marile Fericiri): Doamne, ce urîte mai sînt!... Unde se duc?...

LUMINA: Cred, zău, că şi—au pierdut capul... Se duc să—şi caute adăpost la Nenorociri, unde mi—e teamă că au să rămînă pentru totdeauna...

TYLTYL (privind uimit în jurul său): Oh, ce grădini frumoasă, ce grădină minunată!... Unde sîntem?

LUMINA: Sîntem în acelaşi loc, doar ochii tăi şi—au schimbat felul de a vedea... Văd acum adevărata faţă a lucrurilor... Putem distinge acum esența Fericirilor care înfruntă chiar şi Lumina diamantului.

TYLTYL: Ce frumos!... Ce vreme frumoasă! Ai crede că sîntem în plină vară... Uite, parcă se apropie şi parcă vor să intre în vorbă.

Într—adevăr, făpturi îngereşti, care parcă s—au trezit dintr—un somn lung, încep să populeze grădina. Ele se mişcă armonios, lunecînd parcă printre arbori, înveşmîntate, în rochii luminoase. Culorile rochiilor sînt subtile şi suave: culoarea bobocului de trandafir, a surîsului apelor, a azurului dimineţii, a chihlimbarului etc.

LUMINA: Iată cîteva Fericiri Binevoitoare care ne vor desluşi...

TYLTYL: Le cunoşti?...

LUMINA; Da, le cunosc pe toate; le vizitez adesea, fără să ştie cine sînt...

TYLTYL: Da, ce multe, ce multe... Răsar din toate părţile !...

LUMINA: Altădată erau şi mai multe. Dar Fericirile cele Mari le—au făcut mult rău.

TYLTYL: Nu—i nimic, şi aşa sînt destule...

LUMINA: Ai să mai vezi încă alte multe Fericiri, pe măsură ce puterea Diamantului are să pună stăpînire pe grădină. Pe Pămînt sînt mult mai multe Fericiri decît îşi închipuie Oamenii, dar cei mai mulţi nu ştiu să le vadă..

TYLTYL: Uite, vin spre noi nişte făpturi mărunţele, hai să le ieşim înainte...

LUMINA: Nu—i nevoie, cele pe care vrem să le cunoaştem au să treacă pe aici. N—avem timp să facem cunoştinţă cu toate.

Un grup de Fericiri Mărunte, alergînd şi rîzînd voios, ies din tufişuri şi joacă o horă împrejurul copiilor.

TYLTYL: Ce frumoase sînt, ce frumoase!... De unde vin, cine sînt?

LUMINA: Sînt Fericirile Copiilor.

TYLTYL: Pot să le vorbesc?

LUMINA: Nu. Cîntă, dansează, rîd, dar încă nu vorbesc...

TYLTYL (fără astîmpăr): Bună ziua! Bună ziua! Ia te uită la dolofanul acela care rîde... Ce obrăjori frumoşi mai au şi ce veştminte frumoase... Toată lumea e bogată aici?...

LUMINA : Ba nu, aici, ca pretutindeni, sînt mult mai mulţi săraci, decît bogaţi...

TYLTYL: Unde sînt săracii?...

LUMINA: Nu—i poţi deosebi... Fericirea unui copil e totdeauna înveştmîntată cu tot ce—i mai frumos pe pămînt, şi în cer...

TYLTYL: (nemaiputînd sta locului): Aş vrea să dansez cu ei...

LUMINA: Nu se poate... n—avem timp... Văd că Pasărea Albastră nu—i aici... De altfel, sînt grăbiţi, vezi, s—au şi dus... Nici ei n—au timp de pierdut, fiindcă copilăria e aşa de scurtă...

O altă ceată de Fericiri Mărunte, ceva mai mari decît cele dinainte, năvălesc în grădină, cîntînd cît le ţine gura: „Iată—i! Iată—i! Ne văd! Ne văd!..." şi dansează în jurul copiilor o farandolă[4] *voioasă, după care o Fericire care pare a fi conducătoarea grupului înaintează spre Tyltyl, întinzîndu—i mîna.*

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: Bună ziua, Tyltyl!

TYLTYL: Încă una care mă cunoaşte! (Către Lumină:)Am început să fiu cunoscut peste tot. Tu cine eşti?

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: Nu mă cunoşti?...Fac prinsoare că nu recunoşti pe nici unul dintre noi.

TYLTYL (destul de încurcat): Nu... Nu ştiu... Nu mi—aduc aminte să vă fi văzut...

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: Aţi auzit?... Eram sigură!... Nu ne—a văzut niciodată... (Toate celelalte Fericiri din grup pufnesc în rîs.) Dar, micul meu Tyltyl, tu nu ne cunoşti decît pe noi!... Doar sîntem mereu în jurul tău! Mîncăm, bem, ne trezim şi respirăm, trăim cu tine...

TYLTYL: Da, da, aşa e... da, ştiu, îmi aduc aminte... Dar aş vrea să ştiu cum vă cheamă...

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: Văd bine că nu ştii nimic... Sînt Căpetenia Fericirilor Casei Tale; şi astea sînt celelalte Fericiri care sălăşluiesc în casa ta...

TYLTYL: Există Fericiri acasă...?

Fericirile pufnesc în rîs.

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: L—aţi auzit!... Întrebi dacă există fericiri în casa ta?...Bine, nenorocitule, e plină de Fericiri; aşa de plină că—i gata să se reverse pe uşi şi pe ferestre... Noi rîdem, noi cîntăm, noi înveselim casa de spargem pereţii şi ridicăm acoperişul, dar orice am face tu nu vezi şi nu auzi nimic. Nădăjduiesc că pe viitor ai să fii mai cu luare—aminte... Pîna una, alta, strînge mîna Fericirilor mai de seamă... Aşa, cînd ai să te întorci acasă, ai să le recunoşti mai uşor... Şi la sfîrşitul unei zile frumoase, vei putea să le încurajezi cu un surîs, să le spui un cuvînt drăguţ, de mulţumire, fiindcă într—adevăr fac tot ce le stă în putere ca să—ţi fie viaţa uşoară şi plăcută... Mai întîi, eu, care sînt totdeauna gata să te slujesc, Fericirea De A Fi Sănătos... Nu sînt cea mai frumoasă, dar sînt cea mai importantă dintre Fericirile Casei Tale. Ei, ai să mă recunoşti?... Aceasta—i Fericirea Aerului Curat, care e aproape transparentă... Aceasta—i Fericirea De a—şi Iubi Părinţii, care e îmbrăcată în cenuşiu şi e

---

[4] Prins popular din sud—estul Franţei.

mereu puţin tristă, fiindcă nimeni nu o bagă în seamă niciodată... Iată şi Fericirea Cerului Senin, fireşte, înveşmîntată în albastru; şi Fericirea Pădurii, fireşte, îmbrăcată în verde şi pe care ai s—o vezi ori de cîte ori ai să priveşti pe fereastră... Iată apoi Fericirea Orelor însorite, ale cărei veşminte au strălucirea Diamantului şi Fericirea Primăverii, învăluită în smarald vaporos...

TYLTYL: Şi sînteţi la fel de frumoase în fiecare zi?...

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI : Sigur că da, dacă deschizi bine ochii în fiecare zi e sărbătoare, în fiecare zi e duminică, în toate casele. Pe urmă, cînd se lasă seara, iată că vine Fericirea Apusurilor De Soare, care e mai frumoasa decît toate reginele din lume şi după ea apare Fericirea De A Vedea Ivindu—se Stelele, înveşmîntată în aur ca zeii de altădată... Apoi, cînd e vreme rea, iată că se arată Fericirea Ploii, acoperită cu mărgăritare, şi Fericirea Focului De Iarnă care încălzeşte mîinile îngheţate sub frumoasa ei manta de purpură... Şi nici n—o mai amintesc pe cea mai dulce între toate, Fericirea Gîndurilor Nevinovate, care e cea mai curată dintre noi, fiindcă e soră cu Marile Bucurii Senine, pe care ai să le vezi curînd... Pe urmă, uite... Dar, zău, prea sînt multe... N—am mai termina niciodată şi trebuie să dau de ştire Marilor Bucurii, care sînt colo sus, în fund, lîngă porţile cerului, şi încă nu ştiu că aţi sosit... Am să trimit la ele Fericirea De a Alerga Prin Rouă Cu Picioarele Goale, care e cea mai sprintenă... (Către Fericirea De a Alerga Prin Rouă Cu Picioarele Goale, care se apropie săltînd ca o căprioară:) Du—te!

În clipa asta, un drăcuşor de copil în tricou negru se apropie de Tyltyl croindu—şi drum prin mulţime şi scoţînd strigăte nearticulate. Drăcuşorul începe să ţopăie ca un nebun în jurul lui Tyltyl, dîndu—i pe furiş bobîrnace, scatoalce şi lovindu—l cu piciorul.

TYLTYL (năucit şi mîniat): Cine mai e şi sălbaticul ăsta?

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI : Of! Iar Fericirea De a Fi Nesuferit care a scăpat din peştera Nenorocirilor. Nu mai ştim unde s—o închidem. Fuge de peste tot şi nici Nenorocirile nu mai vor s—o adăpostească.

Drăcuşorul continuă să se hîrjonească cu Tyltyl care zadarnic încearcă să se apere, apoi, deodată, rîzînd cu hohote, dispare fără nici un motiv, cum a şi venit.

TYLTYL: Ce—a păţit? E puţin cam într—o parte?

LUMINA: Nu ştiu. Cam aşa eşti şi tu cînd nu eşti cuminte. Dar ar trebui să întrebăm de Pasărea Albastră. Căpetenia Fericirilor Casei Tale s—ar putea să ştie unde e...

TYLTYL: Unde e?

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: Nu ştie unde e Pasărea Albastră!

Toate Fericirile Casei izbucnesc în rîs.

TYLTYL (jignit): Da, nu ştiu... Nu—i nimic de rîs în asta...

Noi hohote de rîs.

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: Haide, nu te supăra... şi apoi, să fim serioşi... Nu ştie, şi pace. Ce vreţi, nu e întru nimic mai caraghios decît cei mai mulţi Oameni... Dar iată, mica Fericire De a Alerga Prin Rouă Cu Picioarele Goale a şi dat de ştire Marilor Bucurii, şi acum, iată, vin spre noi...

Făpturi îngereşti, înalte, îmbrăcate în rochii luminoase, se apropie încetişor.

TYLTYL: Ce frumoase sînt!... Dar de ce nu rîd?..Nu sînt fericite?

LUMINA: Omul nu este totdeauna cel mai fericit cînd rîde.

TYLTYL: Dar cine sînt?

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: Sînt Marile Bucurii....

TYLTYL: Le ştii numele?...

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: Fireşte, ne jucăm adesea cu ele... Iată, mai întîi, aceea care păşeşte în frunte este Marea Bucurie De a Fi Drept, care zîmbeşte de fiecare dată cînd o nedreptate a fost reparată — fiind prea tînără, eu încă n—am văzut—o surîzînd niciodată. În urma ei vine Bucuria De a Fi Bun, care e cea mai fericită, dar şi cea mai tristă ; avem mult de furcă cu ea ca s—o împiedicăm să nu se ducă la Nenorociri, să le mîngîie.. La dreapta ei e Bucuria Trebii Îndeplinite alături de Bucuria De a Gîndi. Apoi vezi, aceea e Bucuria De a Înţelege, care—şi caută mereu sora: Fericirea De a Nu Înţelege Nimic.

TYLTYL: Păi, pe Sora ei am văzut—o. S—a dus la Nenorociri, împreună cu Marile Fericiri.

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: Eram sigură!... A luat—o razna. Pentru că s—a înhăitat cu stricaţi s—a stricat şi ea de tot. Dar să nu—i spui nimic soră—si.. S—ar duce s—o caute şi atunci am pierde una din cele mai frumoase Bucurii... Uite, încă una dintre Marile Bucurii, Bucuria De a Vedea Ce—i Frumos, care în fiecare zi adaugă cîteva raze luminii care domneşte aici...

TYLTYL: Şi—acolo departe, departe, în norii aceia aurii, cine e făptura pe care abia o zăresc, ridicîndu—mă în vîrful picioarelor?...

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: E Marea Bucurie De a Iubi. Dar orice ai face, e zadarnic, eşti încă prea mic ca s—o vezi întreagă...

TYLTYL: Şi colo în fund de tot, făpturile acelea acoperite de văluri, care stau locului, cine sînt?...

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: Bucuriile pe care Oamenii încă nu le cunosc...

TYLTYL: Ce au cu noi celelalte?... De ce se depărtează de noi?

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI : Merg în întîmpinarea unei alte Bucurii, poate cea mai curată din cîte sînt aici...

TYLTYL: Care?

CĂPETENIA FERICIRILOR CASEI: N—o recunoşti încă?... Priveşte mai bine, deschide bine ochii şi priveşte pînă în inima sufletului tău!... Te—a văzut!... te—a văzut!... Aleargă încoace întinzîndu—ţi brațele!... E bucuria mamei tale, e Bucuria Fără Pereche a Dragostei De Mamă!

După ce au aclamat—o celelalte Bucurii, venite din toate părţile, se depărtează în tăcere, făcînd loc Dragostei de Mamă.

DRAGOSTEA DE MAMĂ: Tyltyl! Şi Mytyl! Voi, cum, pe voi vă regăsesc aici!... Nu mă

aşteptam!...Eram aşa de singură acasă, şi iată că amîndoi aţi suit pînă la cer, unde sufletele tuturor mamelor radiază de bucurie vie... Dar mai întîi, sărutaţi—mă, sărutaţi—mă cît puteţi!... Veniţi amîndoi în braţele mele, nimic pe lume nu poate da mai multă fericire... Tyltyl, tu nu te bucuri?... Nici tu, Mytyl? Nu recunoaşteţi dragostea mamei voastre?... Dar priviţi—mă, nu sînt ochii mei, buzele mele şi braţele mele?

TYLTYL: Ba da, le recunosc, dar nu ştiam... Semeni cu mama, dar eşti mult mai frumoasă...

DRAGOSTEA DE MAMĂ: Fără îndoială, eu nu îmbătrînesc, şi fiecare zi care trece îmi aduce putere, tinereţe, fericire... Fiecare surîs al tău mă uşurează de povara unui an... Acasă, asta nu se vede, dar aici se vede tot, şi acesta e adevărul...

TYLTYL (uimit, o priveşte îndelung, îmbrăţişînd—o iară şi iară): Şi rochia asta frumoasă, din ce—i făcută? Mătase, argint, sau mărgăritare...?

DRAGOSTEA DE MAMĂ: Nu, e din sărutări, din priviri şi mîngîieri... Fiecare sărutare pe care o dăm îi adaugă o rază de lună sau de soare...

TYLTYL: Curios, n—aş fi crezut niciodată că eşti atît de bogată... Unde ţineai ascunsă rochia asta?... În dulapul pe care—l ţine tata sub cheie?...

DRAGOSTEA DE MAMĂ: Ba nu, o port mereu, dar nu se vede, fiindcă nu vedem nimic cînd ochii ne sînt închişi... Toate mamele sînt bogate cînd îşi iubesc copiii... Nici una nu e nici săracă, nici urîtă, nici bătrînă... Dragostea lor e de totdeauna cea mai frumoasă dintre Bucurii... Şi cînd par triste, e destul o sărutare pe care s—o primească, sau s—o dea, pentru ca toate lacrimile să se schimbe în stele în fundul ochilor lor.

TYLTYL (privind—o uimit): Da, da, e adevărat, ochii tăi sînt plini de stele... Şi sînt cu adevărat ochii tăi, dar mult mai frumoşi... Şi mîna e a ta, are şi ineluşul... Chiar şi arsura aceea pe care ţi—ai făcut—o într—o seară cînd ai aprins lampa... Dar e mult mai albă şi ce piele fină are... Ai spune că radiază lumină... Nu munceşte ca mămica de acasă?

DRAGOSTEA DE MAMĂ: Ba da, e aceeaşi; n—ai văzut că devine mai albă şi mai luminoasă ori de cîte ori te mîngîie?...

TYLTYL: E uimitor, mamă, e vocea ta, dar vorbeşti altfel, mai plăcut decît vorbeşti acasă...

DRAGOSTEA DE MAMĂ: Acolo—s multe de făcut şi n—am timp... Dar ceea ce nu se spune se înţelege totuşi... Acum că m—ai văzut, cînd ai să te—ntorci mîine în coliba noastră, ai să mă recunoşti şi în rochia mea cîrpită?...

TYLTYL: Nu, nu vreau să mă întorc... Fiindcă eşti aici, vreau să rămîn cît stai şi tu aici...

DRAGOSTEA DE MAMĂ: Dar e acelaşi lucru, sînt acolo, sîntem acolo.".. Tu n—ai venit aici decît ca să—ţi dai seama şi ca în sfîrşit să înveţi cum trebuie să mă vezi cînd mă vezi acolo... Înţelegi, Tyltyl, dragul meu?... Tu te crezi în cer, dar cerul e peste tot unde ne îmbrăţişăm... Nu sînt două mame şi tu n—ai altă mamă afară de mine... Fiecare copil n—are decît o mamă mereu aceeaşi, mereu cea mai inimoasă, dar trebuie s—o cunoască şi să ştie s—o privească. Dar cum ai reuşit s—ajungi aici şi să găseşti calea pe care Oamenii o caută de cînd sînt pe Pămînt?

TYLTYL (arătînd Lumina, care s—a dat discret la o parte): Ea mi—a fost călăuză...

DRAGOSTEA DE MAMĂ: Cine e?

TYLTYL: Lumina...

DRAGOSTEA DE MAMĂ: N—am văzut—o niciodată... Am auzit că te îndrăgeşte şi că este foarte bună. Dar de ce se ascunde?... Nu—şi arată niciodată faţa?

TYLTYL: Ba da, dar îi e frică că Fericirile ar fi cuprinse de teamă dacă ar vedea prea limpede..

DRAGOSTEA DE MAMĂ: Vasăzică, nu ştie că n—o aşteptăm decît pe ea... (Chemînd celelalte Bucurii:) Veniţi, veniţi, suratelor! Veniţi, alergaţi toate. A venit în sfîrşit Lumina să ne vadă!"!...

Freamăt în rîndul Marilor Bucurii care se apropie. Strigăte: „Lumina e aici!... Lumina! Lumina!..."

BUCURIA DE A ÎNŢELEGE (dînd la o parte toate celelalte Bucurii ca să îmbrăţişeze Lumina): Tu eşti Lumina şi noi nu ştiam!... Şi sînt ani şi ani, şi ani de cînd te aşteptăm. Mă recunoşti?... Sînt Bucuria De a Înţelege, care te caută de atîta amar de vreme... Sîntem tare fericite dar nu vedem dincolo de noi înşine...

BUCURIA DE A FI DREPT: (Îmbrăţişînd la rîndul ei Lumina): Mă recunoşti?... Sînt Bucuria De a Fi Drept care te—a rugat atît... Sîntem tare fericite, dar nu vedem dincolo de umbra noastră...

BUCURIA DE A VEDEA CE—I FRUMOS (Îmbrătişind—o şi ea): Dar pe mine mă ştii?... Bucuria De a Vedea Ce—i Frumos, care tare mult te—a îndrăgit... Noi sîntem tare fericite, dar nu vedem decît visele noastre...

BUCURIA DE A ÎNŢELEGE: Hai, hai, surioară, nu ne mai face să te aşteptăm... Sîntem îndeajuns de tari, îndeajuns de curate... Îndepărtează deci vălurile acelea care ne ascund încă ultimele adevăruri şi cele din urmă fericiri... Iată, toate surorile mele îngenunche la picioarele tale... eşti regina noastră şi răsplata noastră...

LUMINA (strîngîndu—şi mai bine vălurile): Surioarelor, frumoasele mele surate, ascult porunca Stăpînului meu... N—a venit încă ceasul, dar el va suna poate şi atunci am să vin fără teamă şi fără umbre... Adio, ridicaţi—vă, în aşteptarea zilei ce va veni curînd să ne mai îmbrăţişăm o dată, ca nişte surori regăsite...

DRAGOSTEA DE MAMĂ (îmbrăţişînd Lumina): Ai fost atît de bună cu sărmanii mei micuţi...

LUMINA: Am să fiu pururea bună cu cei ce se iubesc...

BUCURIA DE A ÎNŢELEGE (apropiindu—se de Lumină): Ultimul sărut să fie pe fruntea mea.

Se îmbrăţişează îndelung şi cînd se despart şi ridică capul în ochii lor se văd lacrimi.

TYLTYL (mirat): De ce plîngeţi? (Privind şi celelalte Bucurii:) Uite! Plîngeţi şi voi... Dar de ce aveţi cu toţii ochii plini de lacrimi?

LUMINA: Tăcere, Copilul meu.

CORTINA

ACTUL V

TABLOUL 10. REGATUL VIITORULUI

Sălile nemărginite ale Palatului Albastru, în care aşteaptă copiii ce se vor naşte. Infinite şiruri de coloane de safir care susţin bolţi de peruzea. Totul, aici, de la lumină şi de la lespezile de lapislázuli şi pînă la pulberea care pluteşte în zare, unde se pierd ultimele bolţi, pînă la cele mai mici obiecte, e de un albastru nereal, intens, feeric. Numai capitelurile şi soclurile coloanelor, cheile de boltă, cîteva jilţuri, cîteva banchete circulare sînt de marmoră albă sau de alabastru. La dreapta, între coloane, porţi mari de opal. Aceste porţi cărora, spre finalul scenei, Timpul le va da *canaturile* deoparte, se deschid spre viaţa actuală şi spre cheiul Aurorei. Peste tot, populînd armonios sala, o mulţime de copii înveșmîntaţi în rochii lungi albăstrii, unii se joacă, alţii se plimbă, alţii vorbesc, gîndesc, sau visează; mulţi dorm, iar mai încolo, între coloane, mulţi lucrează la invenţiile viitoare; atît uneltele, instrumentele şi aparatele ce le construiesc, cît şi plantele, florile şi fructele pe care le cultivă sau le culeg sînt de acelaşi albastru supranatural şi luminos, ca atmosfera generală a Palatului. Printre copii, trec încolo şi încoace făpturi înalte, de o frumuseţe gravă şi majestuoasă, înveșmîntate în azuriu mai palid şi mai diafan, care par a fi îngeri.

Din stîngă intră Tyltyl, Mytyl şi Lumina, furişîndu—se printre coloanele din primul plan. Sosirea lor determină o mişcare în rîndul Copiilor Albaştri, care aleargă, din toate părţile şi se adună în jurul neobişnuiţilor vizitatori pe care—i privesc cu curiozitate.

MYTYL: Unde sînt Zahărul, Pisica şi Pîinea cea bună?

LUMINA: Nu pot să intre aici; ar cunoaşte Viitorul şi nu s—ar mai supune...

TYLTYL: Şi Cîinele?...

LUMINA: Nici el, nu e bine să ştie ce—l aşteaptă în veacurile viitoare... I—am închis în subteranele templului...

TYLTYL: Da' unde sîntem?...

LUMINA: În Regatul Viitorului, printre copiii care nu s—au născut încă. Deoarece Diamantul ne îngăduie să vedem limpede în acest ţinut pe care oamenii nu—l pot vedea, vom găsi desigur Pasărea Albastră...

TYLTYL: Sigur că Pasărea va fi albastră, fiindcă aici toate sînt albastre... (Privind în jurul lui:) Doamne, ce frumoase sînt toate!...

LUMINA: Priveşte copiii care vin alergînd...

TYLTYL: Sînt supăraţi?...

LUMINA: De loc... Vezi bine că surîd, dar sînt miraţi...

COPIII ALBAŞTRI :(venind tot mai numeroşi) : Copii Vii! Veniţi să vedeţi Copii Vii!...

TYLTYL: De ce ne numesc „Copii Vii"?

LUMINA: Fiindcă ei încă nu sînt vii!

TYLTYL: Da' atunci ce fac?...

LUMINA: Aşteaptă clipa naşterii lor..

TYLTYL: Clipa naşterii lor?...

LUMINA: Da, de aici vin toţi copiii care se nasc pe Pămîntul nostru. Fiecare îşi aşteaptă ziua... Cînd Taţii şi Mamele doresc copii, se deschid porţile cele mari pe care le vezi colo, la dreapta, şi micuţii coboară...

TYLTYL: Ce mulţi sînt! ce mulţi!...

LUMINA: Mai sînt încă mulţi... Nu—i vedem pe toţi. Gîndeşte—te de cîţi copii e nevoie pentru a popula Pămîntul pînă la sfîrşitul veacurilor... Cine ar putea spune de cîţi e nevoie?...

TYLTYL: Şi fiinţele cele mari, albastre, cine sînt?

LUMINA: Nu ştiu bine... Pare—se că sînt păzitoarele lor. Se spune că vor veni pe Pămînt după Oameni... Dar nu—i voie să—i întrebăm...

TYLTYL: De ce?

LUMINA: Fiindcă asta e taina Pămîntului...

TYLTYL: Dar cu micuţii, putem să vorbim?...

LUMINA: Desigur, trebuie să facem cunoştinţă. Uite, unul mai ciudat ca ceilalţi... Apropie—te de el şi vorbeşte—i...

TYLTYL: Ce să—i spun?...

LUMINA : Orice vrei, ca unui prieten...

TYLTYL: Pot să—i dau mîna?

LUMINA: Nici vorbă, n—o să—ţi facă nici un rău. De ce eşti aşa stingherit? Am să vă las singuri, aveţi să vă simţiţi mai la largul vostru... De altfel, am de vorbit cu Marea Fiinţă Albastră...

TYLTYL, (apropiindu—se de Copilul Albastru și întinzîndu—i mîna): Bună ziua!... (Pipăind rochia albastră a copilului:) Ce e asta?

COPILUL (punînd degetul pe pălăria lui Tyltyl): Şi asta?...

TYLTYL: Asta?... Asta e pălăria mea... Tu n—ai pălărie?...

COPILUL: Nu, la ce?...

TYLTYL: Ca să zici bună ziua... Şi pe urmă, cînd e frig...

COPILUL: Ce e aia cînd e frig?

TYLTYL: Cînd dîrdîi aşa: brn ! brrr!... şi—ţi sufli în pumni şi dai din braţe aşa... (Dă din braţe cu putere.)

COPILUL: E frig pe Pămînt?...

TYLTYL: Păi da, cîteodată, iarna, cînd n—ai foc...

COPILUL: De ce n—ai...

TYLTYL: Fiindcă costă scump, ca să cumperi lemne îţi trebuie bani...

COPILUL: Ce—i aia bani?

TYLTYL: Ăia cu care plăteşti...

COPILUL: Ah!...

TYLTYL: Unii au bani, alţii n—au de loc...

COPILUL: De ce?

TYLTYL: Pentru că nu sînt bogaţi... Tu eşti bogat? Cîţi ani ai?

COPILUL: Trebuie să mă nasc în curînd... Am să mă nasc peste doisprezece ani... E bine să te naşti?...

TYLTYL: Da... are haz!...

COPILUL: Cu tine cum a fost?...

TYLTYL: Nu—mi mai aduc aminte... E mult de—atunci...

COPILUL: Se zice că—i tare frumos Pămîntul şi cei cel vieţuiesc...

TYLTYL: Da, nu e rău... Sînt păsărele, prăjituri, jucării... unii au de toate; iar cei care n—au, pot să privească la ceilalţi...

COPILUL: Ni s—a spus că mamele ne—aşteaptă la uşă... Sînt bune, e adevărat?...

TYLTYL: Oh! Da!... Ele sînt mai bune decît toate cîte se află pe Pămînt!... Şi bunicile de asemenea; dar ele mor prea repede...

COPILUL: Mor?.., Ce e asta?...

TYLTYL: Se duc într—o seară şi nu se mai întorc niciodată...

COPILUL: De ce?...

TYLTYL: Cine ştie?... Poate fiindcă sînt triste...

COPILUL: A plecat, a ta?...

TYLTYL: Bunica?...

COPILUL: Mama sau bunica ta, parcă eu ştiu?

TYLTYL: Ah! păi nu—i acelaşi lucru!... Bunicile se duc mai întîi; e tare trist... A mea e a aşa de bună...

COPILUL: Ce—i cu ochii tăi?... Picură mărgăritare?...

TYLTYL: Nu, nu sînt mărgăritare...

COPILUL: Dar ce sînt?...

TYLTYL: Nimic, albastrul ăsta mă orbeşte puţin...

COPILUL: Cum se numeşte?...

TYLTYL: Ce?

COPILUL: Asta, care a căzut!?...

TYLTYL: Un strop de apă, atîta tot...

COPILUL: Izvorăşte din ochi?

TYLTYL: Da, cîteodată, cînd plîngi...

COPILUL: Ce e aia să plîngi?...

TYLTYL: Eu n—am plîns, e din pricina albastrului. Dar dacă aş fi plîns, tot aşa ar fi...

COPILUL: Plîngeţi des?....

TYLTYL: Băieţeii nu, dar fetiţele destul... Voi aici nu plîngeţi?...

COPILUL: Nu, eu nu ştiu...

TYLTYL! Ei bine, ai să—nveţi... De—a ce te joci, cu aripile alea albastre?

COPILUL: Astea?.... Sînt pentru invenţia pe care am s—o fac pe Pămînt...

TYLTYL: Ce invenţie?... Vasăzică ai inventat ceva?..

COPILUL: Da, nu ştiai?... Cînd am să fiu pe Pămînt va trebui să inventez un lucru care aduce fericirea...

TYLTYL: Un lucru bun de mîncat?... Ceva care face Zgomot?...

COPILUL: Nu, nu se aude nimic...

TYLTYL: Păcat...

COPILUL: Lucrez în fiecare zi... E aproape gata...Vrei să—l vezi?

TYLTYL: Sigur... Unde e?

COPILUL: Acolo, se vede de aici, între cele două coloane...

UN ALT COPIL ALBASTRU (apropiindu—se de Tyltyl şi trăgîndu—l de mînecă): Vrei să vezi ce—am născocit eu, da?

TYLTYL: Da, ce ai născocit?...

AL DOILEA COPIL: Treizeci şi trei de leacuri pentru prelungirea vieţii..Uite—te aici în sticluţele astea albastre...

AL TREILEA COPIL (ieşind din mulţime.): Eu aduc o lumină pe care nimeni n—o cunoaşte!... (Se luminează întreg ca o flacără nemaivăzută.) E destul de ciudat, nu?...

AL PATRULEA COPIL (trăgîndu—l pe Tyltyl de braţ): Vino să vezi maşina mea care zboară în văzduh ca o pasăre fără aripi!...

AL CINCILEA COPIL: Nu, nu! Întîi pe a mea care găseşte comorile ascunse în lună!...

Copiii Albaştri se îngrămădesc în jurul tui Tyltyl şi al lui Mytyl, strigînd toţi deodată: „Nu, nu, veniţi să vedeţi născocirea mea!... Nu, a mea e mai frumoasă! A mea e nemaipomenită!... A mea e toată din zahăr!...A lui n—are nici un haz!... Mi—a furat ideea!... etc." În mijlocul acestor exclamaţii dezordonate. Copiii Vii sînt împinşi înspre atelierele albastre, şi acolo fiecare dintre inventatori pune în mişcare maşina sa ideală. Învăluite de vapori albaştri şi ireali; roţi, discuri, aripi, angrenaje, scripeţi, curele de transmisiune şi alte obiecte stranii şi încă nenumite, încep să se învîrtească valvîrlej. O mulţime de aparate bizare şi misterioase îşi iau vînt şi plutesc pe sub arcade, sau se tîrăsc la picioarele coloanelor, în timp ce copiii desfăşoară hărţi şi planuri, deschid cărţi, descoperă statui azurii; aduc flori uriaşe, fructe gigantice, care par a fi din safir şi peruzea.

UN COPILAŞ ALBASTRU (încovoiat sub greutatea unor gigantice părăluţe albastre): Ia priviţi la florile mele...

TYLTYL: Ce sînt?... Nu le cunosc...

COPILAŞUL ALBASTRU: Sînt părăluţe...

TYLTYL: Nu se poate... Sînt mari cît roata...

COPILAŞUL ALBASTRU: Şi ce mireasmă plăcută!...

TYLTYL: Minunat !

COPILAŞUL ALBASTRU: Aşa au să fie cînd am să vin eu pe Pămînt...

TYLTYL: Dar cînd?

COPILAŞUL ALBĂSTRU: Peste cincizeci şi trei de ani, patru luni şi nouă zile...

Vin doi Copii Albaştri care poartă, ca pe un candelabru, agăţat de o prăjină, un ciorchine de struguri de necrezut, ale cărui boabe sînt mai mari decît perele.

UNUL DIN COPIII CARE POARTĂ CIORCHINELE: Ce zici de fructele mele?...

TYLTYL: Un ciorchine de pere!

COPILUL: Ba nu, de struguri!... Aşa vor fi toţi strugurii cînd voi avea treizeci de ani... Am găsit mijlocul...

ALT COPIL (încovoiat sub un coș cu mere albastre, mari cît pepenii): Şi eu !... Uite merele mele!...

TYLTYL: Dar sînt pepeni!

COPILUL: Nu, sînt merele mele şi încă din cele mai puţin frumoase! Aşa au să fie toate cînd am să fiu în viaţă!... Am găsit sistemul...

ALT COPIL (aducînd pe o roabă albastră pepeni albaştri mai mari decît dovlecii): Dar de pepenaşii mei ce zici ?...

TYLTYL: Dar sînd dovleci!...

COPILUL CU PEPENII: Cînd voi veni eu pe pămînt pepenii vor fi o mîndreţe... Am să fiu grădinarul Regelui Celor Nouă Planete...

TYLTYL: Regele Celor Nouă Planete? Unde e?

REGELE CELOR NOUĂ PLANETE (înaintează semeţ; pare să aibă patru ani şi abia se ţine copăcel pe picioarele—i strîmbe): Iată—l!

TYLTYL: Păi, nu prea eşti mare...

REGELE CELOR NOUĂ PLANETE (grav şi sentenţios): Ce am să fac va fi mare...

TYLTYL: Şi ce—o să faci?

REGELE CELOR NOUĂ PLANETE: Am să întemeiez Confederaţia Generală a Planetelor Solare.

TYLTYL (năucit): Ah! Zău ?

REGELE CELOR NOUĂ PLANETE: Au să facă parte din ea toate planetele, afară de Saturn, Uranus şi Neptun care sînt la distanţe exagerate şi incomensurabile. (Se retrage cu demnitate.)

TYLTYL: E ceva...

UN COPIL ALBASTRU: Îl vezi pe celălalt?

TYLTYL: Pe care?

COPILUL: Pe ăla micuț, care doarme lîngă coloană.

TYLTYL: Ei şi?

COPILUL: El are să aducă pe Pămînt bucuria cea adevărată.

TYLTYL: Cum?..

COPILUL: Prin idei pe care nu le—a avut încă nimeni...

TYLTYL: Şi celălalt, ăla mie şi gras care—şi ţine degetul în nas, ce—o să facă?

COPILUL: El va găsi Focul care va—ncălzi Pămîntul cînd Soarele n—o să mai fie atît de arzător ...

TYLTYL: Dar cei doi care se ţin de mînă şi se tot îmbrăţişează: sînt frate şi soră?...

COPILUL: Ba nu, sînt nişte caraghioşi... Ei sînt Îndrăgostiţii...

TYLTYL: Ce—i aia ?...

COPILUL: Nu ştiu... Timpul îi numeşte aşa ca să—şi bată joc de ei... Toată ziua se privesc ochi în ochi şi—şi iau rămas bun...

TYLTYL: De ce?

COPILUL: Pare—se, pentru că n—au să poată pleca împreună...

TYLTYL: Şi micuţul acela îmbujorat, care pare atît de serios şi—şi suge degetul, cine mai e?

COPILUL: Se spune că e menit să şteargă Nedreptatea de pe faţa Pămîntului...

TYLTYL: Ah?...

COPILUL: Se zice că asta ar fi o treabă cumplit de grea...

TYLTYL: Şi roşcovanul care merge de parcă n—ar vedea. Nu cumva e orb?...

COPILUL: Nu încă, dar va fi... Priveşte—l cu luare aminte; pare—se că este sortit să biruie Moartea..

TYLTYL: Ce—nseamnă asta?...

COPILUL! Nu ştiu nici eu prea bine; dar se zice că e ceva mare...

TYLTYL (arătînd spre mulţimea de copii adormiţi lîngă coloane, pe trepte, pe bănci etc): Şi toţi ăştia care dorm — că mulţi mai sînt — ăştia nu fac nimic?...

COPILUL: Se gîndesc la ceva!

TYLTYL: La ce?

COPILUL: Încă nu ştiu nici ei; dar trebuie să ducă ceva pe Pămînt; nu e voie să ieşi de aici cu mîinile goale...

TYLTYL: Cine nu dă voie?

COPILUL: Timpul, care veghează la poartă... Ai să vezi cînd o să deschidă... E tare urîcios...

UN COPIL (venind fuga dinspre fundul sălii, croindu—şi loc prin mulţime): Bună ziua, Tyltyl!...

TYLTYL: Ia te uită, de unde—mi ştie numele?...

COPILUL (care tocmai a ajuns şi care—l îmbrăţişează din toată inima pe Tyltyl şi pe Mytyl): Bună ziua!... Ce mai faci?... Hai, îmbrăţişează—mă şi tu, Mytyl... Nu e de loc de mirare că—ţi ştiu numele, fiindcă am să fiu fratele tău... Adineauri mi—au spus că eşti aici... Eram în fundul sălii şi tocmai îmi împachetam ideile... Spune—i mamei că sînt gata...

TYLTYL: Cum?... Vrei să vii la noi?

COPILUL: Nici nu mai încape vorbă, la anul, de Duminica Floriilor... Să nu mă necăjiţi prea tare cînd voi fi mic... Sînt foarte mulţumit că v—am îmbrăţişat dinainte... Spuneţi—i tatii să repare leagănul... E

bine pe la noi?...

TYLTYL: Da, nu e rău... Şi mama e aşa de bună!

COPILUL: Şi mîncarea?...

TYLTYL: Depinde... Sînt zile în care avem şi prăjituri, nu e aşa, Mytyl ?...

MYTYL: De Anul Nou și la 14 iulie[5]... Mama le face!...

TYLTYL: Ce—ai în sac? Ne aduci ceva?

COPILUL: (foarte mîndru)Aduc trei boli... scarlatina, tuşea măgărească şi pojarul.

TYLTYL: Dacă n—ai decît atît, e bine... Şi mai pe urmă ce—ai să faci?

COPILUL: Pe urmă, am să mă duc...

TYLTYL: Mai bine nici nu te—ai mai osteni să vii!...

COPILUL: Ce, parcă sîntem de capul nostru?...

În această clipă se aude izbucnind şi cuprinzînd întreg văzduhul un fel de vibraţie prelungită, pătrunzătoare, cristalină, emanînd parcă din coloanele şi uşile de opal, care reflectă o lumină mai vie.

TYLTYL: Asta ce mai e?...

COPILUL: Ăsta e Timpul!.. Are să deschidă porţile!

Numaidecît, mulţimea Copiilor Albaştri începe să se frămînte. Cei mai mulţi îşi părăsesc maşinile şi lucrările, mulţi dintre cei care dormeau se trezesc, şi atît unii cît şi ceilalţi îşi întorc privirile spre porţile de opal şi se apropie de ele.

LUMINA (apropiindu—se de Tyltyl): Să ne ascundeau după coloane... Timpul nu trebuie să ne vadă.

TYLTYL: Ce e zgomotul ăsta?

UN COPIL: Se iveşte Aurora... E ora la care copiii care au să se nască astăzi coboară pe Pămînt...

TYLTYL: Cum coboară? Sînt scări?

COPILUL: Ai să vezi... Timpul are să tragă zăvoarele...

---

[5] Sărbătoare naţională a Franţei, aniversarea căderii Bastiliei.

TYLTYL: Cine—i Timpul?

COPILUL: Un bătrîn care vine să—i cheme pe cei care pleacă...

TYLTYL: E rău?

COPILUL: Nu, dar nu vrea să te asculte... Zadarnic îl mai roagă și—l imploră cei cărora încă nu le—a venit rîndul, îi împinge înapoi pe toţi...

TYLTYL: Sînt bucuroşi să plece?

COPILUL : Eşti nemulţumit cînd rămîi, dar eşti trist cînd te duci... Uite! Uite că deschide...

Marile porţi de opal se deschid încet. Zgomotele Pămîntului se aud ca o muzica îndepărtată. O lumină roşie şi verde pătrunde în sală; în prag se iveşte Timpul, un bătrîn înalt cu o barbă lungă, înarmat cu o coasă și cu un ceasornic de nisip. În acelaşi timp încep să se zărească, vîrfurile pînzelor albe, aurii, ale unei galere legate la un soi de chei înfiripat parcă din aburii trandafirii ai Aurorei.

TIMPUL (din prag): Sînt gata cei cărora le—a sunat ceasul?...

NIŞTE COPII ALBAŞTRI (făcîndu—şi loc prin mulţime şi alergînd din toate părţile): Iată—ne!... Iată—ne!... Iată—ne !...

TIMPUL (cu o voce morocănoasă către copiii care trec prin faţa lui ca să iasă): Unul cîte unul. Tot se mai înghesuie mulţi nechemaţi!... Mereu acelaşi lucru! Nu mă păcăliţi voi pe mine!... (Dînd înapoi un copil:) Nu e rîndul tău!... Treci înapoi, vino mîine... Nici tu, înapoi, să vii peste zece ani... Al treisprezecelea păstor? Nu e nevoie decît de doisprezece, nu mai sîntem pe vremea lui Teocrit sau a lui Virgiliu... Iarăşi doctori ?... Sînt şi aşa prea mulţi, cei de pe Pămînt s—au plîns...Dar inginerii unde sînt?... Se cere un om cinstit, unul singur, ca fenomen... Ei, unde—i omul cinstit ? Tu eşti ? (Copilul dă din cap ca da.) Pari cam pirpiriu... n—o să trăieşti prea mult!... Hei, voi, ăştilalţi de colo, nu vă grăbiți aşa... Și tu ce duci ?... Nimic ?... Cu mîinile goale ?... Atunci nu se poate... Pregăteşte şi tu ceva, vreo crimă celebră, o boală, mie mi—e totuna, dar ceva tot trebuie să duci... (Zărind un copilaş, pe care ceilalţi îl împing înainte şi care se—mpotriveşte din răsputeri:) Ei, ce te—a apucat... Ştii bine că ți—a venit ceasul... Vor un erou care să lupte împotriva Nedreptăţii; tu eşti acela, trebuie să pleci...

COPIII ALBAŞTRI: Nu vrea să plece...

TIMPUL: Cum?... Nu vrea?... Unde se trezește stîrpitura asta?...Fără reclamaţii, n—avem timp...

MICUŢUL PE CARE CEILALŢI ÎL ÎMPING: Nu, nu! Nu vreau!... Mai bine să nu mă nasc!... Mai bine rămîn aici!

TIMPUL: Nici nu poate fi vorbă... Cînd ţi—a bătut ceasul, ţi—a bătut ceasul!... Hai, repede, mişcă!

UN COPIL (făcînd un pas înainte): Dă—mi voie să trec... Îi iau eu locul!... Se zice că părinţii mei sînt bătrîni şi că m—aşteaptă de multă vreme!

TIMPUL: Lasă astea!... Ceasul e ceas şi timpul e timp. De—aş sta să vă ascult n—aş mai termina niciodată... Unul vrea, altul nu vrea, ba că e prea devreme, ba că e prea tîrziu... (Dînd la o parte copiii care au năvălit în prag:) Ei, copii, ce vă înghesuiţi aşa... Curioşii, daţi—vă înapoi ! Ăl care nu pleacă n—are nimic de văzut afară.. Acum vă grăbiţi dar cînd v—o veni rîndul o să vă fie frică şi o să daţi îndărăt... Ia uite, ăştia patru tremură ca varga... (Către un copil care tocmai cînd să păşească peste prag se dă deodată înapoi:) Ei, ce e? Ce—ai păţit?

COPILUL: Mi—am uitat cutia în care păstram cele două crime pe care trebuie să le făptuiesc.

ALT COPIL: Şi eu am uitat ulcica în care păstram ideea cu care am să luminez masele...

AL TREILEA COPIL: Am uitat altoiul pentru perele mele cele bune!...

TIMPUL: Daţi fuga şi le căutaţi... Ne—au mai rămas numai șase sute douăsprezece secunde. Corabia Aurorei bate din pînze pentru a ne arăta că aşteaptă... O să ajungeţi prea tîrziu şi n—o să vă mai naşteţi... Hai, repede îmbarcarea !... (înşfăcînd un copil care a încercat să i se strecoare printre picioare ca să ajungă la chei:) Stai! Tot tu eşti?... E a treia oară cînd încerci să te naşti înainte de vreme... Să nu te mai

prind, că te trimit să aştepţi pe veci lîngă sora mea, Veşnicia; şi tu ştii că cu ea nu—i de glumit... Ei, ia să vedem, sîntem gata?... Fiecare—i la locul lui?... (Privind copiii înşiraţi pe chei şi pe cei aşezaţi în corabie:) Lipseşte unu... Dar degeaba se ascunde, îl văd în mulţime... Pe mine nu mă păcăleşte nimeni... Ei, tu, mititelule, ăla căruia i se spune Îndrăgostitul, ia—ţi adio de la draga ta... (Strîns îmbrăţişaţi şi cu feţele vinete de desperare, cei doi copilaşi porecliţi „Îndrăgostiţii" se apropie de Timp şi îngenunchează la picioarele lui.)

PRIMUL COPIL: Domnule Timp, lăsaţi—mă să plec cu el!...

AL DOILEA COPIL: Domnule Timp, lăsaţi—mă să rămîn cu ea!...

TIMPUL: Cu neputinţă! Nu vă mai rămîn decît trei sute nouăzeci şi patru de secunde...

PRIMUL COPIL: Nu vreau să mă mai nasc...

TIMPUL: Aici nu—i pe vrute...

AL DOILEA COPIL (implorînd): Domnule Timp, o să ajung prea tîrziu !...

PRIMUL COPIL: N—am să mai fiu acolo cînd o să coboare ea!...

AL DOILEA COPIL: N—am să—l mai văd!...

PRIMUL COPIL: O să fim singuri pe lume!...

TIMPUL: Nu mă priveşte! Faceţi o plîngere Vieţii!... Eu unesc şi despart, după cum mi se spune... (Apucîndu—l pe unul din copii:) Vino!...

PRIMUL COPIL (zbătîndu—se); Nu, nu, nu!... Şi ea!

AL DOILEA COPIL (agăţîndu—se de veşmintele primului copil): Lăsaţi—l, lăsaţi—l!

TIMPUL: Ei haide, că n—o să mori, ai să trăieşti! (împingindu—l pe primul copil:) Hai!...

AL DOILEA COPIL (înnebunit, întinzînd braţele după Copilul care e dus): Un semn !... Un singur semn!... Spune—mi cum să te regăsesc!

PRIMUL COPIL: Am să te iubesc în veci!...

AL DOILEA COPIL: Voi fi cea mai tristă ! Ai să mă recunoşti !... (Cade şi rămîne întinsă pe pămînt.)

TIMPUL: Aţi face mult mai bine dacă aţi spera... Ei, şi acum, gata!... (Cercetîndu—şi ceasornicul de nisip:) Nu ne—au mai rămas decît şaizeci şi trei de secunde.

Ultime şi puternice frămîntări în rîndul copiilor care pleacă şi al celor care rămîn. Îşi iau în grabă

rămas bun unii de la alții: „Rămas bun, Pierre !...

—Rămas bun, Jean!...

—Ai tot ce—ţi trebuie?...

—Să anunţi lumii ideea mea!...

—N—ai uitat nimic?

—Încearcă să mă recunoști!...

—Am să te regăsesc!...

—Nu—ţi pierde ideile!...

—Nu te apleca prea tare deasupra Spațiului!...Trimite—mi veşti despre tine!...

—Se zice că nu se poate!...

—Totuşi... Încearcă!...

—Încearcă să—mi spui dacă e bine!...

—Am să—ţi ies în întîmpinare!...

— Am să mă nasc pe un tron!..." etc.

TIMPUL (agitîndu—şi cheile şi coasa): Ajunge! Ajunge! Ancora s—a ridicat!...

Pînzele corăbiei trec şi apoi dispar. Se aud depărtîndu—se strigătele copiilor de pe galeră: „Pămîntul!... Pămîntul! Îl văd!... E frumos!... E luminos!... E mare!..." Apoi din fundul abisului se înalţă un cîntec foarte îndepărtat de bucurie şi aşteptare.

TYLTYL (către Lumină): Asta ce este?... Nu cîntă ei... Parcă sînt alte voci...

LUMINA: Ai dreptate, e cîntecul mamelor, care ies întru întîmpinarea lor...

Timpul închide porţile de opal. Se întoarce pentru a arunca o ultimă privire în sală şi deodată observă Lumina precum şi pe Tyltyl şi Mytyl.

TIMPUL (uimit şi furios): Ce—i asta?... Ce căutaţi aici?... Cine sînteţi ?... De ce nu sînteţi albaştri?... Pe unde aţi intrat?

Vine spre ei ameninţîndu—i cu coasa.

LUMINA(către Tyltyl): Nu răspunde!... Am Pasărea Albastră! Am ascuns—o sub mantia mea!... Să fugim!... Roteşte Diamantul, o să ne piardă urma !...

Se furişează la stînga între coloanele din primul plan.

CORTINA

ACTUL VI

TABLOUL 11. RĂMAS BUN

Scena reprezintă un zid cu o portiţă. Tocmai se crapă de ziuă.

Intră Tyltyl, Mytyl, Lumina, Pîinea, Zahărul, Focul şi Laptele.

LUMINA: N—ai să ghiceşti niciodată unde sîntem...

TYLTYL: Sigur că nu, Lumină dragă, fiindcă nu ştiu...

LUMINA: Nu recunoşti zidul ăsta şi poarta asta?...

TYLTYL: E un zid roşu şi o poartă verde...

LUMINA: Şi asta nu—ţi aminteşte nimic?

TYLTYL: Îmi aminteşte că Timpul ne—a dat pe uşă afară...

LUMINA: Ce ciudat e omul cînd visează... Nu—şi mai recunoaşte nici propria—i mînă.

TYLTYL: Cine visează?... Eu?

LUMINA: Poate eu... Cine ştie?... Pînă una, alta, zidul ăsta e al unei case pe care de cînd te—ai născut ai văzut—o de multe ori...

TYLTYL: O casă pe care am văzut—o de multe ori?...

LUMINA: Da, da, adormitule!... E casa pe care am părăsit—o într—o seară, acum un an, nici o zi mai mult, nici o zi mai puţin...

TYLTYL: E chiar un an de atunci?

LUMINA : Ce faci ochi aşa mari? E doar casa părinţilor tăi...

TYLTYL (apropiindu—se de portiţă): Păi cred... Într—adevăr... Mi se pare că... Portiţa asta... îi recunosc zăvorul. Să fie acasă?... Sîntem la mămica? ... Să intrăm... Vreau s—o sărut numaidecît...

LUMINA: Stai o clipă... Dorm duşi, nu se cade să—i trezim aşa, deodată... De altfel poarta n—o să se deschidă decît cînd va bate ceasul...

TYLTYL: Ce ceas?... Mai avem mult de aşteptat?

LUMINA: Vai! nu!... Doar cîteva minute...

TYLTYL: Nu eşti bucuroasă că ne—am întors. Ce ai?... Eşti palidă, parcă ai fi bolnavă...

LUMINA: N—am nimic, copilul meu... Sînt tristă, fiindcă am să vă părăsesc...

TYLTYL: Ne părăseşti?

LUMINA: Da, trebuie... Nu mai am nimic de făcut aici; s—a împlinit anul, are să vină Zîna şi are să—ţi ceară Pasărea Albastră.

TYLTYL: Păi ce mă fac, că n—am Pasărea Albastră!... Pasărea Albastră a Amintirii s—a înnegrit de tot, cea a Viitorului s—a făcut roşie, ale Nopţii au pierit şi pe cea din Pădure n—am reuşit s—o prind... E oare vina mea dacă—şi schimbă culorile, dacă mor sau fug? Crezi că Zîna are să fie supărată, ce—o să zică?

LUMINA: Noi am făcut tot ce—am putut... Trebuie să credem că Pasărea Albastră nu există sau că îndată ce o închidem în colivie îşi schimbă culoarea...

TYLTYL: Dar colivia unde e?

PÎINEA: Aici, stăpîne. Ea a fost încredinţată grijii mele atente în tot cursul acestei lungi şi primejdioase călătorii, astăzi, misiunea mea luînd sfîrşit, v—o înapoiez închisă şi nevătămată, aşa cum am primit—o... (Vorbind cu emfază, ca un orator:) Acum, fie—mi îngăduit ca în numele tuturor să adaug cîteva cuvinte...

FOCUL: N—are cuvîntul!...

APA: Linişte!...

PÎINEA: Întreruperile răuvoitoare ale unui duşman vrednic de dispreţ, ale unui rival pizmaş... (ridicînd vocea:) nu mă vor împiedica să—mi îndeplinesc datoria pînă la capăt... De aceea, în numele tuturor...

FOCUL: În al meu au... am şi eu gură...

PÎINEA: De aceea, în numele tuturor, îmi iau rămas bun cu stăpînită, dar sinceră şi adîncă emoţie, de la aceşti doi copii, a căror înaltă menire se—n cheie azi. Luîndu—ne rămas bun de la ei cu toată întristarea, cu toată duioşia pe care stima reciprocă...

TYLTYL: Cum?... Îţi iei rămas bun?... Vasăzică şi tu ne părăseşti?...

PÎINEA: Vai! Trebuie... Vă părăsesc, e adevărat, dar despărţirea nu va fi decît aparentă, n—o să mai mă auziţi vorbind, dar...

FOCUL: Atîta pagubă...

APA: Linişte!

PÎINEA (foarte demn): Asta nu m—atinge de loc... Ziceam dar n—o să mă mai auziţi, n—o să mă mai vedeţi sub forma mea însufleţită...Ochii voştri se vor închide asupra vieţii nevăzute a lucrurilor, dar voi fi mereu acolo, în copaie, pe fund, sau pe masă, la ciorbă, eu care sînt, pot s—o spun, cel mai credincios tovarăş de masă şi cel mai vechi prieten al Omului...

FOCUL: Zău, şi eu!...

LUMINA: Hai, lasă, minutele trec, curînd va suna ceasul reintrării noastre în tăcere... grăbiţi—vă să—i îmbrăţişaţi pe copii...

FOCUL (repezindu—se): Eu întîi, eu întîi!... (îmbrăţişează copiii cu ardoare:) Adio, Tyltyl şi Mytyl!... Adio, micuţii nici dragi. Aduceţi—vă aminte de mine şi dacă vreodată aveţi nevoie să puneţi foc undeva...

MYTYL: Au! au!... Mă arde!...

TYLTYL: Au! au!... Mi—a fript nasul...

LUMINA: Ei, Focule, bagă de seamă, mai potoleşte—ţi puţin înflăcărarea... N—ai de—a face cu vatra...

APA: Ce tîmpit!

PÎINEA: Şi ce prost crescut!

APA (apropiindu—se de copii): Am să vă sărut fără să vă fac vreun rău, delicat, copiii mei.

FOCUL: Băgaţi de seamă, vă udă!

APA: Sînt iubitoare şi dulce; sînt bună cu oamenii...

FOCUL: Și cu înecaţii cum eşti?...

APA: Iubiţi fîntînile, ascultaţi susurul izvoarelor... Voi fi întotdeauna acolo...

FOCUL: S—a revăsat pretutindeni!...

APA: Cînd o să vă opriţi seara, la marginea izvoarelor, sînt multe izvoare aici în pădure, încercaţi să înţelegeţi ceea ce ele încearcă să vă spună...Nu mai pot... Lacrimile mă îneacă şi mă împiedică să vorbesc...

FOCUL: Nu prea se vede!...

APA: Amintiţi—vă de mine cînd veţi vedea cana... O să mă găsiţi şi în ulcior, în stropitoare, în putină şi la cişmea...

ZAHĂRUL (prefăcut şi dulceag): Dacă rămîne un locşor în amintirea voastră, aduceţi—vă aminte că uneori prezenţa mea v—a fost dulce... Nu vă pot spune mai mult... Lacrimile nu se potrivesc firii mele şi—mi fac rău, foarte rău, cînd îmi pică pe picioare...

PÎINEA: Iezuit!

FOCUL (hămăind): Acadea! Caramea!

TYLTYL: Da' unde, unde au rămas Tylo şi Tilette? Ce—or fi făcînd?

În acest moment se aude Pisica miorlăind.

MYTYL (îngrijorată): Plînge Tylette!... O bate cineva!

Intră în fugă Pisica zbîrlită, ciufulită, cu hainele sfîşiate şi ţinîndu—şi batista pe obraz ca și cum ar durea—o dinţii. Miorlăie mînioasă fiind urmărită de aproape, de Cîine care o loveşte cu capul, cu pumnii şi eu picioarele.

CÎINELE (bătînd Pisica): Na !... Ţi—ajunge?... Mai vrei? Na, na ! Mai na !

LUMINA, TYLTYL ŞI MYTYL (repezindu—se să—i despartă): Tylo!... Ai înnebunit?.. Ia te uită!... Jos labele!... Termină!... Cine a mai văzut una ca asta?... Aşteaptă tu!... Aşteaptă!

Intervin energic ca să—i despartă.

LUMINA: Ce e?... Ce s—a întîmplat?...

PISICA (scîncind şi ştergîndu—şi ochii): El... Doamnă Lumină... M—a ocărît. Mi—a pus cuie în ciorbă. m—a tras de coadă, m—a bătut şi eu nu i—am făcut nimic, nimic, dar chiar nimic...

CÎINELE (imitînd—o): Nimic, dar chiar nimic... (Cu glas scăzut, făcîndu—i în ciudă:) Tot aia e, ţi—am dat eu ţie, ţi—am dat eu ţie şi—o să—ţi mai dau...

MYTYL (strîngînd Pisica în braţe): Biata Tylette, spune—mi unde te doare... Hai! că am să plîng şi eu!...

LUMINA (către Cîine cu severitate): Purtarea ta e cu atît mai ticăloasă cu cît ai ales pentru a ne da acest trist spectacol în momentul, şi aşa gestul de dureros, în care urmează să ne despărţim de aceşti sărmani copii...

CÎINELE (dezmeticindu—se deodată): Să ne despărţim de aceşti copii?

LUMINA: Da, ora pe care o ştiţi va suna... Vom reintra în Tăcere... Nu vom mai putea să le vorbim...

CÎINELE (scoţînd deodată adevărate urlete de desperare şi repezindu—se la copii pe care—i copleşeşte cu mîngîieri năvalnice, nestăpînite): Nu, nu... nu vreau!... nu vreau!... Am să vorbesc de—a pururea!... Ai să mă—nţelegi şi de—acum înainte, micuţul meu stăpîn!... Da, da!... O să ne spunem tot, tot, tot. Şi am să fiu cuminte... O să învăţ să citesc, să scriu şi să joc domino! Şi am să fiu totdeauna foarte curat... Şi n—am să mai fur nimic din bucătărie... Vrei să fac un lucru nemaivăzut?... Vrei s—o îmbrăţişez pe Pisică?

MYTYL (către Pisică): Şi tu, Tylette, n—ai nimic să ne spui?

PISICA (înţepată, enigmatică): Vă iubesc pe amîndoi, atît cît meritaţi...

LUMINA: Acum, e rîndul meu, copii, să vă dau o ultimă sărutare...

TYLTYL ŞI MYTYL (agăţîndu—se de rochia Luminii): Nu, nu, dragă Lumină!... Rămîi aici cu noi!...Tata n—o să spună nimic... O să—i spunem Mamei cît ai fost de bună...

LUMINA: Îmi pare rău, dar nu pot... Această portiţă ne este închisă şi trebuie să vă părăsesc...

TYLTYL: Unde ai să te duci singurică?

LUMINA: Nu prea departe, copiii mei, acolo, în Ţara Tăcerii...

TYLTYL: Nu, nu, nu vreau... O să mergem cu tine... Am să—i spun Mamei...

LUMINA: Nu plîngeţi, scumpii mei copii. Eu n—am glas ca Apa... N—am decît Lumina pe care Omul n—o aude... Am să veghez însă asupra lui pînă la capătul zilelor... Ţineţi bine minte că vă vorbesc prin fiecare rază de lună care se revarsă, prin fiecare stea ce vă surîde, prin zorile ce se ivesc, prin fiecare lampă ce se aprinde, prin fiecare gînd bun şi luminos al sufletului vostru. (Dincolo de zid, pendula bate ora opt.) Ascultaţi!... A sunat ceasul... Adio!... Se deschide poarta... Intraţi, intraţi, intraţi!

Lumina îi împinge pe copii în deschizătura portiţei care s—a întredeschis şi care apoi se şi închide după ei. Pîinea îşi şterge pe furiş o lacrimă, plîngînd etc. Zahărul, Apa fug şi dispar, la stînga şi la dreapta, în culise, de unde se mai aude urletul Cîinelui. Scena rămîne pustie o clipă. Apoi decorul care înfăţişează zidul şi portiţa se deschide de la mijloc pentru a descoperi ultimul tablou.

CORTINA

TABLOUL 12. DEŞTEPTAREA

Acelaşi interior ca în primul tablou, dar toate: pereţii, atmosfera, par nespus şi neasemuit mai proaspete, mai rîzătoare, mai fericite — lumina zilei se strecoară voios prin crăpăturile obloanelor închise.

În dreapta, în fundul odăii, în pătuţurile lor, Tyltyl şi Mytyl dorm adînc. Pisica, Cîinele şi lucrurile sînt pe aceleaşi locuri ca şi în primul tablou, înainte de venirea Zînei. Intră Mama Tyl.

MAMA TYL (dojenindu—i cu voioşie în glas): Sus, hai, hai sus, deşteptarea, leneşilor!... Nu vă e ruşine?... E trecut de opt... Soarele e deasupra Pădurii!...Doamne, da' ştiu că dorm!... (Se apleacă şi sărută copiii.) Ce rumeni sînt... Tyltyl miroase a levănţică şi Mytyl a mărgăritărel... (Sărutîndu—i din nou:) Ce scumpi sînt copiii... Totuși nu pot să—i las să doarmă pînă—n prînz... Să mi se facă nişte leneşi... Şi nu—i prea bine nici pentru sănătate... (Zgîlţîindu—l uşurel pe Tyltyl:) Hai, hai, Tyltyl...

TYLTYL (trezindu—se): Ce?... Lumina?... Unde e?... Nu, nu, nu te duce...

MAMA TYL: Lumina? Păi sigur că e lumină... Şi încă de mult... E lumină ca la amiază, deşi obloanele sînt închise..Stai să le deschid. (împinge obloanele la o parte şi, orbitoare, Lumina zilei năvăleşte în cameră.) Uite—o!... Ce ai?... Parc—ai fi orbit...

TYLTYL (frecîndu—şi ochii): Mamă, mămico... Tu eşti?

MAMA TYL: Vezi bine că eu sînt... Cine vrei să fie?

TYLTYL: Tu eşti... păi da... tu eşti!

MAMA TYL: Da, eu sînt... Doar nu m—am schimbat la faţă peste noapte... Ce ai de mă tot priveşti ca pe o minune... Mi—e nasul strîmb?...

TYLTYL: Ah, ce bine e că te văd iarăşi... E atîta timp, atîta timp!... Trebuie să te sărut numaidecît... Încă o dată şi încă o dată!... Şi pe urmă, ăsta—i patul meu... Sînt acasă...

MAMA TYL: Ce ai?... Tot mai dormi? N—oi fi cumva bolnav? Ia scoate limba...Hai, scoală şi te îmbracă!

TYLTYL: Uite! Sînt în cămaşă!...

MAMA TYL : Sigur !... Hai, trage—ţi pantalonii şi pune—ţi vesta... Sînt acolo pe scaun...

TYLTYL: Aşa în cămaşă să fi făcut eu oare întreaga călătorie?...

MAMA TYL: Ce călătorie?

TYLTYL: Păi da, anul trecut...

MAMA TYL: Anul trecut?

TYLTYL: Da, da!... De Crăciun, cînd am plecat...

MAMA TYL: Cînd ai plecat?...N—ai ieşit din odaie...Te—am culcat aseară şi astăzi dimineaţă te—am găsit în patul tău... Oi fi visat toate astea?...

TYLTYL: Nu pricepi!... Asta era anul trecut, cînd am plecat cu Mytyl, cu Zîna, cu Lumina... Ce bună e Lumina!... cu Pîinea, cu Zahărul, cu Apa şi cu Focul. Se hîrjoneau mereu... Nu te—ai supărat? Nu te—ai întristat prea tare?... Dar Tata ce—a zis?... Nu puteam să zic nu... Ţi—am lăsat un bilet ca să te lămuresc...

MAMA TYL: Ce tot îndrugi acolo?... Ori eşti bolnav, ori mai visezi încă. (Îi dă prieteneşte un ghiont) Ia, hai, vino—ţi în fire... Ţi—e mai bine?...

TYLTYL: Dar, mamă, eu spun adevărat... tu mai dormi încă!

MAMA TYL: Cum?... Eu mai dorm... Sînt în picioare de la şase... Am făcut toată treaba, am aprins focul...

TYLTYL: Întreab—o pe Mytyl dacă nu—i adevărat... Ah, am avut nişte aventuri!...

MAMA TYL: Cum, Mytyl?... Ce vrei să spui?...

TYLTYL: A fost cu mine... I—am văzut pe Bunicul şi pe Bunica...

MAMA TYL (tot mai uimită): Pe Bunicul şi pe Bunica?

TYLTYL: Da, în Ţara Amintirii. Era în drumul nostru... Sînt morţi dar se simt foarte bine... Bunicuţa ne—a făcut o plăcintă cu prune grozavă...Şi pe urmă frăţiorii şi surioarele noastre Robert Jean cu titirezul lui, Madeleine şi Pierette, Pauline şi Riquette...

MYTYL: Riquette merge în patru labe...

TYLTYL! Şi Pauline mai are şi acum coşul acela pe nas...

MYTYL: Pe tine te—am văzut şi aseară...

MAMA TYL: Aseară? Nu e de mirare, de vreme ce te—am culcat...

TYLTYL: Nu, nu, te—am văzut în grădina Fericirilor, erai mult mai frumoasă, dar semănai...

MAMA TYL: Grădina Fericirilor, habar n—am ce e aceea...

TYLTYL (o priveşte lung, apoi o îmbrăţişează): Da, erai mai frumoasă, dar te iubesc mai mult aşa...

MYTYL (îmbrăţişînd—o şi ea): Şi eu, şi eu...

MAMA TYL (înduioşată, dar plină de îngrijorare): Doamne, ce—or fi avînd! Să nu—i pierd şi pe ei ca pe ceilalţi!... (Deodată, strigă speriată:) Tată Tyl! Tată Tyl!... Vino repede, copiii—s bolnavi!...

Intră Tatăl Tyl foarte calm cu o secure în mînă.

TATĂL TYL: Da' ce s—a întîmplat?...

TYLTYL şi MYTYL (fugind voioşi să—l îmbrăţişeze pe tatăl lor): Uite, Tata!... e Tata!... Bună dimineaţa, Tată !... Ţi—au mers bine treburile anul ăsta?

TATĂL TYL: Ei, ce e?... Ce s—a întîmplat?... Nu par bolnavi de loc, arată foarte bine...

MAMA TYL (cu lacrimi în ochi): Să nu fim aşa de siguri... O să se întîmple ca şi cu ceilalţi... Şi ei au arătat foarte bine pînă la sfîrşit şi totuşi Bunul Dumnezeu i—a luat... Nu ştiu ce au... Aseară cînd i—am culcat erau liniştiţi şi acum dimineaţa, de cum s—au sculat, le e rău de tot... Nu mai ştiu ce spun, vorbesc de o călătorie... Au văzut Lumina, i—au văzut pe Bunicul şi pe Bunica, care sînt morţi dar sănătoşi tun...

TYLTYL: Dar tata—mare are şi acum piciorul lui de lemn...

MYTYL: Şi maica—mare mai are şi ea reumatism...

MAMA TYL: Auzi?... Fugi şi cheamă doctorul...

TATĂL TYL: Nu mă duc... Stai, că încă n—au murit... Să mai vedem... (Se aud bătăi în uşă.) Intră!

Intră Vecina, o bătrînică care seamănă cu Zîna din primul act şi care merge sprijinindu—se într—un băţ.

VECINA: Bună vremea. La mulţi ani şi sărbători fericite!

TYLTYL: E Zîna Berylune!...

VECINA: Am venit să vă rog pentru un pic de foc, să—mi pun şi eu supa la fiert, că e sărbătoare. E cam geruleţ azi... Bună dimineaţa, copii, ce mai faceţi?...

TYLTYL: Doamnă Zînă Berylune, n—am găsit Pasărea Albastră...

VECINA: Ce zice?...

MAMA TYL: Nu mă mai întreba, doamnă Berlingot...Nu mai ştiu ce vorbesc... Sînt aşa de cînd s—au trezit... Or fi mîncat ceva care nu le—a priit..

VECINA: Bine, Tyltyl, n—o mai recunoşti tu pe tuşa Berlingot, pe Vecina Berlingot?

TYLTYL: Ba vă recunosc, doamnă... Dumneavoastră sînteţi Zîna Berylune. Nu sînteţi supărată?

VECINA: Bery—ce?

TYLTYL: Berylune.

VECINA: Berlingot, vrei să zici, Berlingot...

TYLTYL: Berylune, Berylune, cum doriţi dumneavoastră... dar Mytyl care ştie foarte bine...

MAMA TYL: Asta—i rău că şi pe Mytyl a apucat—o...

TATĂL TYL: Eh! Eh!... O să le treacă, am să le trag eu cîteva scatoalce...

VECINA: Lasă, nu—i nevoie... Mă pricep eu la astea! Nu—i nimic. Niscaiva visuri... Or fi dormit sub o rază de lună... Fetiţa mea care e tare bolnavă e deseori aşa...

MAMA TYL: A, dar cum îi mai merge fetiţei?...

VECINA: Aşa şi aşa... Nu se poate ridica. Doctorul zice că din pricina nervilor... Totuşi, eu ştiu ce ar lecui—o... Mi—a cerut—o şi azi, ca dar de Crăciun, i—a intrat în cap...

MAMA TYL: Da, ştiu, vrea pasărea lui Tyltyl... Ei, Tyltyl, ce—ar fi să i—o dai bietei fetiţe?

TYLTYL: Ce, Mamă?

MAMA TYL: Pasarea ta... Ce—ţi trebuie?... Tu nici nu te mai uiţi la ea... Pe cînd biata fetiţă nu mai poate după ea de multă vreme...

TYLTYL: Aşa e, adevărat, pasărea mea... Unde e?... Ah, uite colivia!... Mytyl, vezi colivia? E aceea pe care o ducea Pîinea... Da, da, e chiar aceeaşi, dar într—însa nu mai e decît o singură pasăre. O fi mîncat—o pe cealaltă?... Ia te uită, ia te uită!... Ce albastră mai e!... Da' e turturica mea! E mult mai albastră decît era cînd am plecat!... Uite, asta e Pasărea Albastră pe care o căutam!... Am umblat atît de departe şi ea era aici... Ah, asta e uimitor... sînt înmărmurit... Mytyl, vezi pasărea?... Ce spunea Lumina?... Am să iau colivia din cui... (Se suie pe un scaun, ia colivia din cui şi o dă vecinei.) Luaţi—o, doamnă Berlingot... nu e încă albastră, albastră de tot, da' o să fie, cu timpul, o să vedeţi... Dar duceţi—o iute fetiţei dumneavoastră...

VECINA: Nu, zău?... Adevărat?... Mi—o dai aşa... şi pe degeaba?... Doamne! Ce fericită o să fie!... (Sărutîndu—l pe Tyltyl:) Trebuie să te sărut!... Mă duc repede!... Fug!...

TYLTYL: Da, da, du—te repede, unele îşi schimbă culoarea...

VECINA: Mă—ntorc să vă spun ce—a zis...

Iese.

TYLTYL (după ce a privit lung în jurul lui): Tăticule, mămico, ce i—aţi făcut casei noastre?... E aceeaşi, dar e mult mai frumoasă...

TATĂL TYL: Cum, mai frumoasă?...

TYLTYL: Da, totul e zugrăvit, totul e înnoit, totul luceşte, totul e curat... Anul trecut nu era aşa...

TATĂL TYL : Anul trecut?...

TYLTYL (ducîndu—se la fereastră): Şi pădurea...ce mare... ce frumoasă... ai crede că e o pădure nouă... Ce fericiţi sîntem aici!... (Ducîndu—se la copaia de pîine şi dezvelind—o:) Unde e Pîinea?... Uite ce liniştite sînt Pîinile... Uite—l şi pe Tylo !... Bună ziua, Tylo, Tylo! În pădure straşnic te—ai mai bătut. Îţi mai aduci aminte?...

MYTYL: Şi Tylette?... Mă recunoaşte, dar nu mai vorbeşte...

TYLTYL: Uite Pîinea! (Pipăindu—se pe frunte:) Nu mai am Diamantul!... Cine mi—a luat pălăriuţa verde?... Puţin îmi pasă! Nu—mi mai trebuie... Ah! Focul!... Ce bun e! Scapără şi trosneşte ca să turbeze Apa de ciudă... (Alergînd la cişmea:) Iată şi Apa!... Bună dimineaţa! Ce zice?... Mai vorbeşte, dar n—o mai înţeleg aşa bine...

MYTYL: Nu văd Zahărul...

TYLTYL: Doamne, cît sînt de fericit, fericit, fericit!

MYTYL: Şi eu, şi eu!...

MAMA TYL: Ce—or fi avînd că se—nvîrtesc aşa de colo pînă colo?...

TATĂL TYL: Lasă—i, nu—i tulbura... Se joacă de—a fericirea...

TYLTYL: Cea mai dragă—mi era Lumina... Unde e Lampa ei ?... E voie s—o aprindem?... (Privind încă în jurul lui:) Doamne, ce frumoase—s toate şi ce mulţumit sînt!...

Se aud bătăi în uşă.

TATĂL TYL: Intră !

Intră Vecina, ţinînd de mînă o fetiţă bălaie de o neasemuită frumuseţe care strînge în palme turturica lui Tyltyl.

VECINA: Vedeţi minunea!

MAMA TYL: Cu neputinţă!... Umblă?

VECINA: Umblă!... Adică aleargă, dansează, zboră. Cînd a văzut pasărea a sărit la fereastră, ca să vadă la lumină dacă e într—adevăr turturica lui Tyltyl... Şi apoi sfîrr pe uliţă, ca un înger... Abia puteam să mă ţin după ea...

TYLTYL (apropiindu—se uimit): Seamănă cu Lumina!...

MYTYL: E mai mică...

TYLTYL: Sigur!... Da' o să crească...

VECINA: Ce tot spun?... Tot nu le e bine?...

MAMA TYL: Ceva mai bine, o să le treacă... După ce—or gusta ceva o să le treacă...

VECINA (Împingînd Fetiţa în braţele lui Tyltyl): Du—te, hai du—te, micuţa mea, şi mulțumește—i lui Tyltyl...

Intimidat, Tyltyl se dă deodată, înapoi cu un pas.

MAMA TYL: Dar bine, Tyltyl, ce ai?... Ţi—e frică de fetiţă?... Hai, îmbrăţişeaz—o!... Hai, sărut—o frumos... Mai tare!... Tu care eşti atît de îndrăzneţ de obicei!... Dar ce ai? Parcă ţi—ar veni să plîngi...

Tyltyl, după ce a îmbrăţişat foarte stingherit Fetiţa, rămîne o clipă drept în faţa ei şi cei doi copii se privesc fără să a zice nimic, pe urmă Tyltyl mîngîie capul pasării.

TYLTYL: E destul de albastră?

FETIŢA: Da, sînt mulţumită...

TYLTYL: Am văzut şi mai albastre... Dar pe cele albastre de tot, orice—ai face, nu poţi să le prinzi.

FETIŢA: Nu face nimic, e foarte frumoasă...

TYLTYL: A mîncat?...

FETIŢA: Nu încă... Ce mănîncă?

TYLTYL: De toate, grîu, pîine, porumb, greieri...

FETIŢA: Cum mănîncă? Spune—mi!...

TYLTYL: Cu ciocul, ai să vezi, stai să—ți arăt...

Se duce să ia pasărea din mîinile fetiţei, aceasta se fereşte instinctiv şi folosindu—se de şovăiala lor turturica scapă și zboară.

FETIŢA (ţipînd desperată): Mamă!... A zburat!..

Izbucnește în hohote de plîns.

TYLTYL: Nu face nimic... Nu plînge... O prind eu. (Înaintînd spre rampă şi adresîndu—se publicului) Dacă o găseşte careva rugăm să ne—o dea înapoi. Avem nevoie de ea ca să fim fericiţi mai tîrziu.

CORTINA

